

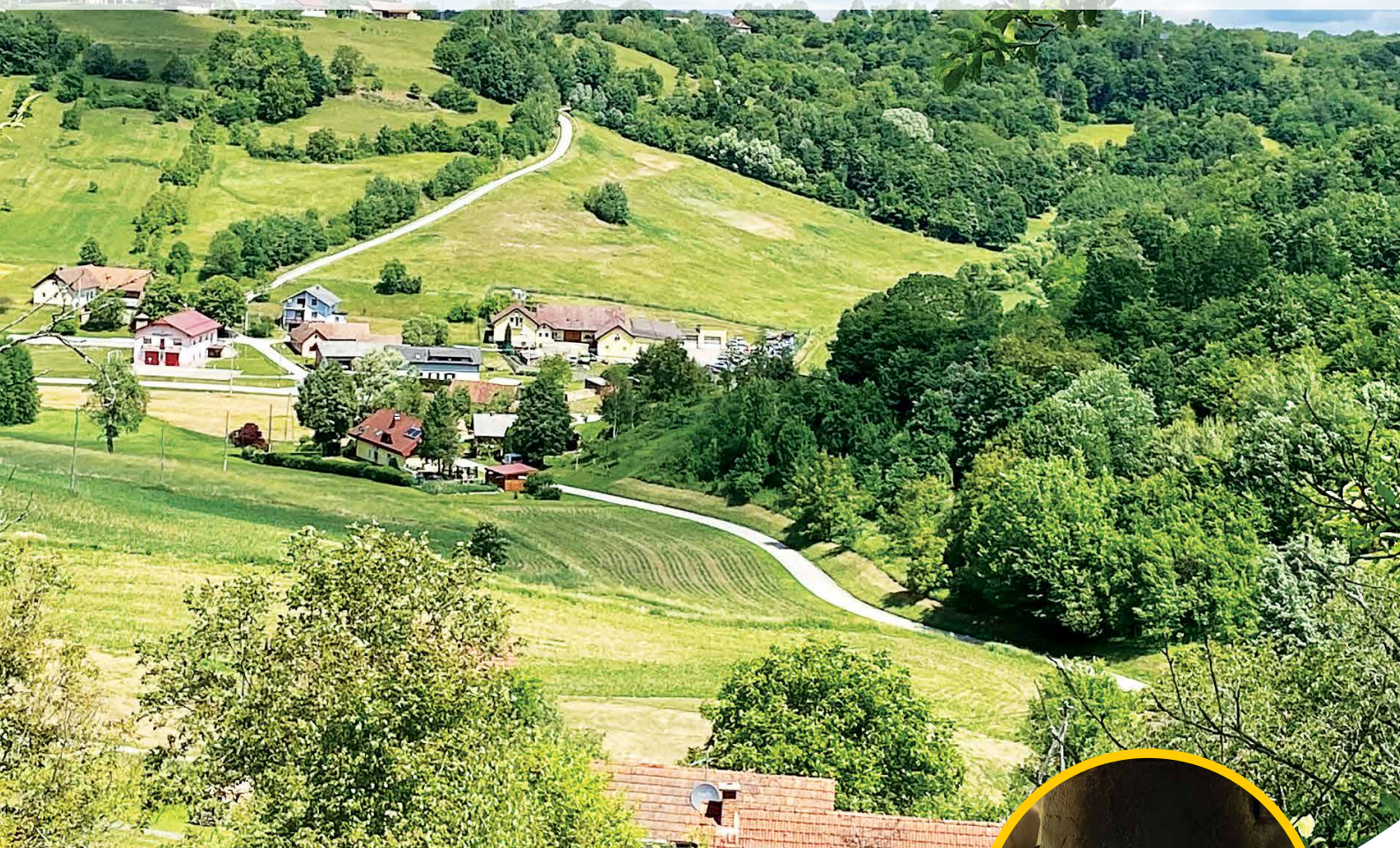
Naše NOVINE

GLASILO OBČINE KUZMA

DECEMBER 2020

LETNIK XX

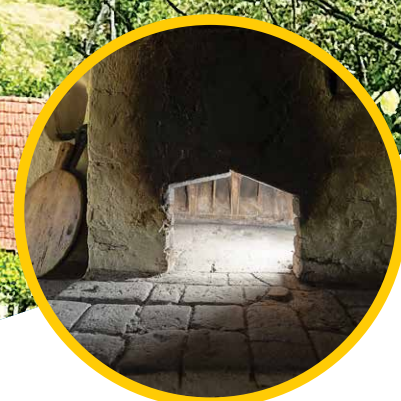
ŠTEVILKA 49

07 21. OBČINSKI
PRAZNIK

29 UTRINKI IZ
VRTCA IN
ŠOLSkih
KLOPI

32 CILINA IŽA

Spoštovane in spoštovani,

čas, ki ga trenutno preživljamo, in smo ga preživljali skoraj celotno leto 2020, je precej drugačen, kot smo bili vajeni živeti v preteklih letih. Epidemija covid-19 je bil glavni razlog, da je življenje v globalnem smislu, smislu države Republike Slovenije in na območju občine Kuzma potekalo precej spremenjeno. Ukrepi, ki jih sprejema Vlada Republike Slovenije, ali jih sprejemamo na lokalni ravni, se marsikomu ne zdijo najbolj primerni. A na žalost je vse podvrženo enemu cilju, ostati zdrav na podlagi sprejetih ukrepov in ob tem občutiti čim manjše posledice na področjih dela in življenja. Ob tej priložnosti bi se vsem občankam in občanom, tistim, ki so dosledno spoštovali vse sprejete ukrepe ter s tem pripomogli, da se epidemija v naših krajih občuti s čim manjšimi posledicami, iskreno zahvalil. Tisti, ki ste covid-19 preživljali sami, vam iskreno čestitam za pokončno držo in spoštovanje ukrepov, ki so vam jih naložile pristojne institucije. Ne samo med občankami in občani, epidemijo smo občutili tudi v lokalni skupnosti, znotraj dveh glavnih institucij; OŠ Kuzma in Dom starejših Kuzma. Zahvala velja tudi vsem pripadnikom civilne zaščite občine Kuzma, vsem prostovoljcem, društvom in organizacijam, ki priskočijo na pomoč v teh kriznih časih.

Zaradi že prej navedenih dejstev je bilo okrnjeno delo in življenje na ravni države, v vseh državnih institucijah, kot tudi v sami lokalni skupnosti. Pri mnogih institucijah so bili spremenjeni načini delovanja, bodisi je delo potekalo na daljavo ali pa institucije sploh niso delovale. V občini Kuzma se skupaj z občinsko upravo in občinskimi svetniki trudimo, da bi delo in življenje potekalo v čim bolj nor-

malnih oblikah. Čeprav se zavedam, da so marsikateri prireditve v letošnjem koledarju prireditve izostale, ali pa so potekale v okrnjeni obliki, vas prosim, da to sprejmimo z razumevanjem in z veliko mero medsebojnega spoštovanja.

V letu 2020 smo se trudili na področju investicij in vzdrževalnih del, da bi napredek in razvoj občine Kuzma šel v pravo smer. Poleg ureditve krajevnega urada v Kuzmi in zbirnega centra za odpadke v Kuzmi smo uspeli z rekonstrukcijo nekaterih odsekov cest in določenih delov na javnih površinah. Dela potekajo tudi na mrliških vežicah, izkopi jarkov na javnih površinah in ureditve določenih makadamskih cest. Zavedam se, da vse ni bilo izvedeno, saj ostaja odprta dokončna ureditev občinskega prostorskega načrta (OPN) za celotno območje občine Kuzma. Vem, da bi to letos moralo biti urejeno, pa se je žal, iz prej navedenih razlogov, zavleklo. Prosim, da slednje sprejmete z mojim opravičilom.

V leto 2021, ki je pred nami, vstopamo vsi skupaj z veliko mero optimizma in željo, da se položaj iz iztekajočega se leta ne bo prenesel v prihodnost. Če bomo vsi skupaj k temu stremeli, bo naš napredek in razvoj v prihodnje šel v pravo smer. Ne želim obljubljeni vnaprej, ampak z veliko mero optimizma želim, da bomo vsi skupaj napredek in razvoj občine Kuzma spremljali s svojimi očmi. Sam si bom prizadeval s čim več pozitivnih presenečenj in čim manj razočaranj na vseh ravneh dela in življenja v občini. Praznični dnevi, ki jih preživljamo in jih bomo preživljali v prihodnje, so neprimerno drugačni od prejšnjih. So manj bučni in čim bolj strnjeni v krogih svojih najbližjih. Izkoristimo ta čas zase in za svoje bližnje in iščimo drug drugemu pozitivne stvari. Navadimo se drug drugemu oproščati in z veliko mero toplih, prijaznih besed in dejanj stati drug drugemu ob strani.

Zahvaljujem se vam za leto 2020, v letu 2021 pa želim veliko mero zdravja, medsebojne ljubezni in spoštovanja ter medsebojne solidarnosti. Blagoslovljen božič, mirno praznovanje dneva samostojnosti in enotnosti ter vse dobro v letu 2021.

Vaš župan
Jožef ŠKALIČ

Informativno glasilo "NAŠE NOVINE"

Izdaja Občina Kuzma.

Naslov uredništva:

"NAŠE NOVINE";

Kuzma 60c, 9263 Kuzma.

Glasilo NAŠE NOVINE Občine Kuzma ni naprodaj, prejme ga vsako gospodinjstvo v Občini Kuzma brezplačno.

Glasilo je vpisano v register javnih glasil pod zap. št. 1688.

Uredniški odbor:

Srečko KALAMAR – odgovorni urednik

Metka ZRIM – pomočnica odg. urednika

Natalija MEKIŠ – lektorica

Damir SIJANTA – član

Aleš ROPOŠA – član

Grafična podoba, prelom in tisk:

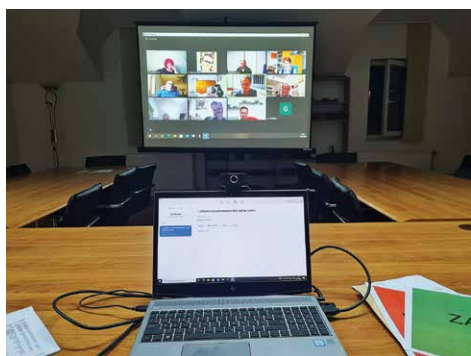
Tiskarna aiP Praprotnik, Černelavci.

Naklada 600 izvodov.

Naslovnica:

Matjaž Bunderla, nagrajena fotografija

IZVEDENA PRVA E-SEJA (SEJA NA DALJAVO) V ZGODOVINI OBČINE KUZMA

V petek, 30. 10. 2020, je potekala 1. izredna seja Občinskega sveta občine Kuzma. Zaradi trenutne epidemiološke situacije in sprejetih ukrepov Vlade Republike Slovenije ter priporočil NIJZ je prej omenjena seja potekala popolnoma na daljavo preko e-konference. Udeleženci so se preko nameščene aplikacije povezali v t. i. »virtual meeting room« (prevod iz angl. virtualni prostor za sestanke), kjer je s pomočjo spletnih video kamer potekala celotna izvedba e-seje. V zgodovini občine Kuzma je to prva tovrstna seja, ki je bila tako izvedena. Seja je zaradi dobre tehnične pripravljenosti potekala tekoče, brez kakšnih zapletov, kar je dobra popotnica za naprej za izvedbo tovrstnih načinov sej Občinskega sveta občine Kuzma, vsaj za ta čas, ko veljajo ukrepi Vlade Republike Slovenije.

Danilo ZRIM

POMEMBNEJŠE INVESTICIJE IN PROJEKTI V LETU 2020

Spoštovane bralke in bralci, leto se približuje h koncu, zato je lepo, če se spomnimo pomembnejših investicij, ki smo jih zgradili v letu 2020.

1. REKONSTRUKCIJA OBČINSKIH CEST

Investicija je obsegala naslednje ceste:

- novo naselje Kuzma 482/5 k.o. Kuzma
- JP697181_JP697171 (odcep Ficko, Petrova graba Trdkova)
- JP 698221 (Brglezova Graba, Kuzma)
- JP697231 (Mačkova graba, Matjaševci)
- JP697331 (Božekov breg, Dolič)
- JP697321 (Gmajna Žiri, Dolič)

FOTOGRAFIJE PRED INVESTICIJO:

Naše
NOVINE

KAZALO

UVODNIK	2
AKTUALNO	4
OBČINSKI PRAZNIK	7
DOGODKI	10
AKTIVNOSTI DRUŠTEV IN ORGANIZACIJ	15
UTRINKI IZ VRTCA IN ŠOLSКИH KLOPI	29
KULTURA IN UMETNOST	36
MLADI UPI	53
ŽIVLJENJE V ČASU COVID-19	57
NOVOROJENČKI	62
POROKE V LETU 2020	64
V SPOMIN	67
VOŠČILA/OGLASI	68

FOTOGRAFIJE KONČNE INVESTICIJE:

2. Prenova prostorov Krajevnega urada Kuzma. Zaradi dotrajanosti prostorov Krajevnega urada je občina Kuzma preuredila prostore krajevnega urada, Upravna enota Murska Sobota pa je prispevala novo pohištvo.

Potek prenove:

Zaključena prenova:

3. Izgradnja zbirnega centra za odpadke

Zbirni center je pri čistilni napravi Kuzma.

Delovni čas:

- Torek: **14.30–16.30**
- Četrtek: **9.00–11.00**
- 4. sobota : **8.00–10.00**

V zbirni center lahko pripeljete:

- **papir in lepenke vseh vrst in velikosti**, vključno z odpadno embalažo iz papirja in lepenke,
- **steklo vseh velikosti in oblik**, vključno z odpadno embalažo iz stekla,
- **plastiko**, vključno z odpadno embalažo iz plastike ali sestavljenih materialov,
- **odpadke iz kovin**, vključno z odpadno embalažo iz kovin,
- **les**, vključno z odpadno embalažo iz lesa,
- **oblačila**,
- **tekstil**,
- **jedilno olje in maščobe, barve, črnila, lepila in smole**, ki ne vsebujejo nevarnih snovi,
- **detergente**, ki ne vsebujejo nevarnih snovi,
- **baterije in akumulatorje**, ki niso razvrščeni v skupine 16 06 01, 16 06 02 ali 16 06 03 v klasifikacijskem seznamu odpadkov, določenem v predpisu o ravnanju z odpadki,
- **električno in elektronsko opremo**, ki ne vsebuje nevarnih snovi,

- **kosovne odpadke**,
- **odpadna zdravila** in
- izrabljene **avtomobilske pnevmatike** (maksimalno 4 kose letno na gospodinjstvo).

Mešani komunalni (nesortirani onesnaženi odpadki – smeti), gradbeni, biološki, nevarni in posebni odpadki, avtomobilski deli in mokra ter onesnažena oblačila se v zbirnem centru ne sprejemajo.

Oddaja ločeno zbranih frakcij je že vključena v mesečno ceno ravnanja z odpadki in občanom ne povzroča dodatnih stroškov.

Pravne osebe (d. o. o., d. n. o., s. p.) morajo za ravnanje z odpadki skleniti pogodbo s podjetjem Saubermacher – Komunala Murska Sobota d. o. o.

Fotografije ob otvoritvi zbirnega centra:

Danilo ZRIM

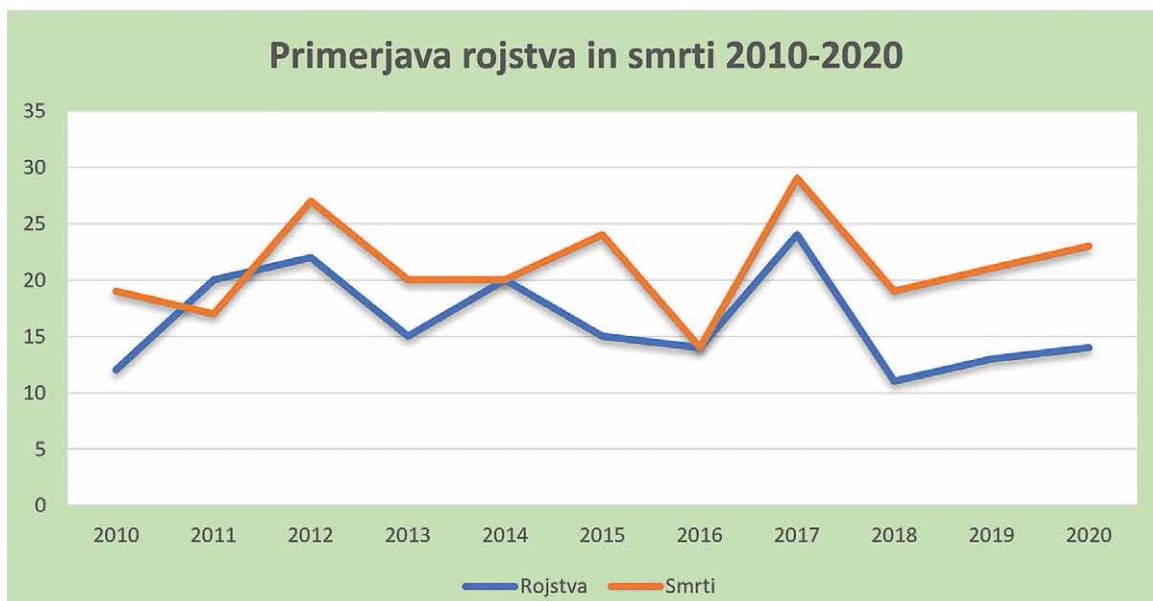
STATISTIKA 2010–2020 V OBČINI KUZMA

Spoštovani občani in občanke, v spodnjih tabelah in grafih imate prikazana rojstva in smrti v obdobju 2010–2020 po vaseh ter skupni podatek rojstev in smrti v občini Kuzma prav tako v tem obdobju. Podatki so pridobljeni iz centralnega registra prebivalstva Republike Slovenije na dan 03.12.2020 in so bili potem strokovno, računalniško in statistično obdelani. V tabelah prikazani podatki za leto 2020 predstavljajo stanje podatkov na dan 03.12.2020.

Vas	Število rojstev											Skupaj
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Kuzma	2	5	6	1	3	0	3	6	3	5	3	37
Dolič	3	7	10	5	5	6	6	3	5	1	4	55
Gornji Slaveči	5	6	3	5	8	5	3	10	1	4	3	53
Matjaševci	1	0	2	1	3	4	2	3	1	2	3	22
Trdkova	1	2	1	3	1	0	0	2	1	1	1	13
Skupaj	12	20	22	15	20	15	14	24	11	13	14	180

Vas	Število smrti											Skupaj
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Kuzma	4	2	3	4	11	10	3	7	3	3	11	61
Dolič	3	5	10	5	4	5	5	10	5	6	6	64
Gornji Slaveči	3	3	8	5	1	6	3	9	4	6	3	51
Matjaševci	6	5	2	3	1	0	0	2	4	2	2	27
Trdkova	3	2	4	3	3	3	3	1	3	4	1	30
Skupaj	19	17	27	20	20	24	14	29	19	21	23	233

Primerjava												
Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Rojstva	12	20	22	15	20	15	14	24	11	13	14	180
Smrti	19	17	27	20	20	24	14	29	19	21	23	233

Danilo ZRIM

21. OBČINSKI PRAZNIK OBČINE KUZMA

V iztekajočem se letu je občina Kuzma proslavila tudi svoj 21. rojstni dan, ki pa je potekal drugače, kot vsi dosedanji občinski prazniki. Leto 2020, ki ga je zaznamovala epidemija koronavirusne bolezni (epidemija covid-19), je tudi močno zaznamovalo občinski praznik. Najpomembnejša in osrednja prireditev naše občine je bila vedno prvo nedeljo po 2. juliju; bilo je živahno, družabno, v sproščenem okolju, veselo, z dobro glasbo in še bi lahko našteval. V letu 2020 pa je zaradi preprečevanja širjenja novega koronavirusa, ukrepov Vlade Republike Slovenije in priporočil NIJZ-ja (Nacionalni inštitut za javno zdravje), bilo čisto drugače. Praznik se je odvijal 2. julija, v četrtek, v Kulturni dvorani Kuzma. Zaradi takratnih omejitev je bila prireditev omejena na 50 udeležencev, potrebna je bila tudi varnostna razdalja ter nošenje mask.

Program se je začel s slovensko himno v izvedbi Alje Santl iz Matjaševcev, ki je tudi povezovala program ob občinskem prazniku.

Sledil je slavnostni nagovor župana.

Kulturni program je popestril mlad osnovnošolski glasbenik iz Gornjih Slaveč, Jan Hartman s harmoniko.

Po glasbeni točki je sledila podelitev občinskih priznanj. Na odru sta se Alji pridružila župan občine Kuzma, g. Jožef Škalič, in ga. Bernardka Lang, ki sta občinska priznanja tudi podelila. Povzamem govor ge. Lang:

»Spoštovani gospod župan, svetniki, spoštovani prejemniki priznaja in plaket, dragi gostje. Vsako leto poskušamo v okviru občinskega praznika

Občine Kuzma pripraviti za vas prireditve, kjer bi izrekli zahvalo in izkazali zaslužen pozornost. Letošnji nagrajenki potrjujeta moje misli in verjamem, da sta ponosni in veseli na vse poti in dosežke, s katerimi bogatijo naš skupni prostor. Občina Kuzma je s strani Krajevne organizacije rdečega križa Kuzma prejela predlog za podelitev priznanja občine Kuzma, in sicer za gospo Marto Kisilak iz Doliča 16a. Gospa Marta je aktivna na področju krvodajalstva in na drugih humanitarnih področjih. Občinski svet je obravnaval predlog ter odločil, da OBČINA KUZMA OB 21. OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE KUZMA PODELI PRIZNANJE, KI GA PREJME GOPSA MARTA KISILAK, DOLIČ 16A, ZA SVOJE DOLGOLETNO DELO NA PODROČJU KRVODAJALSTVA IN NA DRUGIH HUMANITARNIH PODROČJIH. Prosim, da se nam ga. Marta Kisilak pridruži na odru, da ji župan podeli priznanje.«

Na fotografiji so ga. Bernardka Lang, ga. Marta Kisilak in župan občine Kuzma.

»Izbrati besede, s katerimi želiš počastiti življenjske dosežke posameznikov, je vedno težka naloga. Resnica je, da so dejanja posledica naše izbire. Sami se odločimo, kam bomo šli, komu bomo sledili in kako bomo uresničevali svoje poslanstvo. Na občino Kuzma je bil prejet 1 predlog za podelitev plakete Občine Kuzma, in sicer predlagatelj OŠ Kuzma, Kuzma 20. Ta je predlagala podelitev plakete učiteljici razrednega pouka, ge. Jožici Fūkaš, ki je svoje delo nepretrgoma opravljala na OŠ Kuzma od 1. 9. 1979. Predvsem se poudarja njeno delovanje na področju kulture, ki je izjemnega pomena za našo skupnost. Občinski svet je obravnaval predlog in odločil, da OBČINA KUZMA OB 21. OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE KUZMA PODELI PLAKETO, KI JO PREJME GA. JOŽICA FŪKAŠ, ZA DOLGOLETNO DELO NA OŠ KUZMA. Ga. Jožica, brez vašega truda, vloženega v skupno delo, tudi ne bi bilo skupnih uspehov. Zato se vam na tem mestu zahvaljujem za vztrajnost in predanost, da ste bogatili šolski, lokalni in mednarodni prostor z dramskimi uprizoritvami in nastopi. Prosim, da se nam ga. Jožica Fūkaš pridruži na odru, da ji župan podeli plaketo.«

Na fotografiji so ga. Bernardka Lang, ga. Jožica Fūkaš in župan občine Kuzma.

»Obema nagrajenkama iskrene čestitke, hvala za pozornost in prijeten večer še najprej!«

Sledila je podelitev priznanj diplomantom, in sicer sta ob 21. občinskem prazniku občine Kuzma priznanje prejela: DAMIJAN ZRIM IZ DOLIČA 54, ZA NAZIV MAGISTER PROFESOR SOCIOLOGIJE IN MAGISTER PROFESOR ZGODOVINE ALJA NEMEC IZ KUZME 47, ZA NAZIV MAGISTRA FARMACIJE

Na fotografiji sta Damijan Zrim in Alja Nemeč.

Sledilo je odlikovanje učencem **ODLIČEN USPEH NA VSEH PODROČJIH DELA**, ki so ga prejeli: NINO GUBIČ iz Trdkove 84, SEMIR SLAMAR iz Gornjih Slaveč 11, LUKA FILIP iz Gornjih Slaveč 117a

Na fotografiji so Nino Gubič, Semir Slamar in župan občine Kuzma.

Sledile so besede gostov. Občinstvo je po daljši bolniški odsotnosti nagovoril direktor občinske uprave, g. Milan Matiš.

Govor direktorja občinske uprave občine Kuzma.

Ob zaključku prireditve je še sledila razglasitev novoimenovanega podžupana občine Kuzma, g. Slavka Krpiča.

Župan občine Kuzma in novoimenovani podžupan, g. Slavko Krpič.

S tem dejanjem se je zaključila prireditev ob 21. prazniku občine Kuzma.

Zapisal: Danilo ZRIM
Fotografije: Matic PANIČ

BLAGOSLOV JASLIC V TRDKOVI V LETU 2019

Vas Trdkova je 26. decembra 2019 na parkirišču pred Tromejo pri jaslicah organizirala blagoslov le-teh, z začetkom ob 14. uri.

Po uvodnih besedah župana, g. Jožefa Škaliča, je sledil krajši kulturni program, kjer so nastopili učenci osnovne šole Kuzma in domača literata, pesnik Ludvik Škaper in prozaist Aleš Ropoša. Prebrani sta bili tudi dve pesmi domače kulturne ustvarjalke iz Kruplavnika, ge. Štefke Bohar. Učenci OŠ Kuzma so nastopili z dramsko igro Pomagajmo Jezuščku. Sestavek o Božiču in Detetu je prebrala Lara Gjergjek iz Trdkove. Kulturni program je pripravila ga. Jožica Fūkaš. Po koncu kulturnega programa je sledil blagoslov jaslic, ki ga je opravil tedanji domači župnik, g. Alojz Benkovič. Zbrane je nagovorila tudi svetnica vasi Trdkova, ga. Bernardka Lang. Program je povezoval Aleš Ropoša.

Blagoslov jaslic v Trdkovi je pripravila vas Trdkova ob medsebojnem sodelovanju vaško-gasilskega in športnega društva ter ostalih vaščanov. Po kulturnem programu je bilo obiskovalcem ponujeno kuhano vino ali čaj ter pogače in pecivo, ki so ga napekle pridne gospodinje iz Trdkove.

Vaščani iz Trdkove upamo, da se bo prireditev obdržala in sčasoma postala tradicionalna. Letošnje leto 2020 je skorajda vse dogodke, ki so bili načrtovani, obrnilo na glavo. V obdobju, ko se piše ta članek, še ne vemo, ali bo blagoslov jaslic v Trdkovi sploh lahko izveden. Samo upamo lahko, da se bodo razmere čim prej uredile in se bomo lahko spet brezskrbno srečevali pod Tromejo v Trdkovi.

Aleš ROPOŠA

NAJ FOTOGRAFIJA GORIČKO 2020

Letos je potekal že dvanajsti fotografski natečaj Krajskega parka Goričko, na temo »Razglednica mojega kraja« na Goričkem. Fotografski natečaj je bil tudi letos razdeljen v dve kategoriji, in sicer so se v kategoriji I za najboljšo fotografijo potegovali osnovnošolci, v kategoriji II pa mladostniki in odrasli. Na natečaj je prispelo 178 fotografij, ki jih je ocenila strokovna žirija v sestavi Tomo Jeseničnik, Tomaž Koltai in Zoran Norčič, ki so za zmagovalno fotografijo v kategoriji II razglasili mojo fotografijo »Ples oblakov na Goričkem«.

Ples oblakov na Goričkem. Foto: Matjaž Bunderla.

Fotografija je bila posneta v mojem domačem kraju, v Trdkovi, enega junijskega dopoldneva. Fotografija zajema pogled z griča na dolino in tako prikazuje tipično razgibano goričko pokrajino z veliko zelenja, gozdom in polji.

Podelitev priznanj in nagrad je potekala 19. junija 2020 na gradu Grad, kjer smo se zbrali sodelujoči fotografi. Priznanja in nagrade sta podelila vodja in skrbnik natečaja, Kristjan Malačič, in direktorica Krajskega parka Goričko, Stanislava Dešnik. Po podelitvi je sledilo odprtje razstave najboljših fotografij na grajskem hodniku, kjer je na voljo za ogled do konca letošnjega leta.

Matjaž BUNDERLA

MARTINOVA SOBOTA NEKOLIKO DRUGAČE

Korona čas je z omejitvami gibanja onemogočil praznovanje sv. Martina, kot smo ga praznovali do zdaj. Zato so v Čajtovi grabi na martinovo soboto pripravili delovno akcijo »UREJANJE BANKIN« ob prenovljeni cesti v Čajtovo grabo, kot jo domačini imenujemo že leta.

Akcija se je začela zjutraj, ko so se zbrali prebivalci iz vseh domačij ob tej cesti, od nekaterih domačij celo po dva. Akcije so se udeležili tudi lastniki, ki imajo v tem zaselku hiše, vendar ne živijo tukaj. Ob pomoči bagrista, ki je op-

ravljaj težja dela, so delavci pomagali pri izravnavi bankin in utrjevali bankine z valjarjem ter vibrirno ploščo ter počistili cesto od materiala, ki je ostal na cesti. Delo se je zavleklo pozno v popoldan, ko smo ob koncu z domačo kapljico nazdravili sv. Martinu.

Za pomoč se zahvaljujemo vsem, ki so kakor koli pomagali pri sanaciji te ceste.

Stanislav ŽAMPAR

OD TRDKOVE DO PORTOROŽA DIAGONALA335 ŽE ČETRTEŽ Z DOBRODELNO NOTO

Sobota, 20. 6. 2020

Organizacija letošnje Diagonale335, sicer že četrte zaporedoma, je bila zaradi preventivnih ukrepov (epidemija koronavirusne bolezni) poseben izziv za kolesarje. Dogodek je bil aprila prav zaradi tega odpovedan, a so nato organizatorji Diagonale335, kljub le štirinajstdnevnim pripravam, uspešno izvedli. Zaradi zelo slabega vremena se je na letošnji Diagonali zbralo precej manj kolesarjev, kot bi jih sicer bilo, prireditelji pa so zaradi epidemije COVID-19 ostali brez večine donatorjev in sponzorjev. Diagonala335 je sicer, podobno kot prejšnja tri leta, potekala pod sloganom Zmigajmo Slovenijo za spodbujanje gibanja med ljudmi in promocija zdravega načina življenja.

Člani Športnega društva Trdkova in Prostovoljnega gasilskega društva Trdkova so kolesarjem na startu pri vaško-gasilskem domu Trdkova opolnoči pripravili pogostitev in jim omogočili varen start, kljub slabemu vremenu.

Kolesarji so želeli kreniti na pot minuto čez polnoč, a je bil start zaradi močnega naliva prestavljen za dobrih štirideset minut. Nekateri kolesarji so se prvič udeležili prireditve, nekateri pa so tudi prvič prevozili več kot tristo kilometrov v enem dnevu.

Izpred vaško-gasilskega doma v Trdkovi je startalo devetindvajset udeležencev, od tega triindvajset kolesar-

jev in šest kolesark. Med prvim delom poti, do Trojan, je kolesarjem pošteno zagodel dež. Kolesarjem so sive lase povzročale tudi predrte zračnice, nekaterim kolesarjem se je zračnica predrla celo večkrat zaporedoma. Na cesto je dež privabil sove, lisice, ježe in srne. Ena izmed srn je na tla spravila organizatorja Diagonale335, Simona Eržena, ki je zaradi naleta po stotih kilometrih pot zaključil z zlomom dlančnice in uničenim kolesom. Dež, mraz in nevarnosti na cesti so kolesarjem pobrale veliko moči, zato so se ne-

kateri odločili za odstop. Na cilj je sicer uspešno prispelo dvaindvajset kolesarjev. Najhitrejši so za 335 prevoženih kilometrov potrebovali nekaj manj kot sedemnajst ur. Po vseh prestanih naporih in težavah je na koncu sledil tradicionalni skok v morje.

Vzdušje na poti je bilo kljub vsemu pozitivno. Dogodek Diagonala335 je imel tudi dobrodelno noto, v sklopu katerega so se zbirale donacije preko SMS sporočil. Ves denar, ki so ga zbrali s prireditvijo, je bil namenjen Fundaciji za nadarjene športnike iz socialno šibkih okolij pri Olimpijskem komiteju Slovenije.

Poleg dobrodelne note je namen dogodka Diagonala335 tudi v ozaveščanju ljudi po zdravem načinu življenja. Z večjo medijsko podporo bo zbranih več prispevkov za nadarjene športnike in pridobljenih več donatorjev, pravijo organizatorji.

Po člankih povzel
Aleš ROPOŠA

DOGAJANJE NA GRADU GRAD V LETU 2020

Kljub letošnjim epidemiološkim razmeram številnim omejitvam in delnemu zaprtju Središča za obiskovalce gradu Grad in Krajinskega parka Goričko ocenjujemo, da smo sezono obiska v 2020 uspešno zaključili. Radovedne obiskovalce in prenočevalce smo informirali o naravnih in kulturnih danostih Goričkega, gostinski ponudbi in ponudbi nastanitev, pohodnih in kolesarskih poteh ter skozi vse leto pripravljali tudi zanimivo dogajanje na gradu. Zvrstila so se predavanja, projekcije filmov, koncerti, poroke, razstave in vodenja po kulturnem spomeniku. Januarja smo v sodelovanju z Goričkim društvom za lepše vütro ob 10. obletnici pohodniške izkaznice pripravili pohod z naslovom »Vsi smo zmagovalci«, februarja pa smo v goste povabili Ivana Esenka, ki nam je kot za uvod v letošnjo akcijo Naj ogracek z brajdo predaval na temo »Svet živali v vrtu«. Februarja in

marca smo organizirali dvoje potopisnih predavanj, in sicer predavanje Tomaža Koltaja »Divja Patagonija in Ognjena

Grajski kino pod zvezdami.

zemlja« ter Siniše Goluba »Narodni parki – najboljša ideja ZDA«. V marcu smo pred novo turistično sezono na redno letno srečanje povabili ponudnike domačih produktov in rokodelskih izdelkov v našem središču za obiskovalce. V poročni dvorani gradu je bilo na pomlad in v poletnem času tudi nekaj civilnih poročnih obredov.

V juniju, juliju in avgustu smo pripravili predvajanja dokumentarnih filmov, ko so obiskovalci lahko uživali v grajskem ambientu in filmih »Terra«, »Medvedi na Kamčatki« in »Medena dežela«. Za ljubitelje klasične glasbe smo v avgustu in septembru organizirali dvakratni koncert Leonarda Kobala na klavirju, v septembru koncert flavtistke Aleksandre Škrilec in v oktobru koncert solopetja Ive Žižek. Celo poletje in jesen smo našim gostom na gradu nudili dodatno dvakratno dnevno vodenje v slovenskem jeziku, številni pa so lahko uporabili zvočne vodiče, ki so od letos na voljo v slovenskem, nemškem, angleškem in madžarskem jeziku. Septembra smo se ponovno pridružili Dnevom evropske kulturne dediščine in temi »Spoznaj? Varuj! Ohrani.« ter ob Dnevu odprtih vrat obiskovalcem omogočili brezplačni vstop v grajsko poslopje. Očistili smo tudi vodnjak v neposredni bližini. Čez leto smo gostom omogočali ogled številnih stalnih in občasnih razstav, med slednjimi pa so bile fotografske razstave »Magična narava«, »Invazivne tujerodne vrste – naše nezaželenne sosede« in razstava letošnjega 12. Fotografskega natečaja KP Goričko z motivi »Razglednica mojega kraja«, razstava akvarelov in risb Vesne Kitthiya z naslovom »Naivna prijateljstva v svetu navadnih življenj«, razstava risb Mednarodnega natečaja v ustvarjanju na temo »Ornament življenjske pestrosti na travniku ali v visokodebelnem sadovnjaku«, razstava maket in načrtov študentov arhitekture dunajske, graške in ljubljanske univerze z naslovom »Goričko: Nov pogled na podeželje, sobivanje arhitekture in krajine«, razstava starih sort jabolk ter razstava slik in skulptur Roberta Juraka.

V JZ Krajinski park Goričko za šolarje vsako leto pripravljamo tri aktivnosti, pri katerih spoznavajo naravno in kulturno dediščino Goriškega ter ostale naravne parke v Sloveniji. Kljub zahtevnim pogojem dela v šolah smo lansko šolsko leto uspeli zaključiti vse tri aktivnosti. Kviz o naravi in človeku ter raziskovanje naravnih parkov potekata preko spleta, zato mentorji in učenci niso imeli večjih težav. Naloge so reševali uspešno in se izkazali v poznavanju visokodebelnih sadovnjakov ter geoloških značilnosti naravnih parkov. Letos bodo učenci tekmovali v znanju o Naturi 2000 in spoznavali dvoživke v Sloveniji.

V šolskem letu 2019/20 so v kvizu in natečaju uspešno sodelovali tudi učenci Osnovne šole Kuzma. Uspešni so

Razstava študentov arhitekture iz Ljubljane.

Letošnje leto zaključujemo z razglasitvijo rezultatov akcij Naj travnik, Naj travniški sadovnjak ter Naj ogracek z brajdo ter sanacijskimi in nujnimi obnovitvenimi deli na gradu. Nekaterih zadanih si aktivnosti letos nismo izpeljali, kajti leto je bilo posebno, polno ovir, izzivov, nepredvidljivih situacij in prilagajanj ter si ga bomo zagotovo dobro zapomnili za dlje časa.

**Priprava: Štefanija FUJS
Foto: Stanka DEŠNIK**

Razstava skulptur in slik Roberta Juraka.

bili na Mednarodnem natečaju v ustvarjanju, ki ga razpisujemo skupaj z Naravnim parkom Raab v Avstriji in Narodnim parkom Órség na Madžarskem. Tri ekipe so ustvarjale ornamente življenjske pestrosti in si prislužile priznanja ter nagrade.

Učenci Selina, Liana, Vito in Ada Zoja so združili moči in nastalo je drugo uvrščeno likovno delo. Avtorji so odlično predstavili življenjsko pestrost v visokodebelnem sadovnjaku in navdušili tričlansko mednarodno žirijo iz Slovenije, Avstrije in Madžarske. Likovna dela vseh sodelujočih v Krajinskem parku Goričko so bila čez poletje na ogled na gradu Grad. Nagrajencem in mentorici Brigiti Barbarič čestitamo.

Visokodebelni sadovnjak, poln življenja.

Učence prve in druge triade vabimo k sodelovanju tudi letos. Skupaj z vrstniki iz Avstrije in Madžarske bodo spoznavali in ustvarjali metulje. Tokrat jih ne bodo risali, temveč upodobili v naravi iz naravnih materialov. Izdelke vseh sodelujočih bomo objavili na pomlad 2021 na naši spletni strani.

Za starejše učence iz vse Slovenije pripravljamo raziskovanje naravnih parkov Slovenije, ki smo ga poimenovali Parkoslovje. Skupaj s strokovnjaki iz 14 zavarovanih območij narave v tem šolskem letu vabimo k raziskovanju dvoživk. Osnovnošolci in njihovi mentorji se prijavijo in sodelujejo na spletni strani www.naravniparkislovenije.si. Spletna stran ponuja pregled zanimivosti in namige za obiskovanje naravnih parkov v Sloveniji. Vabimo vas, da naše delo spremljate vse leto. Na spletni strani www.park-goricko.org se prijavite na naše e-novice, ki jih izdajamo tedensko.

Nataša MORŠIČ

V NARAVI VIDNI REZULTATI PROJEKTA GORIČKA KRAJINA

V začetku letošnjega leta smo zaposleni v Javnem zavodu Krajski park Goričko (v nadaljevanju JZ KPG) v okviru projekta Gorička krajina sklenili posebne pogodbe z lastniki 50 visokodebelnih sadnih dreves na območju Natura 2000 Goričko. Pravimo jim habitatna drevesa. Vsa habitatna drevesa imajo dupla, primerna za gnezdenje velikega skovika ali drugih ptic. V duplih dreves gnezdi tudi upkaš oz. smrdokavra. Ob drevesih smo po dogovoru z lastniki namestili 40 ozaveščevalnih tablic. Nabor dreves, tablice in vsebino na tablicah so pripravili v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, ki je partner v projektu Gorička krajina. S pogodbami so se lastniki zavezali, da bodo redno odstranjevali belo omelo na drevesih, polparazitsko rastlino, ki jim škodi. Poleg tega bodo ustrezno vzdrževali okolico dreves. Za stroške dela bodo prejeli denarno nadomestilo. V občini Kuzma na žalost primernih dreves z dupli ni bilo najdenih, zato se tudi pogodbe z lastniki dreves niso sklepale.

Konec oktobra smo zaključili z javnim pozivom za zasaditev sadnih dreves in vzpostavitev 20 ha travniških visokodebelnih sadovnjakov. Na poziv, ki je bil objavljen na spletni strani JZ KPG, je na sedež JZ KPG izpolnjene obrazce poslalo 151 lastnikov kmetijskih zemljišč iz celotnega območja Natura 2000 Goričko, od tega 5 upravičencev iz občine Kuzma. Travniški visokodebelni sadovnjaki bodo v prihodnje služili kot življenjski prostor ali habitat za velikega skovika in smrdokavro. Pred zasaditvijo bomo z upravičenci opravili terenski ogled in skupaj določili število dreves za zasaditev.

Z zasaditvijo se bo začelo takoj, ko bo to možno glede na trenutno situacijo v zvezi z omejevanjem širjenja bolezni covid-19.

Travniki v Kuzmi pred in med obnovo.

V začetku novembra smo zaključili s tretjo košnjo oz. z obnovo travnikov, ki so bili letos predvideni za trikratno košnjo. Gre za več kot 30 ha travnikov, od tega več kot 2,3 ha v občini Kuzma, ki so bili že od začetka obnove v letu 2018 v najslabšem stanju ohranjenosti. Na njih je prevladovala ali še vedno prevladuje zlata rozga, invazivna tujerodna rastlinska vrsta. Zlata rozga se je v preteklosti razširila na travnikih, ki so bili več let opuščeni, v nekaterih primerih tudi do 20 let. Z redno in večkratno košnjo v enem letu poskušamo oslabiti rast zlate rozge in zmanjšati njeno konkurenčno sposobnost v primerjavi z drugimi rastlinskimi vrstami, ki so že prisotne na košenem travniku ali bi se lahko razširile s semenom ali vegetativno na travnik v obnovi iz okolice. Pokošena biomasa oz. krma iz vseh 106 ha travnikov na območju celotnega Goričkega, od tega iz 5 ha v občini Kuzma, ki so vključeni v košnjo, se je balirala. Okrogle bale, ovite samo v mrežo, je izbrani izvajalec odpeljal iz travnikov in jih uporabil za krmo živalim, pridelavo komposta ali za brikete.

Gregor DOMANJKO

DELOVANJE PGD KUZMA SKOZI LETO 2020

Čeprav je večino leta 2020 prekrila epidemija COVID-19 in s tem gasilsko društvo tudi prikrajšala za večino prireditvev, dejavnosti in aktivnosti, pa se je v letu 2020 vseeno dogajalo tudi v prostovoljnem gasilskem društvu Kuzma. Januarja 2020 je potekal redni občni zbor, v katerem je odstopil takratni predsednik, ki se mu gasilci zahvaljujejo za delo, pomoč, nasvete in njegov čas ter voljo. Takrat je bil izvoljen novi predsednik društva, Zlatko Kerec.

Februarja je šest članov prostovoljnega gasilskega društva opravilo tečaj za gasilca pripravnika, ki je potekal mesec dni v gasilski zvezi občine Rogašovci, pod mentorstvom g. Martina Ficka in g. Petra Šalamona. Naslednji mesec so trije gasilci opravili tudi tečaj za varno delo z motorno žago, ki je potekal v Otovcih. Civilna zaščita občine Kuzma jim je aprila naložila nalogo, da izvajajo nadzor nad kršitvami COVID-19 ukrepov; prostovoljni gasilci so nadzorovali vaščane in morebitne kršitelje opominjali, da se ne smejo gibati v javnosti in v skupinah. Maja so gasilci, kot že tradicionalno, postavili mlaj, vendar v skladu z epidemiološkimi navodili, brez kakršne koli prireditve in zbiranja ljudi na javnem kraju. Prvega maja so gasilci opravili prvomajsko budnico za praznik dela.

Junija so gasilci uredili nov prostor za operative, kjer so postavili omarice za vsakega operativnega člana, kjer so shranjena delovna oblačila. Nabavili so tudi dve zaščitni obleki. Isti mesec so bili gasilci prisotni pri izvolitvi novega predsednika GZO Kuzma, ki mu ob tej priliki čestitajo in želijo dobro delo v prihodnosti.

Julija so gasilci uredili strop v garderobi. Naslednji mesec so nabavili mize za prireditve, ki si jih lahko izposodijo vaščani Kuzme. Gasilci so septembra preverili gasilsko opremo in preizkusili delovanje motorne brizgalne. V mesecu požarne varnosti so žal vse aktivnosti odpadle zaradi ponovne pandemije.

Ob tej priložnosti bi se gasilci radi iskreno zahvalili družini Fartek iz Kuzme 49, ki je ob izgubi družinskega člana na-

menila prostovoljni prispevek gasilskemu društvu. Iskrena hvala tudi družini, prijateljem, svojcem in sorodnikom pokojnega Andreja Pelcarja, pa tudi vsem ostalim, ki so darovali za namen izgradnje gasilskega doma v Kuzmi. Hvala gospe Mateji Nemeč za darovano blagajno. Najlepša hvala tudi OBČINI KUZMA za vso finančno pomoč in podporo v namen izgradnje gasilskega doma v Kuzmi.

PGD Kuzma želi vsem vesele praznike in vse dobro v letu 2021. Srečno.

Zlatko KEREČ,
PGD Kuzma

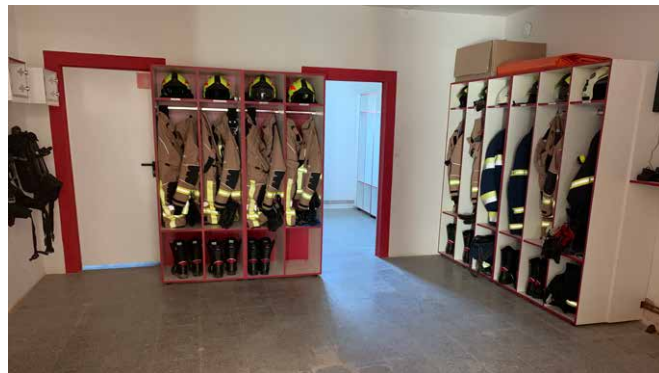
PGD GORNJI SLAVEČI V MINULEM LETU 2020

V začetku lanskega decembra, ko smo gasilci in gasilke PGD Gornji Slaveči že drugo leto zapored pred naš gasilski dom postavili božično jelko, jo okrasili, okrog nje napeljali božične lučke in ob toplih napitkih čakali temo, da smo lahko navdušeno opazovali božično svetlobo, se nam še sanjalo ni, v kakšno novo leto stopamo. Napočil je marec, ko se je dosedanje dožemanje 'normalnosti' v popolnosti spremenilo. Čas je pred nas postavil nove preizkušnje. Leto, ki ga počasi zaključujemo in si želimo, da se nikoli več ne bi ponovilo, je potekalo v nekoliko prilagojenem toku. Mogoče je tudi nastala situacija pripomogla, da gasilci letos nismo imeli večjih intervencij. Težave nam je letos povzročalo le izdatno poletno-jesensko deževje. Gasilci PGD Gornji Slaveči smo tako pomagali pri čiščenju cest in odmaševanju prepustov. Sicer pa smo se tudi letos odločili za prenovo dela notranjosti našega gasilskega doma. Staro orodjarno smo tako spremenili v omarice za zaščitno opremo. Zbirali smo staro železo in tako pripomogli k lepšemu okolju, s tem pa smo dobili tudi nekaj prepotrebni finančnih sredstev. Nabavili smo več kompletov nove osebne zaščitne opreme. Nekateri od naših članov so svojo humanitarno noto potrdili tudi z vključitvijo med prostovoljce CZ Občine Kuzma in s tem ponudili pomoč ob širjenju virusa.

V začetku leta smo še izpeljali redni letni občni zbor. Tradicionalno postavljanje 'majpana' na prvi majski dan, ko slavimo dan dela, smo gasilci PGD Gornji Slaveči zamenjali za jutranjo budnico. Mnogi vaščani in vaščanke so se tako zbudili ob zvokih koračnic, veseli pa nas, da so omenjeno budnico vsi zelo lepo sprejeli. Tradicionalni pokal Kamen grabe, Kmečki dan, občinsko gasilsko tekmovanje, tradi-

cionalno postavljanje 'majpana', vaja ob mesecu požarne varnosti in druge prireditve, ki smo jih ustvarjali in jih pomagali soustvarjati (ali pa so bile zgolj neke v našem načrtu), pa letos niso bile izpeljane. Posledično smo gasilci ostali brez izdatnih finančnih sredstev.

A ker se zdi, da je letos že tako ali tako preveč negative, se ji poskušajmo izogniti vsaj v najlepšem delu leta in se spominimo na vse lepo. Gasilci in gasilke PGD Gornji Slaveči bi se tako radi zahvalili vsem našim vaščanom, vaščankam in simpatizerjem našega društva. Gasilci smo se vedno lahko zanesli na vašo solidarnost in vašo pomoč. Radi bi se zahvalili vsem, ki nam pomagata; bodisi pri izvedbi gasilskih prireditev bodisi ob drugih priložnostih, ali pa nas podpirate s prostovoljnimi prispevki. Vaša pomoč nam omogoča normalno delovanje in vsem nam zagotavlja varnost. Kar pa je konec koncev tudi poslanstvo vseh nas gasilcev.

Ob zaključku tega leta, še bolj kot doslej, z velikim veseljem zremo v novo leto. Nekaj novega namreč po navadi pomeni nekaj boljšega. In tega si vsi želimo.

Gasilci in gasilke PGD Gornji Slaveči vam želimo lepe in mirne božične praznike, v novem letu pa veliko uspehov, osebnega zadovoljstva in, kar je najpomembnejše, veliko zdravja.

SREČNO 2021!

Katja KRPIČ,
PGD Gornji Slaveči

PGD NOVO DOLIČ V LETU 2020

Današnja situacija in razmere so tako slabe, da sploh ne vem, kje naj začnem. Zagotovo si bomo leto 2020 zapomnili za zmeraj in upamo, da nismo spremenili le svojega načina življenja, ampak tudi način mišljenja.

Vsako leto se otvoritev gasilskega delovanja začne z občnim zborom, kjer se gasilci in gasilke zberemo, da pregledamo delovanje gasilskega društva v preteklem letu in sprejmemo načrt dela za tekoče leto. Velikopotezni načrti dokončanja gasilskega doma, ureditev vse potrebne dokumentacije za tehnični prevzem in prepotrebne investicije v opremo so zaradi epidemije COVID-19 »padle v vodo« in tako smo realizirali zgolj del načrtanega načrta.

Vseeno pa smo uspeli z investicijo v zaščitno opremo, kjer smo v ta namen zagotovili sredstva v višini štiri tisoč evrov in tako nabavili več zaščitnih oblek ter ostalo opremo za potrebe zaščite in reševanja. Prav tako smo odkupili bližnji zemljišči, ki ju želimo v naslednjih letih preoblikovati v parkirišča in s tem zagotoviti dodatne površine, ki bodo služile tudi za gasilska usposabljanja.

Veseli nas, da se vaščani vasi Dolič, kakor tudi ostali, večkrat zberemo v našem gasilskem domu in da dom kot

tak tudi služi svojemu namenu. Tako bi se PGD Novo Dolič zahvalilo predvsem vsem vaščanom in vaščankam ter posameznikom, ki s svojim prostovoljnim delom delujejo za dobrobit našega gasilskega društva. Posebna zahvala gre tudi ŠD Dolič, s katerim z roko v roki sodelujemo pri dokončanju gasilskega doma. Veseli nas, da so tudi ob naši pomoči, pred razglasitvijo epidemije, uspešno organizirali naš »slavni« Dan žensk.

Leto se počasi zaključuje in tako bi vam, drage občanke ter občani Občine Kuzma, v imenu PGD Novo Dolič zaželel 12 mesecev brez skrbi, 52 nedelj sreče, 365 dni brez bolezni, 8760 ur zabave in 525600 minut lepih trenutkov.

Damijan ZRIM

PGD TRDKOVA V LETU 2020

Letošnje društveno življenje v vasi Trdkova je brez najmanjšega dvoma zaznamovala epidemija COVID-19. Zaradi ukrepov so odpadle številne prireditve, med drugim pregled društva, gasilsko občinsko tekmovanje in požarna vaja v sklopu meseca požarne varnosti.

Aktivnosti v PGD Trdkova so se, kakor vsako leto, začele z obveznim občnim zborom v drugi polovici februarja. Podelili smo priznanja za pretekla leta in se med sestankom pogovorili o aktualnih težavah, pa tudi o pozitivnih stvareh na področju razvoja gasilstva v vasi Trdkova.

V začetku marca je našo državo zajela epidemija koronavirusne bolezni (COVID-19). Kmalu je bila Republika Slovenija zaradi hitrega širjenja okužb prisiljena razglasiti epidemijo, v času od marca do konca maja je družabno življenje zamrlo. Med letom so tako odpadle vse pomembnejše prireditve; od pregleda društva, občinskega gasilskega tekmovanja in občinskega praznika, ki bi ga letos morala organizirati vas Trdkova.

V času izrednih razmer je letos odpadlo tudi tradicionalno postavljanje mlaja pred gasilskim domom. Prvega maja 2020 je vaščane Trdkove prebudila prvomajska budnica, ki so jo izvedli gasilci PGD Trdkova.

Devetnajstega septembra nas je vaščane Trdkove globoko presunila vest o smrti dolgoletnega predsednika, gospoda Karla Langa. Zvečer je bila organizirana žalna seja, naslednjega dne, 20. 9. 2020, ob 14.00 pa je bilo zadnje slovo pokojnika na pokopališču Trdkova-Martinje. Ob nenadomestljivi izgubi dolgoletnega predsednika, g. Karla Langa, izrekamo iskreno sožalje svojim, prijateljem, vaščanom in vsem, ki so gospoda Karla Langa poznali!

Zaradi ponovno razglašene epidemije z dnem 19. 10. 2020 je odpadla tudi napovedana požarna vaja. Med letom se je okrog gasilskega doma večkrat čistilo in uredilo okolico. Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem tistim, ki so nesebično priskočili na pomoč.

Ob koncu leta 2020, ki je žal minilo pretežno zaznamovano s koronavirusom, vam na prvem mestu želimo, da ostanete zdravi in kljub vsem preizkušnjam, ki nas bodo morda še čakale v prihodnje, pozitivni!

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Aleš ROPOŠA,
tajnik PGD Trdkova

IN MEMORIAM KARLU LANGU (1939–2020)

Prostovoljno gasilsko društvo Trdkova je 19. septembra 2020 izgubilo pomembnega člana, tovariša Karla Langa, dolgoletnega predsednika, od leta 2013 tudi častnega predsednika PGD Trdkova. Bil je gonilna sila naših gasilcev in je tako pomembno vplival na delovanje našega gasilskega društva.

Tovariš Karel Lang je v gasilske vrste stopil leta 1953 v pionirsko desetino, od leta 1959 pa je deloval v članski enoti. Bil je dolgoletni predsednik gasilskega društva, v okviru katerega je bil glavni koordinator prireditelj (tekmovanja, požarne vaje, pogrebi). Bil je med pobudniki za gradnjo gasilskega doma. Vse skozi je s svojim prostovoljnim delom strmel h krepitvi gasilskega društva. Prav tako je dolga leta za občinsko glasilo Naše Novine občine Kuzma pisal kronološka poročila o delovanju našega gasilskega društva čez leto.

Tovariš Karel Lang je bil dobitnik naslednjih gasilskih odlikovanj in priznanj:

- plaketo v priznanje in zahvalo gasilskemu veteranu
- gasilsko odlikovanje I., II., III. stopnje

- priznanje gasilske zveze I., II., III. stopnje
- priznanje gasilske zveze I., II., III. stopnje (GZ MS)
- priznanje in značko za dolgoletno delo – 60 let
- posebno zahvalno listino in kipec ob 80-letnici PGD Trdkova za vložen trud in delo v društvu.

Med gasilske veterane je stopil leta 2002. Leta 2013 mu je upravni odbor PGD Trdkova podelil naziv častnega predsednika. Bil je med najaktivnejšimi gasilci vse do konca življenjske poti, udeleževal se je tako gasilskih parad kot pogrebov in sej gasilskega društva. Poleg navedenega je bil od leta 1999, ko se je ustanovila, pa do leta 2013 podpredsednik Gasilske zveze Občine Kuzma.

Dragi Karel, zvok gasilskih siren tebi v slovo je na pokopališču zarezal v tišino, a ni mogel zapolniti praznine, ki je ostala za teboj. Praznino bodo lahko sčasoma zapolnili le spomini nate in na tvoj neusahljivi duh tovarištva, pogumnost in požrtvovalnost. In teh spominov imamo veliko! Ponosni smo, da smo lahko bili in delovali skupaj z vami v gasilskih vrstah.

PGD Trdkova

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO MATJAŠEVCI V LETU 2020

Leto 2020 je večino časa in v vseh nas zaznamovalo, najverjetneje pa bo zapisano kot čas virusa SARS-CoV-2 in koronavirusne bolezni.

Spremembe v povezavi koronavirusne bolezni so v naša življenja vnesla veliko nepredvidljivosti, kar je pri marsikaterem človeku povzročilo veliko negotovosti in vodilo v občutke tesnobe, zaskrbljenosti, strahu, žalosti in tudi jeze. Vsi ti občutki so v takšnih trenutkih naravni odzivi na okoliščine.

Kljub vsemu pa je pomembno, da poskrbimo zase, za svoje bližnje in varnost le teh. Predvsem pa, da smo vedno v pripravljenosti pomagati sočloveku, čeprav je v danih okoliščinah to možno večinoma preko komunikacije na daljavo.

Kljub temu da se v letu 2020 nismo veliko srečevali, družabno skoraj nič, smo člani društva med letom vedno skrbeli za sprotne opravila in pripravljenost. Tako smo redno skrbeli za urejeno okolico gasilskega doma, sploh poleti s košnjo trave, skrbeli smo za tehnično

brezhibno opremo in vozilo za morebitne intervencije v primeru naravnih nesreč ali pa celo kakšne, nebodigatreba, požarne ogroženosti. Opravili smo nujne dolžnosti, ki nam jih nalaga zakon kot prostovoljnemu društvu, prilagojeno situaciji v povezavi s covidom-19.

Spoštovani vaščani, poskrbimo zase in za svojo varnost. Prav tako ne pozabimo na varnost in zaščito sočloveka. Pa naj si bo to v povezavi s prenosom virusa ali druge vrste ogroženosti.

V želji, da v novo leto zakorakamo z upanjem, da bomo lahko v kratkem skupaj udeleženi aktivnosti kot nekoč, vam želimo strpno in obetavno, predvsem pa zdravo novo leto 2021.

Držimo razdaljo, zaščitimo sebe in druge ter ostanimo zdravi.

Z gasilskim pozdravom na pomoč.

PGD Matjaševci

OBČINSKA ZVEZA OBČINE KUZMA V LETU 2020

Gasilska zveza občine Kuzma je v letu 2020 delovala nekoliko okrnjeno zaradi epidemije covid-19, ampak osnovna dejavnost zaščita, reševanje in pomoč ob višjih silah je ostala in temeljila na pomoči sočloveku tudi v takšnih časih, kot se nahajamo. Izvedel sem individualne sestanke z vsemi društvi zveze glede pogleda in razvoja gasilstva v občini Kuzma v prihodnje. Zveza se aktivno vključuje v Pomursko regijo gasilcev. Skupščino GZO Kuzma smo morali preložiti na junij, ko smo pripravili program dela in finančni program, ki je v tem letu, in tudi še v drugem letu, predvsem investicijsko naravnano v zaščitno opremo operativnega gasilca. Zveza ni mogla izpeljati pregleda društev, občinskega tekmovanja in tudi ne meseca požarne varnosti na način, kot smo imeli v predhodnih letih. V mesecu požarne varnosti smo z letaki opozarjali na osnovni preventivi pred nesrečami po osnovni šoli, domu starejših, pa tudi vsako gospodarstvo je lahko letak prelistalo. Društva pa so samostojno poskrbela za nemoteno vzdrževanje vozil in opreme, manj pa je bilo fizičnega sodelovanja, izobraževanja in vaj, a so kljub temu nekateri člani končali izobraževanje za gasilca. V zvezi pa je bilo treba urediti še zelo veliko administrativnih stvari, kot je izpopolnitev organov zveze in nemoteno delovanje. Obnovili smo alarmiranje po društvih, sledi še izobraževanje glede vodenja in urejevanja vulkana, ki nam bo osnova članstva, in načrtovanje izobraževanja in razvoj gasilstva v občini Kuzma. Zahtevamo tudi, da se v občini usposobi hidrant, na katerem bodo lahko gasilci uporabljali vodo iz javnega vodovoda. Naredili bomo bazo operativnih gasilcev po društvih in skupno obveščanje o intervencijah.

Pred nami je izdelava programa razvoja gasilstva v občini Kuzma, in sicer predlagamo analizo članstva in izobrazbo

ŠPORTNO DRUŠTVO INTER DOLIČ

Smo nogometni klub Inter Dolič, eni izmed Romskih klubov pod vodstvom MNZ KMN Goričko. Klub je bil ustanovljen leta 2002, torej je za nami že 17 let. Prvotno igrišče je bilo pri Gostilni Vrtni (Dolič). Leta 2008 smo zgradili slačilnico in nogometno igrišče v romskem zaselku Dolič in od takrat deluje klub na tej lokaciji, ki je sedež športnega Društva Inter Dolič. Našo nogometno ekipo si lahko ogledate na fotografiji.

Zdravko CENER,
vodja ekipe

gasilcev, nadaljnje izobraževanje ter vključevanje pionirjev in mladincev v gasilske vrste. Izpopolnjevanje operativnih gasilcev opremiti s primerno zaščitno opremo in sredstvi za zaščito in reševanje. V letu 2021 bomo začeli zbirati oz. že zbiramo sredstva za nakup osrednjega gasilskega vozila za požarno varnost in prevoz vode. Finančna konstrukcija je pripravljena, tako da bomo v letu 2021 tudi počasi pristopili. V letu 2020 smo prehodili 20-letnico delovanja Gasilske zveze občine Kuzma, zato bomo, ko bo primeren čas, tudi vključili gasilce veterane in primerno nagradili, proslavili obletnico. Ob enem bi se rad zahvalil vsem tovarišem gasilcem, ki so nas morali v letu 2020 zapustiti; s smrtjo ločiti se od gasilcev in njihovih najdražjih. Ob tem njihovim družinam še enkrat izrekamo iskreno sožalje.

Spoštovani gasilci, gasilke in prostovoljci v občini Kuzma, ob izteku epidemiološkega covid-19 leta 2020, bi se zahvalil vsem, ki ste kakor koli pomagali pri reševanju premoženja, zdravja ljudi in delovali pri preventivi širjenja bolezni in drugih škod na našem območju.

Tiho pada mrak, v dalji se zgublja korak in pušča sledi preteklih dni.

V srcih se želja rodi po miru, ljubezni, dobroti za vse ljudi.
(Srečko Kosovel)

Ob zaključku starega leta in na prehodu v novega si želim, in vam želim, da bi preživel novo leto 2021 na lepši način, kot smo ga morali živeti v predhodnem letu. Veliko zdravja, sreče, strpnega medsebojnega sodelovanja, veliko pozitivnih rezultatov in čim manj intervencij.

Gasilska zveza občine Kuzma

ŠPORTNO DRUŠTVO TRDKOVA V LETU 2020

Januarja še nismo slutili, da se nam bo marca življenje dobesedno ustavilo. Na občnem zboru smo naredili načrt, da bomo aprila izpeljali pohod po državni meji. Prav tako smo premišljevali o junijski Diagonali 335, ki je bila lansko leto že zelo uspešna. Septembra pa bi se družili s sovaščani na športnem dnevu.

Žal pa se je marca razširila vest o novem virusu, zaradi katerega je bila razglašena epidemija. Virus nam ni prizanesel in bili smo primorani odpovedati naše dogodke. Nič se ne zgodi brez razloga. Dandanes živimo v takšnem tempu, da včasih nimamo časa niti zase, kaj šele za družino. Tako pa smo imeli priložnost, da se ozremo nazaj in spoznamo, da ni treba hiteti, ampak se moramo ustaviti in nameniti pozornost sebi in bližnjim.

Rad bi se zahvalil vsem in vsakemu posebej, ki ste se kljub letošnjim razmeram trudili za urejenost športnega parka s košnjo trave in vzdrževanjem. Če nam bodo razmere dopuščale, je pred nami še pohod k polnočnici, na katerega Vas vljudno vabim.

Ob koncu Vam želim vesele praznike in srečno, predvsem pa zdravo novo leto 2021.

IGOR FICKO,
predsednik ŠD

ŠPORTNO REKREACIJSKO DRUŠTVO GORNJI SLAVEČI V LETU 2020

Športno rekreacijsko društvo Gornji Slaveči je v zelo omejenem letu 2020 pripravilo veliko dogodkov. Kljub omejitvam nam je pod strožjimi pogoji zbiranja in večjim zaloga- jem pri organizacijah nekatere uspelo izpeljati.

Sekcija kluba malega nogometa je sezono 2019/2020 končala na četrtem mestu, v novi sezoni, nepopolnem jesenskem delu 2020/2021, pa celo vodi na lestvici MNLZG. Igralec Uroš Potočnik pa je drugi najboljši strelec lige z enajstimi zadetki.

KMN Gornji Slaveči, ŠRD Gornji Slaveči – jesenski prvaki 2020/2021.

Sekcija pikada je prejšnjo sezono končala na sedmem mestu v slovenski super ligi v pikadu in tretje mesto v Goriški ligi. Februarja pa smo pripravili tudi državni rang turnir v pikadu.

PK Slavček ŠRD Gornji Slaveči; sekcija pikada končala celotno sezono v letu 2020.

Sekcija športnega kartanja je pripravila odprti turnir v kartanju.

Najboljši igralci kart v letu 2020: Rafael Dravec, Slavko Kous, Drago Šadl, Štefan Recek.

Na meddržavnem srečanju, ki traja že dvajset let s Porabsko ekipo iz Gornjega Senika, je ekipa ŠRD Gornji Slaveči zmagala v športnem kartanju šnopsa v letu 2020 na gostovanju, pa tudi v domači dvorani.

Ekipa ŠRD Gornji Slaveči in ekipa Gornjega Senika.

ŠRD MATJAŠEVCI IN LETO 2020

Za nami je leto 2020, leto, ki ga je zaznamoval koronavirus SARS-CoV-2 in z njim povezana bolezen, ki je poimenošana covid-19. Pojavil se je praktično po vsem svetu in tudi mi se mu nismo mogli izogniti. Ohromil je naš vsakdan in zaradi njega smo morali spremeniti naše življenjske navade. Koronavirus je zarezal tudi v delovanje našega društva, ki je bilo letos zelo okrnjeno na področju vseh dejavnosti, s katerimi se ukvarjamo.

Na začetku leta smo se udeležili veteranskega turnirja v telovadnici OŠ Sveti Jurij, ki ga vsako leto organizirajo veterani iz Rogašovec. Turnir je zmeraj dobro obiskan. Udeležujejo se ga ekipe iz celotnega Pomurja. Letos smo

Kljub strožjim predpisom, omejenemu zbiranju in organizaciji prireditev smo jih nekaj le uspeli pripraviti, in sicer turnir v kartanju, pikadu, srečanje z ekipo iz Gornjega Senika, prav tako so se izvajali nočni treningi nogometa in pikada. Športno rekreacijsko društvo je v letu 2020 investiralo v opremo športnikov in članov društva; za člane in igralce smo nabavili trenerke, majice in majice za trening. Investiralo se je v vzdrževanje igrišča; zračenje, ureditev okolice, ureditev ograje za golom, obnovljene so slačilnice, predvsem kabine za prhanje. V načrtu so še sanacija miz in klopi v dvorani ter zunanja igrala. Kljub manjšemu obsegu delovanja društva so fiksni stroški delovanja ostali in smo morali črpati finančna sredstva iz zalog prejšnjih let. Pričakujemo, da se bo epidemija covid-19 umirila, da bomo izvedli tradicionalni silvestrski pohod in pripravili novoletne koledarje, ki so zelo pomemben finančni vir prihodka društva. V času, v katerem živimo, pa se spopadamo z boleznimi in smrtjo, zato iz naših vrst izgubljam pomembne člane, ki so na Gornjih Slavečih zarezali ledino organiziranega razvoja športa. Vsem preminulim članom izrekamo zahvalo za vsak dodatek k razvoju športa, njihovim družinam pa izrekamo globoko sožalje.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste sodelovali in vlagali svojo energijo pri delovanju društva v letu 2020. Vsem občanom in občankam želimo, da bo leto 2021 prijetnejše, bolj zdravo, brez epidemije in naj se povrne na »stare« tirnice, kot je bilo pred izbruhom epidemije koronavirusne bolezni. Še naprej pa si želimo strpnega in dobrega sodelovanja.

SREČNO 2021!

Športno rekreacijsko društvo Gornji Slaveči

osvojili četrto mesto, član naše ekipe, Drago Rogan, pa je bil proglašen za najboljšega vratarja turnirja.

Ekipa ŠRD Matjaševci na turnirju pri Svetem Juriju.

Tekmovali smo v mednarodni veteranski nogometni ligi Goričko, kjer smo po jesenskem delu tekmovanja sezone 2019/2020 zasedli prvo mesto. Spomladanski cikel tekmovanja zaradi nastalih razmer (pojav koronavirusa) ni bil izveden in ostali smo brez dobre uvrstitve. Zaradi nastalih razmer smo toliko bolj nabrušeni vstopili v novo tekmovalno sezono 2020/2021, kjer smo prikazali zelo dobre igre in do prekinitve prvenstva smo spet trdno držali prvo mesto na tabeli.

Ekipa ŠRD Matjaševci v tekmovalni sezoni 2020/2021.

Za leto 2020 smo si zadali mnogo nalog, dogodkov in ciljev, vendar smo jih udeležili le peščico. Prav zagotovo je eden takih dogodkov, ki ga v naši vasi nismo izvedli,

proslava in druženje ob dnevu žena in materinskem dnevu. Ta je bila letos kljub vsem pripravam in trudu naših članov zaradi varnosti udeležencev odpovedana. Ostali smo brez dogodka, na katerem se običajno zbere celotna vas z namenom sprostitve, druženja in obujanja spominov. Lahko rečem, da je zaradi nastale situacije prav zagotovo obstalo družabno življenje in prikrajšani smo bili za mnogo stvari, ki nemalokrat popestrijo naš vsakdan.

O novem koronavirusu prav gotovo ne vemo veliko. Spopadanje z njim in z ukrepi, povezanimi z njim, je verjetno za mnogokaterega izmed nas stresno. Naša občina je ena izmed bolj prizadetih s tem obolenjem. Vsak od nas bo moral prispevati svoj delež k vzpostavitvi normalnega stanja, čas pa bo pokazal, ali smo na pravi poti.

Seveda si vsi želimo, da se stanje glede pandemije s koronavirusom normalizira, da bomo lahko normalno živeli in se normalno družili in se udeleževali na športnih terenih. Želim vam, da ostanete zdravi.

Patricij ŽOHAR

NK TROMEJNIK V LETU 2020

Spoštovane občanke in občani občine Kuzma!

Novi koronavirus je v veliki meri zaznamoval iztekajoče se leto 2020. Epidemija je posegla tudi v delovanje kluba NK Tromejnik, ki se je moral prilagoditi nastalim razmeram. Še tik pred razglasitvijo epidemije nam je uspelo izpeljati redni letni občni zbor, kjer so bile sprejete dobre in pomembne odločitve za delovanje kluba v letu 2020, a je razglasitev epidemije vse postavila na glavo.

Le ta se je zgodila dva dni pred začetkom spomladanskega dela prvenstva, ko bi doma gostili ekipo Grada. Tako je goriški derbi, ki je vedno privabil veliko gledalcev, žal odpadel. Kasneje so bila tekmovanja v ligi dokončno odpovedana.

»Korona leto« je močno poseglo v finančno blagajno kluba, kajti poleg financiranja s strani lokalne skupnosti je klub precej finančnih sredstev, za delovanje, zagotovil sam. Tako nam ni uspelo izpeljati srečelova ob »križanem četrtku«, velikonočnega pohoda na Tromejnik, prireditve ob 40 letnici delovanja kluba ...

Po razglasitvi konca epidemije smo začeli tudi z aktivnostmi v klubu. Julija smo izpeljali pohod na Tromejnik, v avgustu pa še tradicionalni memorial Milana Sukiča.

V tem času je s trenažnim procesom, pod vodstvom Bogdana Črnka, že začela članska ekipa ter tudi mlajše selekcije.

Pomurska liga, kjer nastopa člansko moštvo, se je razširila na 18 ekip. Na začetku priprav članskega moštva je bilo kar precej negotovosti, saj je bilo pod vprašanjem, ali nam bo uspelo sestaviti konkurenčno ekipo. Klub so zapustili kar štirje pomembni člani ekipe, med njimi tudi prvi vratar. Na veliko zadovoljstvo nam je uspelo sestaviti zelo konkurenčno ekipo. Vrste Tromejnika sta okrepila Jaka Šafer in Samo Recek. Ekipi so se pridružili še: Tadej Marič, Žan Potočnik, Sandi Sukič in Tobias Mencigar. S ponovnim treningom sta začela še Beno Skledar in Nino Šeruga. Igralci imajo povprečno 21 aktivnosti mesečno (4 tekme in 17 treningov), zato je pomembno, da so igralci stanujoči čim bližje igrišču. Tako je zdaj 13 igralcev oddaljenih največ 6 km od igrišča, se pravi igralci, ki so plod našega okolja.

S številnimi spremembami v članskih vrstah so se povečale tudi ambicije kluba.

Po osvojitvi turnirja za memorial Milana Sukiča ter tesnem porazu na pokalni tekmi polfinala MNZ Murska Sobota z drugoligaško ekipo iz Beltincev smo z optimizmom začeli novo sezono.

Na prvih treh tekmah smo v klubu nekako pričakovali 9 točk, saj smo igrali, vsaj na papirju, s slabšimi nasprotniki. Po ne ravno dobrih predstavah in z nekaj sreče smo jih osvojili 7. Sledile so slabše predstave naših igralcev. Te so bile razlog za odstop trenerja Črnka. Njegovo mesto je zasedel nekdanji igralec NK Tromejnik, Bojan Horvat. Ne le kot igralec, ampak kasneje kot trener mlajših selekcij je v klubu pustil velik pečat. S svojo predanostjo športu je uspešno treniral mlajše nogometaše in plod njegovega dela je, da je kar precej igralcev mlajših selekcij preraslo okvirje našega kluba in je svojo pot nadaljevalo v mlajših selekcijah NK Mura.

Kot predsednik kluba srčno upam, da smo z izbiro trenerja dolgoročno rešili vprašanje prvega trenerja članske ekipe. Po le nekaj skupnih treningih in po nekaj menjavah igralnih položajev je ekipa že pokazala rezultate. Ekipa je naslednji dve tekmi odigrala kot prerojena in obe tekmi na gostovanju končala z zmago. Na žalost se je prvenstvo zaradi drugega vala epidemije prekinilo. Upam, da se bodo razmere umirile in se bo prvenstvo spomladi nadaljevalo.

Tudi mlajše selekcije v tem vmesnem času niso počivale. Trenutno v klubu delujejo selekcije U15, U13, U11 in U7.

Selekciji U15 in U13 sta do prekinitev tekmovanj nastopali

v ligi MNZ U15 in MNZU U13, selekcija U11 pa se je udeležila turnirja MNZ U11, ki smo ga pripravili v Kuzmi.

Posebej pa smo ponosni na našo najmlajšo selekcijo, ki je s treningi začela septembra. Pod budnim očesom trenerja Vlaškalića se svojih prvih nogometnih korakov učijo zelo zagnano in zavzeto. In prav ta zavzetost, želja po gibanju in druženju je lahko velika motivacija in spodbuda vsem drugim.

Če bomo želeli korak naprej v mlajših selekcijah, je nujna združitev na širšem področju Goričkega. Ustanovitev Nogometne šole Goričko (morda v okviru NŠ Mura) bi tako lahko združevala skupine do 19 let iz občin Grad, Kuzma in Rogašovci. Združevanje bi znižalo stroške na tekmovalno skupino in istočasno poviševalo kakovost.

Kljub vsemu z optimizmom zrem v prihajajoče leto in upam, da se naše življenje čim prej vrne v ustaljene tirnice, katerega del bo tudi ogled tekem NK Tromejnik Kuzma. Ob koncu se zahvaljujem vsem, ki so nam v tem nenavadnem letu 2020 pomagali pri delovanju kluba.

Vsem občankam in občanom želim vse dobro v letu 2021. Ostanite zdravi!

Boštjan GRAH,
predsednik NK Tromejnik

SHOTOKAN KARATE-DO KLUB TROMEJNIK KUZMA

Leto 2020 smo po programu naše krovne S.K.I.F. zveze Slovenije začeli s pripravami širše S.K.I.F. reprezentance Slovenije za nastop na predvidenem Evropskem S.K.I.E.F. prvenstvu, ki bi moralo biti oktobra na Nizozemskem in je predstavljeno na leto 2021 (predvideva se julij 2021).

Priprave so potekale januarja v Rušah, iz našega kluba pa so sodelovali (vsi potencialni kandidati za nastop na omejenem Evropskem prvenstvu): Gal Časar, Maksimiljan Markoč, Emilija Malena Martinuzzi, Miroslav Martinuzzi ter Lea Rituper (iz kluba Gornji Petrovci), Renej Fujs se priprav

ni udeležil zaradi poškodbe. Priprave je vodil glavni trener S.K.I.F. reprezentance Slovenije in istočasno glavni trener kluba Sensei, Darjan Rošker, 6. DAN-RENSHI.

Januarja smo se udeležili tradicionalnega 31. zimskega S.K.I.F. seminarja Murska Sobota. Na seminarju so posamezni člani kluba uspešno opravili izpite za višješolske pasove. Renej Fujs je uspešno opravil izpit za tretji rjavi pas (1. KYU) in s tem postal mojstrski kandidat, Miroslav Martinuzzi pa je uspešno opravil izpit za 2. DAN (stopnja mojstrskega (črnega) pasu).

S sodelovanjem na mednarodnem S.K.I.F. turnirju v Mantovi (Italija), ki je potekal v nedeljo, 2. 2. 2020, so reprezentanco

S.K.I.F. Slovenije predstavljali tudi naši: Gal Časar (nastop v finalu, 6. mesto), Maksimiljan Markoč (nastop v finalu, 6. mesto), s solidnimi nastopi so se predstavili Noah Rac, Vladimir Januš, Lea Rituper (Gornji Petrovci) in Lan Spačal (Cankova).

15. 2. 2020 smo se udeležili 43. mednarodnega S.K.I.F. karate turnirja za Pokal Ruše 2020 (ta je istočasno tudi 1. Pokalni turnir S.K.I.F. zveze Slovenije, 2. je v Domžalah in 3. v Kuzmi). Na turnirju, kjer je sodelovalo 450 tekmovalcev iz 28 ekip, ki so prihajale iz naslednjih držav: Srbije, Bosne in Hercegovine, Romunije, Ukrajine, Češke, Nemčije in Slo-

venije, je Shotokan karate klub Tromejnik Kuzma osvojil odlično 7. mesto, za Pokal S.K.I.F. zveze Slovenije za leto 2020 pa je klub prevzel 1. mesto s 469 točkami, pred Š. D. Ruše s 450 točkami in Atom Domžale 387. Na samem turnirju so se izkazali: Renej Fujs (prvo mesto v borbah ter peto mesto v katah pri starejših dečkih, pri mladincih pa je bil dvakrat peti), Rijan Fujs (prvo mesto kate malčki), Eva Grah (prvo mesto malčice) in Emilija Malena Martinuzzi (prvo mesto kate starejše deklice ter peto mesto kate mladinke). Uspeh so dopolnili Maj Ščančar (peto mesto kate malčki), Maksimiljan Markoč (peto mesto starejši malčki).

Z velikim optimizmom smo pričakali Kvalifikacijski turnir za 28. Državno prvenstvo S.K.I.F. zveze Slovenije, ki je letos potekalo na Muti, 7. 3. 2020, v organizaciji novega kluba S.K.I.F. zveze Slovenije Gortina Muta. Vsi naši tekmovalci vseh starostnih kategorij so se odlično izkazali, saj so s svojimi rezultati in nastopi več kot zaslužno prevzeli vodstvo s 492 točkami, pred Atom Domžale, ki ima 397 točk in Š. D. Ruše s 391 točkami. Tokrat moram pohvaliti najstarejše tekmovalce, ki so se odločili pomagati klubu in biti vzor mlajšim tekmovalcem: Marko Bunderla, Miroslav Martinuzzi, Jelka Rošker Trajbar in Boštjan GRAH. Shotokan karate-do klub Tromejnik Kuzma je tako na dobri poti, da postane prvič v svoji zgodovini ekipni Državni prvak v katah in v kumiteju.

13. 3. 2020 pa je nastalo novo obdobje, obdobje, ki ga nismo pričakovali, da bo trajalo še zdaj – obdobje novega virusa, koronavirusa (covid-19), ki je zelo spremenil način življenja in delovanja. S tem je bilo 28. Državno prvenstvo presta-

vljeno na 24. 10. 2020, ki pa smo ga tudi morali odpovedati zaradi epidemije koronavirusne bolezni. Za 28. Državno S.K.I.F. prvenstvo Slovenije se bodo tako upoštevali rezultati kvalifikacij. Veseli smo za prvi naslov kluba, vendar istočasno žalostni, ker tega ne bomo mogli dokazati na tatamiju.

Prišlo je obdobje zaprtja, karanten, mali žarek upanja in sonca se je pojavil konec maja oziroma v začetku junija, ko smo lahko ponovno skupaj začeli trenirati. Veselje je bilo nepopisno, nihče ni izpustil nobenega treninga, vse do ponovnega zaprtja, ki se je zgodilo oktobra. Med tem časom smo se udeležili dneva odprtih vrat kluba Š. D. Ruše, 4. špica treninga in piknika S.K.I.F. zveze Slovenije, množično smo bili zastopani na 33. poletnem S.K.I.F. seminarju Izola, od 15. 7. do 19. 7. 2020, kjer so se naši člani izkazali tudi z uspešnimi opravljenimi izpiti za višješolske pasove. Vsi naši potencialni kandidati za nastop na Evropskem S.K.I.E.F. prvenstvu 2020/2021 so se udeležili 3-dnevnih priprav na Pohorju (Dom Planinka).

Zaradi ukrepov je bil odpovedan 2. Pokalni turnir v Domžalah in pod velikim vprašajem je tudi naš turnir, ki je tretiran kot 3. Pokalni turnir in bi moral biti 12. 12. 2020 v telovadnici osnovne šole Kuzma.

S treningi smo bili aktivni skozi cele počitnice, uspešno (za zdaj) izvedli vpis novih članov/članic. Vpisalo se je kar 8 novih članov, vendar je naše delo ponovno zaustavil covid-19 (zaprtje šol in s tem možnost opravljanja pravih treningov).

Hvala vsem staršem, inštruktorjem ter seveda vsem članom za uspešno leto 2020.

Upošteвайте ukrepe, ukvarjate se s športnimi aktivnostmi, kajti dobra fizična pripravljenost pripomore tudi k dobri psihični stabilnosti, kar je v tem času zelo pomembno ... Bodite zdravi!

OSS

Sensei Darjan ROŠKER, 6. DAN-RENSHI,
predsednik in glavni trener Shotokan karate-do kluba
Tromejnik Kuzma

ŽIVLJENJE V ČASU KORONAVIRUSA (SARS-COV-2) V SLAVEČKI GMAJNI

Počasi je za nami leto, ki si ga bomo nedvomno prav vsi zelo dobro zapomnili. Že marca smo se znašli v situaciji, za katero smo bili prepričani, da je možna le v znanstveni fantastiki, nikakor pa ne v resničnosti tega sodobnega, modernega in naprednega sveta, ki ga odlikuje moderna tehnika, napredna medicina, vedno bolj rastoče gospodarstvo in dokaj dober življenjski standard. Če smo pričakovali kakšno globalno grožnjo, smo jo v obliki večjega vojaškega spopada. Nenadoma pa se je pojavil nadvse majhen, neviden virus in že je med nami in v svetu zavlada panika. Kako malo je torej dovolj, da vsa naša gotovost izgine. In to ne v nekem daljšem časovnem obdobju, postopoma, ampak povsem nenadoma in nepričakovano. Mi pa nismo vedeli, kaj bi naredili. Ta mikroskopsko majhna stvar je namreč obrnila vse, tudi naše lastno življenje na glavo. In šele zdaj dejansko na svoji koži občutimo, kako ranljivi smo. Šele zdaj vsi skupaj in vsak zase ugotavljamo, kako malo tega je v naših rokah. In vedno več nas je, ki ponižnega srca priznavamo, da je tu tista višja moč – Bog, ki je močnejši od vseh nas. Naš Stvarnik, ki čaka na našo vrnitev, ki nam želi pomagati. Toda, kako v tem neobičajnem času, ko so že drugič v tem letu cerkve zaprte, oznanjati Njegovo besedo, evangelij? Kako vzgajati mlade rodove?

V tej nezavidljivi situaciji se je bilo in je še vedno treba tudi nam duhovnikom/cam znajti na načine, ki so nam ostali na voljo in izkoristiti takih stvari, ki nam mogoče niso najbolj domače in morebiti tudi pogodu ne. No, vedeli smo in vemo eno, da moramo biti aktivni. Še toliko bolj zdaj, ko nas ljudje v resnici potrebujejo. Seveda smo se zavedali, da se v prvi vrsti od nas pričakuje dosledno upoštevanje vseh odredb vlade in pristojnih organizacij. Z izpolnjevanjem vsega želimo biti vzgled svojim vernikom. Hkrati pa želimo pokazati, da je naše poslanstvo ostalo nespremenjeno, da smo še vedno tu za vse.

Kako to uresničujemo? Vsak duhovnik/ca, vsaka cerkvena občina se je znašla po svoje. Pri nas na Gornjih Slavečih smo v prvi vrsti vzpostavili stik z verniki preko elektronske pošte, družbenih omrežij in telefona ter jih začeli obveščati o vsem, kar pripravljamo kot gmajna in kaj kot cerkev. Veliko se nas je vključilo v vsakodnevno molitev prošenj, ki jih je izdala Svetovna luteranska zveza. Da bi k temu pritegnili tudi mlajše generacije, sem sama celo preko socialnega omrežja Facebook (v nadaljevanju FB) delila video s posnetimi prošnjami, pri katerih so se mi mnogi lahko enostavno pridružili. Čez Veliki teden (od cvetne nedelje do Velike sobote) sem prav tako na svoji FB strani

vsak dan ob 18.30 pripravila kratko duhovno razmišljanje. Še največ vernikov pa se je odzvalo na ogled Božjih služb, ki jih poleg Youtube kanala in FB strani cerkvene občine Murska Sobota od Velike noči naprej ponuja tudi TV Idea. To, da pri teh Bogoslužjih sodelujemo različni duhovniki, so naši verniki sprejeli z navdušenjem.

S starejšimi in pomoči potrebnimi sem v stiku preko telefona in jim na ta način vlivam upanje, hkrati pa poskušam ugotoviti, kakšne so njihove potrebe, kje bi jim lahko pomagali. Stik sem vzpostavila še z veroukarji, s katerimi tudi v tem času ne mirujemo, ampak se trudimo naučiti kaj novega in kaj lepega ustvariti.

Ena izmed prvih nalog je bila naučiti se 10 Božjih zapovedi in na to temo nekaj ustvariti. Bila sem nadvse presenečena, ko sem začela dobivati fotografije izdelkov, ki so bili zelo različni, čudovito lepi, polni inovativnosti in so še vedno na ogled v naši cerkvi. Veselilo me je dejstvo, da so pri mnogih, predvsem mlajših, sodelovali in še vedno sodelujejo starši in jim tako nudijo svojo oporo.

Poseben projekt, v katerega so bile vključene naše vernice, prostovoljke, pa je bil šivanje zaščitnih mask. Nekaterne vernice so prispevale material in elastiko, druge pa so krojile in šivale. Najbolj prizadevni sta bili Alojzija Huber iz Gornjih Slaveč in Verica Kular iz Kuzme. Sešili smo jih že nekje 220 kosov. Le-te smo skupaj z razkužilom za roke, kar smo kupili, že pred Velikonočnimi prazniki podarili našim vernikom. Delimo jih tudi v tem drugem valu. Sto

kosov zaščitnih mask pa smo skupaj z Ženskim društvom EVANGELIČANKA podarili tudi Splošni bolnišnici Murska Sobota. Pripravili smo celo sladka presenečenja za vse zdravstvene delavce, policiste in vojake, ki so v tem času najbolj izpostavljeni, požrtvovalni in delavni ter jim na ta način izrazili našo iskreno hvaležnost ter spoštovanje.

Pavlov poziv »Drug drugega bremena nosite« je torej med nami dokaj živ. Do določene mere se je celo v tem kriznem času okreplil. Naša srčna želja je, da bi temu ostalo tako tudi takrat, ko se bomo lahko spet normalno, kot nekdanj, srečevali. Bog daj, da bo to kmalu!

Simona PROSIČ FILIP,
evangeličanska duhovnica

PRIPRAVE NA LETOŠNJO SVETO BIRMO

Letošnji praznik svete birme je bil, za razliko iz prejšnjih let, precej drugačen. Za začetek je bilo treba sv. birmo prestaviti na poznejši datum, prav zaradi epidemije koronavirusne bolezni. Določili smo datum, 26. september, ki je obenem tudi župnijski praznik, ko godujeta zavetnika župnijske cerkve; sv. Kozma in Damjan. Božja milost se je na birmance in njihove starše zvalila že v času priprav na sv. birmo. Birmanci so se na sv. birmo pripravljali že dve leti prej pri verouku in v času zaprtja cerkve z molitvijo, predvsem pa z obiskovanjem devetdnevnice skupaj s starši in botri, obenem pa je bilo treba razmisliti, kako izbrati primerno botro ali botra. Slednjega izbere birmanec skupaj s starši. To je oseba, ki bo birmancu dejansko pomagala postati dober kristjan in živeti iz vere. Prav glede tega je veliko razhajanj, saj si kdo predstavlja, da živi krščansko, tudi če veruje izbirno. Družine birmancev, svojci, sosedge in dobri pri-

jatelji iz domače župnije so spletli vence ter postavili slavoloke, naredili šopke, s pomočjo staršev in botrov pa okrasili in počistili cerkev z okolico ter veroučne učilnice. Tudi verniki iz naše župnije so se vključili v molitve

in birmance ves čas spremljali. »Bog vam plati.« Med pripravami pa je bilo treba razmišljati tudi o upoštevanju varnostnih ukrepov za zaščito pred boleznijo covid-19. Treba je bilo zagotoviti ustrezno varnostno razdaljo, zato so v klopeh sedeli le birmanci, botri in starši birmancev, ostali prisotni pa so lahko sedeli zunaj, kjer so bile postavljene klopi. Maske so bile obvezne med celotnim obredom.

Hvala Sveti Duh, ki si napolnil naša srca s krepostmi in veseljem, da smo kristjani!

Andreja KEREČ ŠKAPER

»IGRAJ SE Z MANO!« – DAN ŠOLE IN DAN KULTURNE DEDIŠČINE NA OŠ KUZMA

Na Osnovni šoli Kuzma v Prekmurju smo se odločili pripraviti dan dejavnosti za učence vseh starosti. Vsa šola je v četrtek, 8. oktobra 2020, zaživela v znamenju že skoraj pozabljenih otroških iger. Bilo je živahno, ustvarjalno in zabavno za vse generacije.

V starih časih otroci niso imeli veliko prostega časa za igro ob vsem delu, ki so ga imeli doma in delu na poljih. Nekaj prostih uric so imeli le ob nedeljah dopoldne in ob praznikih. Če je bilo vreme lepo, so se igrali na prostem. Igrače so si izdelovali kar doma iz naravnih materialov ali reči, ki so jih našli v naravi ali okrog hiše. Vse stare, nekoč poznane, otroške igre so ob obilici računalniških igrin in aplikacij na pametnih telefonih že skoraj pozabljene. Zato smo si zadali, da bi jih približali in predstavili učencem na šoli OŠ Kuzma. Učencem smo želeli predstaviti kulturno dediščino in ljudska izročila, ki se prenašajo iz roda v rod, medgeneracijsko. Dogodek na šoli smo obogatili z različnimi dejavnostmi in praktičnimi delavnicami ob glasbi in petju.

V delavnicah so sodelovali vsi učenci od 1. do 9. razreda skupaj z vsemi zaposlenimi na šoli. Učenci so spoznavali enostavno uporabo vsakodnevnih stvari, pripomočkov in naravnih materialov za namen igre. Nekatere igre in igrače so bile za učence kot nove. Spoznavali so načine igre in igranja, nova, enostavna pravila za igre in takšne igre, ki jih poznajo tudi še danes, vendar v novih preoblekah in pod novimi imeni in iz novih umetnih materialov.

Ob delu, igri in zabavi je bilo poskrbljeno tudi za tradicionalno okrepčilo.

Učenci so malicali »pocukrani kamiličen čaj z domačen rženin krūjon in domačo slivovo marmelado pa putron« (sladkani kamilični čaj z domačim rženim kruhom in domačo slivovo marmelado z maslom).

Za kosilo so v šolski kuhinji za vse udeležence pripravili domačo »zafrigano bilijčno župo« (jajčno juho s prežganjem) in »pečeno proseno kašo z džabokami in sujimi slivami« (pečeno proseno kašo z jabolki in suhimi slivami).

Učenci so uživali v igri, druženju, ustvarjanju in preizkušanju otroških iger na različne načine.

Učenci od 1. do 5. razreda so imeli delavnice po razredih v obsegu petih šolskih ur. Delavnice so bile sledeče:

- Igramo se in izdelujemo enostavne družabne igre: domine, mlin nekoč.
- Igramo se in izdelujemo igrala: punčka na koruznem storžu in vrtavka z gumbom.
- Igramo se vezenje in pletenje nekoč.
- Igramo se in izdelujemo konjička za igro.

- Igramo se in izdelujemo kopitljačka.
- Igramo se in izdelujemo Igrače iz papirja in vrtavke iz papirja.
- Igramo se in izdelujemo punčke iz cunj, merilne palice iz lesa.
- Igramo se in izdelujemo lok s puščicami.
- Igramo se in izdelujemo hodulje in smučke iz lesa.

Učenci od 6. do 9. razreda so imeli vsako šolsko uro drugačno delavnico. Za njih je bil izdelan urnik v obsegu petih šolskih ur. Na voljo so bile naslednje delavnice:

- Igramo se kot nekoč na paši. Igre s fračo, vrvmi in lokvanjem ravnotežja.
- Igramo se s papirjem. Izdelujemo letala, ladjice in rakete.
- Igramo se na travniku kot nekoč. Skačemo z vrečo, kolednico in vrvmi.
- Igramo se z volno in vrvicami. Igramo se s frnikolami.
- Igramo se in pišemo s peresi.
- Igramo se s testom. Mesimo in pečemo.
- Igramo se s prijatelji: vlečenje vrvi in gumitvist.
- Igramo se kinoteko. Igramo se s sencami.

Učenci so po opravljenih dejavnostih in igranju pripravili razstavo na hodniku šole in si izdelane igre in igrače odnesli domov. Povedali so, da je bil dan zelo »drugačen«, igriv, pustolovski, zanimiv, zabaven in da je dan prehitro minil. Razmišljali so o tem, da bodo »naučili« igrati še svoje starše in jim pokazali »kako to gre« ali povprašali stare starše, kako so se oni igrali doma.

Vse dejavnosti na šoli smo dokumentirali na različne načine. Skupaj z učenci bomo pripravili kratki video prispevek o dejavnostih in igrah na ta dan. Zaradi okoliščin v zvezi z Covid-19 in priporočili NijZ za osnovne šole žal nismo mogli povabiti k sodelovanju zunanjih sodelavcev in predvsem živih virov tradicije in znanja o igrah in igranju nekoč – naših babic in dedkov, ki bi nam lahko v živo poročali o igri nekoč. Dan je bil uspešno realiziran in razmišljamo o tem, da bi dejavnosti za učence na šoli izvedli še kdaj. Za igrivo preživetveni dan se zahvaljujemo vsem učencem, staršem, starim staršem in mentorjem ter vsem, ki so kakorkoli prispevali k izvedbi DNEVA ŠOLE na OŠ KUZMA.

Misel za konec:

»BREZ IGRE NE BI BILO SREČNEGA OTROŠTVA!«

Brigita BARBARIČ in Bojana ŠKODNIK,
koordinatrici projekta na OŠ Kuzma

TUDI DRUGOŠOLCI SO ŽELELI BITI V ŠOLI

Letošnje šolsko leto se je že začelo drugače kot prejšnja leta. Ko so se ukrepi za preprečevanje okužb koronavirusa stopnjevali, se je vedno bolj čutilo, da nas spet čaka drugačna oblika šolskega dela – delo na daljavo.

Prvi šolski dan smo vsi, učitelji in učenci, vstopili skozi šolska vrata, polni pričakovanj in tudi negotovosti, kako bo potekal pouk z vsemi ukrepi za preprečevanje širjenja koronavirusne bolezni covid-19.

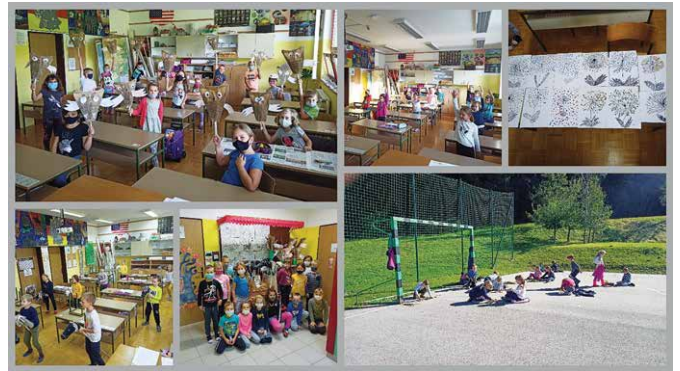
Prvi teden smo se spoznavali med seboj in se navajali na delo z ukrepi. Hitro smo se ujeli in skupaj smo zmogli vse to. Pouk in dejavnosti so se izvajali nemoteno. Precej časa smo namenili umivanju rok, prezračevanju prostorov in razkuževanju miz, kljuk na vratih ... Pazili smo tudi na pravilno nošnje mask in razdaljo med seboj.

Virus se je spet začel širiti po državi in kmalu tudi po naši šoli. Vedno manj oddelkov je bilo na šoli in zadnji dan pred počitnicami smo ostali samo še mi – 2. razred. Polni optimizma, da ostanemo zdravi in se po počitnicah spet vidimo, smo se odpravili domov.

Vendar pa se v šolske klopi novembra nismo vrnili ... Pouk je začel potekati na daljavo. Vsak na svojem domu, za svojimi zvezki in šolskimi potrebščinami, smo pridno opravljali naloge. Ker smo na splošno radi v naravi, smo bili veliko tudi zunaj. Dela na daljavo pa ne bi mogli izvajati, če ne bi imeli staršev, ki nam stojijo ob strani. Hvala vam za ves trud.

Upali smo, da se čim prej vrnemo v šolske klopi, pa čeprav se bomo mogli spet strogo držati vseh ukrepov. Medsebojna bližina se ne more primerjati z nobenim stikom na daljavo.

Tako smo v 2. razredu delali septembra in oktobra v šoli ...

In tako smo novembra delali doma.

Marija GUMILAR,
učiteljica 2. razreda

SLOVENSKI DAN ŠPORTA V I. SKUPINI VVE PRI OŠ KUZMA

Letošnje leto 2020 je posebno in zagotovo si ga bo vsak izmed nas še posebej zapomnil. Posebno pa je tudi zato, ker smo dobili nov praznik, in sicer »Svetovni dan športa«.

Za praznovanje »svetovnega dneva športa« je bil izbran 23. oktober in ta dan smo praznovali tudi v vrtcu.

Najprej smo se v igralnici s pomočjo glasbe »Če si srečen« (živalska verzija) ogreli in se s pomočjo gibalnih vaj (365 dni telovadimo vsi) razmigali. Po ogrevanju in razgibavanju smo se v garderobi preobuli in pripravili na osrednji del tega dneva. Za osrednji del smo si izbrali pohod do velikega nogometnega igrišča.

Pohod smo seveda prilagodili starosti otrok in njihovim sposobnostim. Del poti pa nam je tudi omogočal, da smo se vzpenjali in spuščali po manjšem klancu. Na nogomet-

tnem igrišču smo se igrali različne igre tekanja in lovljenja, pri čemer so otroci še najbolj uživali in se zabavali. Na koncu, ko smo se vrnili v vrtec, smo skupaj z otroki še zarajali na terasi naše igralnice in tako zaključili naš dan športa. Kljub temu da smo v naši skupini še majhni in nekateri še ne hodijo, nam je s skupnimi močmi uspelo, da so vsi uspešno sodelovali pri praznovanju »Svetovnega dneva športa«.

Valentina in Aleksandra,
vzgojni tim I. skupine

NAŠA ČETICA KORAKA ... V GOZD

Čas, v katerem živimo, nam narekuje, naj smo čim več na svežem zraku, torej v naravi.

Mi, v naši skupini smo se odpravili v gozd, ki je poln izzivov, presenečenj, skrivnosti, vsega, kar imajo otroci radi ter jih veseli. S seboj smo vzeli košarice ter dobro voljo. Iz gozda se nikoli nismo vrnili praznih rok. Prinašali smo različni naravni material (liste, veje, mah, lubje, kostanj in kamne) za našo ČUTNO POT. Namen je bil otroke spodbuditi k občutenju, prepoznavanju, zaznavanju, spoznavanju različnih materialov, snovi, zvokov ... preko vseh svojih čutil. Čutno pot smo si naredili v igralnici in je bila sestavljena iz petih delov, glede na naše zaznavanje: tip, sluh, vonj, vid in koža. Otroci so se sprehajali po naravnem materialu in preko stopal občutili lastnosti materialov. Razvijali smo tudi tip, kjer so otroci z rokami tipali in opisovali lastnosti (mehko, gladko, hrapavo, trdo ...). Za

otroke je bilo to nekaj novega, zanimivega. Vedno znova so si zaželeli igro v čutni poti.

PREPROSTO, UŽIVALI SO – otroci iz druge skupine VVE pri OŠ Kuzma

**Martina in Tamara,
vzgojni tim II. skupine**

ZDRAVA ŠOLA

Drage občanke in občani!

Da je zdravje nedvomno največja vrednota, spoznavamo še posebej v času, v katerem trenutno smo. Ljudje pa v takih situacijah običajno čutimo strah in se počutimo tesnobne, zato je povsem normalno, da se počutimo žalostne, osamljene, jezne, prestrašene. Situacija, v kakršni smo se trenutno znašli, prav gotovo predstavlja velik izziv za vse nas. Potrebno je, da ravnamo odgovorno do sebe in do drugih okrog nas. Prav pa je, da si tudi v takšni situaciji znamo stati ob strani, si povedati kakšno prijazno besedo, čeprav na drug način, kot smo bili vajeni, se bodriti, si pomagati po svojih lastnih močeh. Prepričana sem, da bomo le skupaj, s skupnimi močmi zmogli prebroditi tudi nastalo situacijo. Bodite zdravi!

**Suzana FARIČ, socialna pedagoginja,
vodja Zdrave šole na OŠ Kuzma**

PRIMER DOBRE PRAKSE, KAKO NA OŠ KUZMA SKRIBIMO ZA ZDRAVJE V ČASU DELA OD DOMA

Pred časom je Osnovno šolo Kuzma obiskala članica NIJZ in nam predstavila vaje sproščanja. Vaje so se nam zdele primerne za šolski prostor in predvsem primerne za vsakodnevno izvedbo. Ker v času, v katerem smo se znašli, ogromno časa presedimo pred računalniki, se nam je zdelo primerno, da nekaj teh vaj uporabimo tudi doma. Tako smo iz predstavljenih vaj izbrali nekaj tistih, za nas najbolj primernih, ki jih v domačem delovnem okolju izvajamo. Naredili smo krajši izsek nalog, ki jih je dobil vsak od zaposlenih. Tako se sprostimo, razgibamo in smo nato ponovno pripravljeni na nadaljnje delo ...

TEHNIKE SPROŠČANJA ZA ODRASLE

DIHALNE TEHNIKE SPROŠČANJA

Osnovne dihalne vaje so na dokazih temelječa dobra sprostitevna tehnika. Namen dihalnih vaj je doseči zavedanje trenutnega dihalnega vzorca ter krepiti sposobnost zavestnega usmerjanja dihanja z namenom sprostitve in izboljšanja psihofizičnega počutja. Ta sposobnost pri posamezniku gradi zdrav občutek notranje moči, samozavesti in samostojnosti.

Dihalne tehnike so navadno najpogostejši način sproščanja napetosti, saj so zelo preproste. Z umirjanjem dihanja lahko zelo hitro dosežemo ugoden vpliv na svoje misli in telo.

NA KAJ JE TREBA BITI POZOREN PRI IZVAJANJU TEHNIKE

- Hrbtenica naj bo v vseh položajih vzravnana, glava je v podaljšku vratu.
- Priporočljivo je vdihovanje skozi nos in izdihovanje skozi usta.
- Dihanje naj bo lahko in sproščeno.
- Dihanje naj bo neslišno.
- Dihanje naj bo ritmično in enakomerno.
- Vdih in izdih naj se postopoma poglobljata in podaljšujeta. Primerna dolžina je tista, ki ne povzroča nelagodja in pri kateri naslednjo fazo vdiha/izdiha izvedemo brez napora.
- Naj ne bo zadrževanja sape.
- Priporočljivo je, da smo ves čas pozorni na telesne občutke, ki so prisotni.
- Če se pojavi nelagodje, je potrebno vajo prekiniti.
- Redna vadba je ključna in vpliva na hitrost ter globino sprostitve.

KORAK 1: PREPOZNAJTE SVOJ TIP DIHANJA

Eno roko postavite na prsni koš in drugo na trebuh nad popkom. Nekaj časa dihajte tako, kot sicer normalno dihate, in pri tem opazujte gibanje obeh rok pri vsakem vdihu. Katera roka se bolj vidno dviguje?

KORAK 2: NAUČITE SE TREBUŠNEGA DIHANJA IN GA REDNO VADITE

Če ste ugotovili, da dihate prsno, se naučite tudi trebušnega dihanja ter tega čim večkrat ponavljajte: ne le, kadar trenirate tehnike sproščanja ali kadar ste pod stresom, temveč tudi ob drugih priložnostih (kot na primer: na poti v službo, ko čakate ob fotokopirnem aparatu, ko čakate v vrsti pred blagajno ...). Tako boste tehniko lažje osvojili in sprejeli "za svojo".

TREBUŠNO DIHANJE:

Postavimo se v sproščen, dobro podprt položaj leže ali pol sede. Nogi pokrčimo. Dlane položimo na trebuh v višini popka. Izdihnemo in potegnemo trebuh navznoter. Počasi vdihnemo skozi nos in ob tem potisnemo trebuh ven. Za kratek čas zadržimo dih in sproščeno izdihnemo s priprtimi ustnicami. Nekajkrat ponovimo in smo pozorni na to, da se dlani med vdihovanjem dvigajo (trebuh se "polni" z zrakom) in med izdihovanjem spuščajo (trebuh se "prazni").

MIŠIČNE TEHNIKE SPROŠČANJA

KORAK 1: KRČENJE

1. Najprej se osredotočimo na posamezno mišično skupino.
2. Močno skrčimo to mišično skupino.
3. Stisk zadržimo za okoli 5 sekund.
4. Pozorni smo na občutke ob krčenju.
5. Med krčenjem enakomerno dihamo v svojem ritmu.

KORAK 2: SPROŠČANJE

1. Potem ko smo 5 sekund krčili določeno mišično skupino, jo naenkrat sprostimo in ostanemo v stanju sproščenosti vsaj 10 sekund.
2. Pozorni smo na občutke ob sproščanju, opazujemo razliko med skrčeno in sproščeno mišico.
3. Tudi ob tem koraku enakomerno dihamo v svojem ritmu.

PRIMER POTEKA: Na stolu se udobno namestimo. Nogi naj bosta vzporedno in ne prekrizani, stopali na tleh. S hrbtom se lahko naslonimo nazaj. Roki lahko počivata v naročju ali na naslonjalih za roke. Med izvajanjem tehnike imamo zaprte oči ali pa pogled usmerimo prazno pred seboj. Dihamo v svojem ritmu in za začetek samo opazujemo, kako zrak vstopi v naše telo med vdihom in kako ga med izdihom zapusti. Tako spremljamo približno 5 vdihov in izdihov. Vsako vajo nato 2x izvedemo.

Desno stopalo: Skrčimo prste na stopalu – zadržimo za približno 5 sekund in potem sprostimo. Opazujemo občutke v stopalu ob sproščeni mišici vsaj 10 sekund. Kako občutimo razliko v primerjavi s skrčeno mišico, so morda prisotni tudi občutki toplote ali teže/lahkosti v stopalu? Še enkrat ponovimo celotno vajo na desnem stopalu (5 sekund zadržimo, 10 sekund sproščamo).

Desna golen: Peta je na tleh, prste na stopalu pritegnemo k sebi – zadržimo – sprostimo.

Cela desna noga: Stegnemo in dvignemo nogo, prste na stopalu pritegnemo k sebi – zadržimo – sprostimo.

Levo stopalo: Skrčimo prste na stopalu – zadržimo – sprostimo.

Leva golen: Peta je na tleh, prste na stopalu pritegnemo k sebi – zadržimo – sprostimo.

Cela leva noga: Iztegnemo in dvignemo nogo, prste na stopalu pritegnemo k sebi – zadržimo – sprostimo.

Desna dlan: Stisnemo pest – zadržimo – sprostimo.

Celotna desna roka: Stegnemo roko ob telesu, stisnemo pest in pritisnemo komolec k telesu – zadržimo – sprostimo.

Leva dlan: Stisnemo pest – zadržimo – sprostimo.

Celotna leva roka: Iztegnemo roko ob telesu, stisnemo pest in pritisnemo komolec k telesu – zadržimo – sprostimo.

Trebuh: Potegnemo trebuh navznoter, ga pritisnemo k hrbtenici (stisnemo trebušne mišice) – zadržimo – sprostim.

Prsni koš: Globoko vdihnemo skozi nos v prsni koš – zadržimo dih (za 5–10 sekund) – izdihnemo skozi usta.

Rame: Dvignemo rame navzgor, čim bolj k ušesom – zadržimo – sprostim.

Vrat: Nagnemo glavo navzdol, kot da bi se želeli z brado dotakniti prsnega koša, hkrati pa bi nam to nekdo preprečeval (med vratom in prsnim košem je nekaj prostora, vrat ostaja napet) – zadržimo – sprostim.

VIZUALIZACIJA POMIRJUJOČEGA KRAJA

IZVAJANJE TEHNIKE

Tehnika vizualizacije se lahko izvaja samostojno ali s pomočjo vodenja druge osebe (v živo ali ob posnetku). Posameznik si v mislih ustvari podobo pomirjujočega dogodka oz. kraja, na katerem je. To je lahko kraj, ki ga posameznik pozna in na katerem je že bil, lahko ga pozna s fotografij ali pa ga ustvari na novo. Primeri takih krajev: obala morja ali jezera, travnik, gozd, vrt. Pomembno je, da je pri ustvarjanju/zamišljanju podobe čim bolj natančen, da vključi čim več zaznav iz različnih čutov – vidne podobe (barve, oblike, podrobnosti ...), zvoke (različne

zvoke, glasove ali tišino), vonje, okuse, kožne zaznave (zunanja temperatura, dotikanje stvari, podlaga pod nogami ...), zaznavanje gibanja svojega telesa v prostoru. Posameznik se popolnoma osredotoči na te zaznave ter nekaj časa raziskuje dogodek oz. kraj, ki ga je ustvaril po svojem okusu. To osredotočanje na pomirjujoče podobe običajno vodi v občutke miru in sproščenosti. Vizualizacija se konča s počasnim prehodom iz domišljjskega sveta – z osredotočanjem na dihanje in zavedanjem zunanjega okolja, v katerem je posameznik. Podajam primer navodil za dve različici, ki sta vam lahko v pomoč pri izvajanju tehnike vizualizacije.

MORSKA OBALA: V naši vaji vizualizacije si bomo čim bolj živo predstavljali morsko obalo oz. plažo. To je lahko obala, ki jo poznate in ste na njej že bili, lahko jo poznate s fotografij ali televizije, lahko pa je to povsem domišljjska obala, ki jo boste zdaj ustvarili. Dihajte v svojem ritmu in za začetek samo opazujte, kako zrak vstopi v vaše telo med vdihom in kako ga med izdihom zapusti. Potem poskušajte malo poglobiti vdih in izdih, da postane dihanje mirno in enakomerno. Z mislimi se počasi preselite na morsko obalo na začetku poletja.

Je še zgodnje jutro, zrak je svež in topel. Na svoji koži čutite rahel veter. Stojite ob morju in se najprej zavesite, kakšna tla so pod vašimi nogami – pesek, skala, kamenčki? Potem se razgledujete naokoli. Kaj vidite? Kakšno je morje; je čisto mirno ali opazite kakšne valove? Kakšne barve je? Počasi se sprehodite ob njem. Ali slišite svoje korake, kako stopajo po obali? Svojo pozornost nato usmerite na ostale zvoke, ki jih lahko slišite. So prisotni glasovi galebov ali drugi glasovi, lahko slišite morje, veter? Postanete pozorni tudi na vonje, ki jih lahko zaznate. Kaj vohate? Sklonite se in v dlan zajamete vodo. Začutite osvežilen hlad na roki, vidite, da je voda bistra. Nekaj kapljic poskusite z jezikom. Kakšen je njen okus? Pustite, da vam voda steče med prsti. Potem poberete majhen kamen. Na dlani čutite njegovo težo in gladko površino. Opazujete, kakšne barve in oblike je. Ko ste si ga ogledali, ga lahko vržete v morje in spremljate, kako za njim ostajajo krogi na površini ... Počasi se vrnite nazaj na izhodiščno točko. Pozorni ste na občutke v telesu. So prisotni prijetni občutki, sproščenost, mir ...? S temi občutki zapustite svojo domišljjsko obalo in se počasi vrnite nazaj v to sobo. Pozornost spet usmerite na svoje dihanje. Opazujte nekaj svojih vdihov in izdihov. Zavedajte se, kako so vaša stopala trdno na tleh, začutite stol pod seboj ... Rahlo premaknite noge in roke ter zanihajte z glavo. Ko boste pripravljeni, odprite oči.

JESENSKI GOZD: V naši vaji vizualizacije si bomo čim bolj živo predstavljali gozd jeseni. To je lahko gozd, ki ga poznate ali se v njem celo redno sprehajate, lahko ga poznate s fotografij ali televizije, lahko pa je to povsem domišljjski gozd, ki ga boste zdaj ustvarili. Dihajte v svojem ritmu in za začetek samo opazujte, kako zrak vstopi v vaše telo med vdihom in kako ga med izdihom zapusti. Potem poskušajte malo poglobiti vdih in izdih, da postane dihanje mirno in enakomerno. Z mislimi se počasi preselite na rob gozda sredi svetlega jesenskega jutra. Ponoči je deževalo, zdaj pa je jasen, topel dan. Stojite na potki in se razgledujete. Kaj vidite? Kakšna drevesa so pred vami? Bodite pozorni na njihovo velikost, barvo listov, razvejanost. Pogled obrnite tudi v nebo – vidite kakšne oblake, kakšnih oblik in barve so? Potem se počasi po potki napotite v gozd. Bodite pozorni na to, po kakšni podlagi hodite – so to korenine, odpadli listi, zemlja ...? Ali slišite svoje korake, kako stopajo po tej podlagi? Svojo pozornost nato usmerite na ostale zvoke, ki jih lahko slišite. Je prisotno ptičje petje ali glasovi drugih živali, lahko slišite veter? Ali pa v gozdu ni izrazitih zvokov in je prisotna tišina? Med svojo hojo naprej pridejte do majhnega potočka. Sklonite se in v dlan zajamete vodo. Začutite osvežilen hlad na roki, vidite, da je voda bistra. Nekaj kapljic poskusite z jezikom. Kakšen je njen okus? Pustite, da vam voda steče med prsti. Ob potočku opazite tudi majhen storž in ga poberete. Na dlani čutite njegovo težo in površino. Nesete ga k nosu in povohate. Ima kakšen vonj? Ob tem postanete pozorni tudi na druge vonje v gozdu. Kaj vohate? Potem lahko storž spustite na tla in se počasi vrnite nazaj po potki. Pozorni ste na občutke v telesu. So prisotni prijetni občutki, sproščenost, mir...? S temi občutki zapustite svoj domišljjski gozd in se počasi vrnite nazaj v to sobo. Pozornost spet usmerite na svoje dihanje. Opazujte nekaj svojih vdihov in izdihov. Zavedajte se, kako so vaša stopala trdno na tleh, začutite stol pod seboj ... Rahlo premaknite noge in roke ter zanihajte z glavo. Ko boste pripravljeni, odprite oči.

Povezava do glasbe, ki jo lahko poslušate skozi celotne korake sproščanja.

<https://www.youtube.com/watch?v=mL8kHNNKuto>
Prirejeno po: <http://skupajzdravje.nijz.si/media/tehnike.sproscanja.pdf>

Martina ČERNI,
učiteljica v projektu **Popestrimo šolo**

SOOČAM SE S STRESOM

Stres je normalen telesni, duševni in vedenjski odziv na življenjske spremembe, obremenitve in nevarnosti. Lahko za kratek čas ali trajneje omaje posameznikovo notranje ravnanje. Odraža se v negativnih mislih, čustvenem nelagodju, napetosti, vznemirjenosti, različnih neprijetnih telesnih znakih in spremembah v vedenju.

Za učinkovito spoprijemanje s stresom bi vas radi seznanili z naravnimi in zdravimi načini sproščanja in pomirjanja.

Vsak zase pa naj poišče tisti način, ki se mu najbolj prilega. Pomembno pa je, da določeno tehniko redno vadite in jo izvajate vsak dan.

Socialne in čustvene spretnosti prispevajo k osebni trdnosti in odpornosti na stres. Mlademu človeku dajejo občutek učinkovitosti in občutek, da obvladuje svoje življenje. Osebno trdnost in odpornost na stres povečujejo tudi optimizem, upanje, izražanje čustev, socialna podpora in doživetje smisla življenja. V nadaljevanju vam prilagam nekaj tehnik sproščanja in umirjanja.

SPROŠČUJOČE GLOBOKO DIHANJE

Čim udobneje se namesti na stolu, stopala naj bodo na tleh, eno roko položi na trebuh, umirjeno dihaj ter opazuj gibanje roke na trebuhu. Pri pravilnem vdihu se roka dvigne, pri izdihu spusti. Umirjeno dihaj, s svojim ritmom. Vdihneš lahko tudi skozi nos, izdihneš skozi usta. Dihaj mirno in sproščeno.

Pri vsakem vdihu si lahko predstavljaš, da vdihneš nekaj lepega, toplega, mehkega, dobrega. Izdihneš pa nekaj trdega/hladnega, temnega, slabega.

Vaja je še posebej koristna za umirjanje pred spanjem ali pred začetkom učenja.

POSTOPNO MIŠIČNO SPROŠČANJE

Kadar smo pod stresom, so naše mišice zakrčene, posledično je telo slabo prekrvavljeno. Tako sproščanje mišic ugodno vpliva na naše celotno psihofizično počutje.

Napetost posameznih mišičnih skupin naj traja približno 5 sekund, sproščanje pa 10 do 15 sekund.

Zapri oči. Začni s stiskom pesti. Predstavljaš si, da v rokah držiš kepo mehke gline. Stisni jo tako močno, kolikor le moreš, nato drži 5 sekund ter popusti. Ponovi še dvakrat.

Nadaljuj s skupino mišic na podlahteh, nadlahteh, na ramenih. Napni in sprosti še mišice na glavi (čelo, oči, ustnice, čeljust, obraz v celoti, vrat) in na nogah.

SPROŠČANJE Z DOMIŠLJIVO

Vajo izvajaj z zaprtimi očmi. Lahko si predvajaš umirjeno glasbo. Za pomoč prosi starše, brata/sestro ..., da ti pripoveduje z umirjenim glasom.

Dihaj mirno in sproščeno. Predstavljaš si, da sedi na lesenih stopnicah hišice na obali. Obala je peščena, pesek je bel in se nežno svetlika. Morje se razprostira daleč, do koder sega pogled ...

Vstaneš in se sprehodiš do morja. Še nikoli nisi bil na takšni obali, videti je kot obale južnih morij: droben pesek, turkizno modra voda, toplo sonce ... Prijetno toplo je, blaga sapa ti hladi čelo. V daljavi vidiš jadrnice. Stopaš ob vodi, valovi ti oblivajo stopala. Voda je tako vabljiva, da sedeš na pesek in pustiš, da se topli valovi dotikajo tvojih nog. Dihaj mirno in sproščeno. Valovi tiho pljuskujejo ... Ležeš na pesek, čutiš, kako te prijetno greje po telesu. Nad teboj krožijo ptice, slišiš njihovo ščebetanje ... Ležiš na toplem pesku in se zagledaš v bele, puhaste oblake nad seboj. Predstavljaš si, kako bi bilo potovati na oblaku, ki bi te nežno zibal nad pokrajinami ... Toda tudi na morski obali ti je lepo. Sedeš, v dlani zajameš pesek, ki ti polzi med prsti. Prisluhneš pljuskanju vode, zvoki so tihi in blagi kot oddaljena glasba ... Od nekod je veter prinesel vonj cvetočih grmov, ki se prepleta z vonjem slane morske vode ... Tvoje telo je toplo in sproščeno ...

Vstaneš in se počasi odpraviš proti leseni hišici. Sedeš na stopnice in se zaveš sebe, tega, da sedi na stolu. Počasi odpreš oči in pogledaš okrog.

Odgovori na vprašanja:

Kako si se počutil?

Ti je uspelo se sprostiti?

Če je morda tvoj odgovor ne, ni nič narobe. Učenje takih oblik sproščanja je namreč proces, ki ni nujno, da ga osvojiš že prvič. Bodi vztrajen in izvajaj tehniko, ki ti je blizu, vsakodnevno.

Prilagojeno po priročniku Zorenje skozi To sem jaz
Suzana FARIČ, socialna pedagoginja

KNJIŽNI PRVENEC ALEŠA ROPOŠE

V tem nenavadnem letu je kar pretiho in skoraj neopazno obogatila naše okolje knjižna izdaja našega občana Aleša Ropoše iz Trdkove, z umetniškim pridevkom Alexio. Pri založbi Volosov hram je namreč povil svojega prvorojenčka, knjižni prvenec kratkih zgodb z naslovom Novo upanje. Aleš Ropoša se že od osnovnošolskih let predaja literarni muzi in vseskozi pili svoj umetniški jezik, ki je v zadnjih letih dozorel do te mere, da se je lahko vpisal v zbirko nesmrtnosti, kar vsekakor knjižna izdaja je. Pri založbi Volosov hram, ki se

zadnja leta kot ena redkih, če ne celo edina, s tenkočutnim občutkom in prefinjeno strategijo posveča novim avtorjem, izdana knjiga obsega 17 zgodb, od katerih so bile nekatere izpostavljene ali celo nagrajene na literarnih natečajih.

Zgodbe v knjigi so popredalčkane v tri tematska poglavja, ki so si po svoje zelo različna, a avtor v njih izvrstno izpelje in preko njih razvija in vodi osnovno rdečo nit dramaturgije ideje. Tako na subtilni način prepreda lastno doživljanje trenutka, dogodka in pa zgodbe iz širšega družbenega konteksta in jih oplemeniti z domišljjskim poprom, ustvarjalnostjo jezika in pravo mero za- in razpleta. V zgodbah se prepletajo nežne, iskrene, negotove in predvsem nerodne najstniško šolske dogodivščine odraščanja, prve ljubezni, hlepenja po prvih poljubih in razni, vsem dobro znani, šolski boji med vrstniki. Zgolj kot petelinjenje za prevlado ali s trajnejšimi posegi v psiho najstnika. Loteva pa se tudi širšega slovenskega prostora in nam preko pisane palete različnih junakov, tako starostno kot karakterno, podaja vpogled v socialno, družbeno in družabno ogledalo sodobne slovenske družbe. Avtor pa se z različnih zornih kotov in družbenih situacij (družina na vasi, študent v Ljubljani, nogometaš v karanteni ...) dotakne tudi trenutnega pogleda na epidemiološko situacijo, ki nas je letos omrežila.

V tretjem tematskem poglavju pa se je Aleš v nekoliko daljši zgodbi Vrnite nam božič »poigral« z znano tematiko božičnih zgodb, ki smo jih sicer vajeni s televizijskih zaslonov in filmskih platen, a je zmožeg in znal izvirno idejo oplemeniti, postaviti v slovenski prostor in povezati v šopek predprazničnih dogajanj s srečnim koncem, kakor se za praznik, kot je Božič, tudi spodobi. Da kot pisatelj dela načrtno, se

poglobi v materijo, raste, razvija in nadgrajuje osnovno načrtano nit, dokazujejo številni dovršeno izpeljani miselni in jezikovni sklopi, ki dajejo prvenču še posebno težo. Vsekakor je to izvrsten prvenec za mladega avtorja in je pravzaprav škoda, da je zaradi trenutnih razmer ostal brez širše javne predstavitve (vsaj za zdaj). Po svoje pa je izšel ob pravem času, ko bo v dolgih zimskih večerih, dodatno osiromašenih s številnimi družbenimi omejevalnimi ukrepi marsikomu polepšal, popestril misli in predstavljal hrano, ki jo je zdaj še bolj lačna naša duša.

V tokratni številki Naših novin vam dajemo za pokušino v branje zgodbo Teh naših pet vasi, knjigo pa lahko naročite pri založbi Volosov hram. Naročila sprejemajo po telefonu 031 356 235 ali na elektronski naslov volosov.hram@gmail.com. Cena izvoda je 17,50 EUR, vanjo pa je že vključena poštnina.

Prijetno branje vam želim, Alešu pa še mnogo ustvarjalnega navdiha.

Srečko KALAMAR

LK 10, 29–37 »IN KDO JE MOJ BLIŽNJI?« RESTAVRIRANJE »KRIŽEVIH DREVES« NA POKOPALIŠČU V MATJAŠEVCIH, MOTOVILCIH IN RADOVCIH

Z restavriranjem se ukvarjam že več kot trinajst let (popravljanje, barvanje ...). Registrirano imam tudi osebno dopolnilno delo. Najpogosteje dobim v obnovo manjše namizne predmete. Ne morem točno definirati, kakšne stvari obnavljam, saj popravim vse, kar mi ljudje prinesejo. Vsak predmet si natančno ogledam in zanj intuitivno najdem ustrezno rešitev. Če česa ne zmorem sama, si najdem primerne sodelavce, ki imajo različna poklicna znanja in točno določeno orodje za specifično

delo. Končna faza mojega ustvarjanja je barvanje, pri tem pa ne potrebujem nobene pomoči. V času študija sem si s takšnimi deli zaslužila za žepnino. Teh večšin se nikjer nisem učila. Začelo se je tako, da sem neke stvari naredila zase in ob tem spoznala, da bi lahko to (namesto da kupujem) podarjala sorodnikom ob različnih priložnostih ... in tako se je širilo »od ust do ust«.

Tudi za delo, ki vam ga predstavljam, so me našli »od ust do ust«. Sem pa nekoč že slikala na svilo, kar ni zahtevna

tehnika, združila sem sprotno znanje in izkušnje ter tudi tiste iz preteklosti s prakse na srednji poklicni šoli. Pomembno pa se mi zdi tudi, kako se »umetnik« razume z različnim materialom, kako ga začuti ob delu ... Skratka

različne mase ga morajo ubogati. To pa si človek pridobi z delovnimi izkušnjami ob vključevanju različnih zmesi in primesi v svoje delo, na tak način se z leti razvijamo in izpopolnjujemo svoje veščine.

Pri tem projektu sta mi največ svetovala domačina, bratranec David in njegova Anica (za kar sem jima zelo hvaležna), malo sem tudi povprašala po trgovinah z novimi materiali in delo se je lahko začelo.

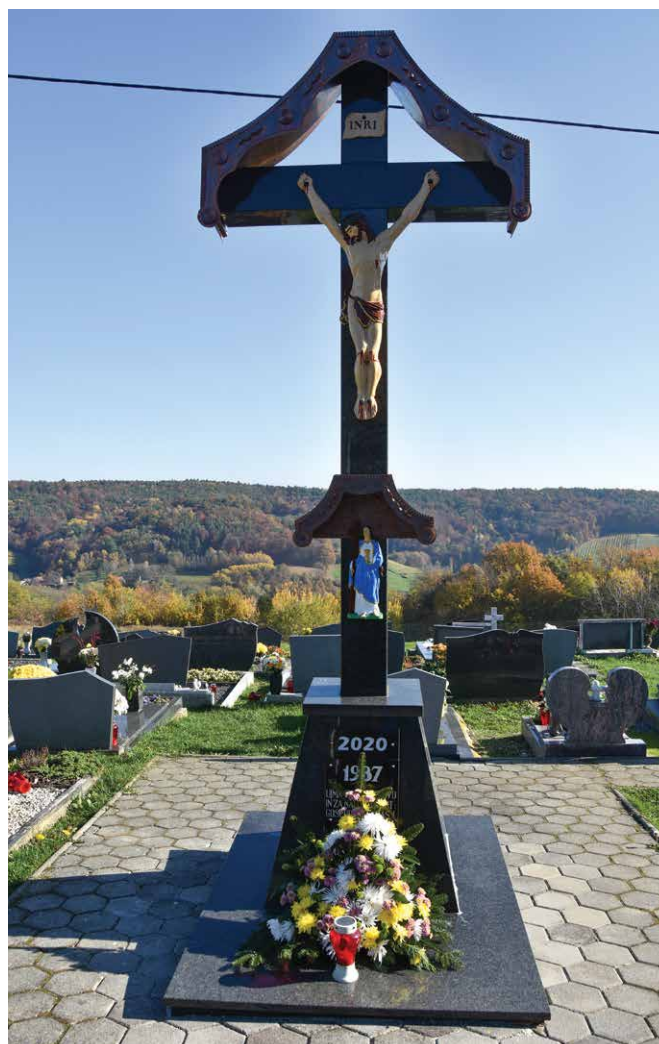
Obnova lesenega Jezusa in Marije s pokopališča v Matjaševcih je bila obsežna in zahtevna. Odstranjevanje stare barve je bilo zelo zamudno, izmenjaje sem uporabljala dleto na težje dostopnih mestih, na ravnejših površinah pa stroj za brušenje. Slednjega sta mi posodila sosedom Peter in sestrin mož Anton in me tudi naučila z njim pravilno delati.

Po odstranitvi barve je bilo treba v lesu zakitati vse razpoke. Pri tem mi je pomagal bratranec David. Naučil me je, koliko različnih kitov moram mešati in v kakšnem razmerju ter koliko nanosov mora imeti pravilno zakitan izdelek. Kitanje je v celoti njegovo delo, jaz sem se ob tem sprotno učila. Do zdaj sem uporabljala druge materiale in ne kit.

Ker je Marija iz lesa in že dolgo ni bila obnovljena, so bili čevlji in podstavek popolnoma strohneli. Zato je sestrin mož Anton za Marijo iz lesa izdelal popolnoma identične čevlje in podstavek. Ciril in Mitja Čeh iz Matjaševcev (slednji je po poklicu mizar in ima ustrezno orodje) pa sta podstavek in čevlje ustrezno privila.

Šele po vsem tem delu sem lahko končno začela s svojim področjem – barvanjem. Od tu naprej pa ne morem več ničesar izdati, saj je vsak naslednji postopek moja poslovna skrivnost. Je pa treba upoštevati, da je razlika v obnovi lesenih, kovinskih in plastičnih izdelkov ali iz kakih drugih snovi. Vsak material zahteva svojo obdelavo, ustrezno podlago, sicer se lahko začne hitro luščiti in pokati, ali pa celo rjaveti. Vedno je najpomembnejši temelj, če je ta napačno, pomanjkljivo ali neustrezno

narejen, je posledično vse ostalo temu primerno – dobro ali pa slabo, saj se barva prilagaja temelju. Zagotovo pa ne gre zanemarjati nobenega postopka v vrsti, vsaka najmanjša podrobnost mora biti dosledno perfektno narejena.

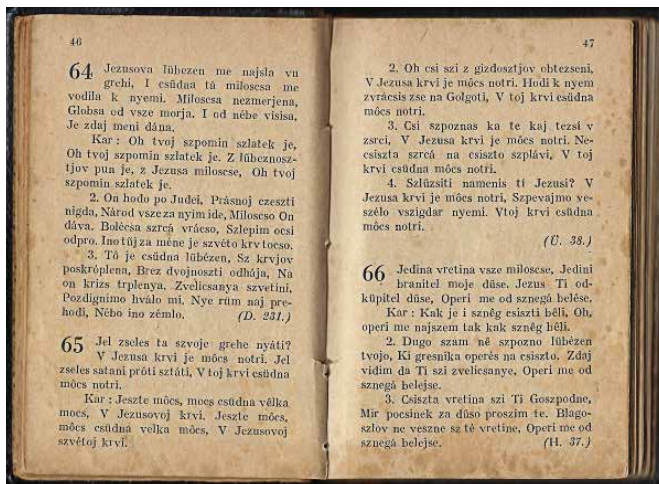
Naj omenim še, da sem imela skozi ves ustvarjalni proces takšne in drugačne obiske. Največ so me obiskovali sosedje, ki se jim zahvaljujem za potrpežljivo, vedoželjno in občudujočo spremljavo mojega dela in napredka.

V sodelovanju s kamnosežtvom Bunderla od Grada (slednji so naredili granitna križa) sem obnovila še »križevo drevo« na pokopališču v Motovilcih in Radovcih.

Silva ČERPŃJAK,
diplomirana profesorica slovenščine in teologije

RADOSTI GLAS – KRŠČANSKA PREKMURSKA PESMARICA

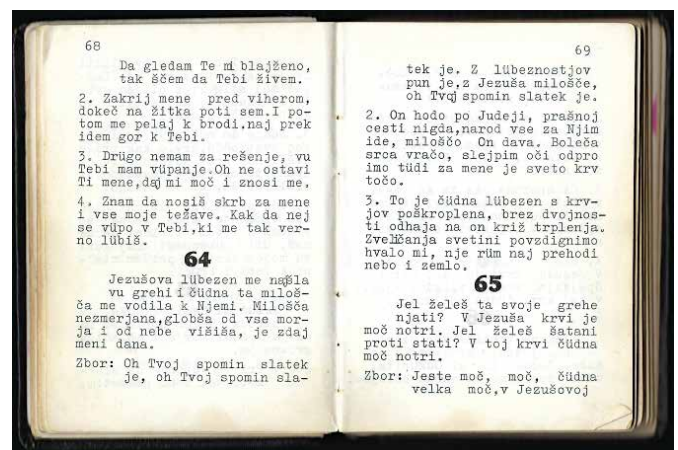
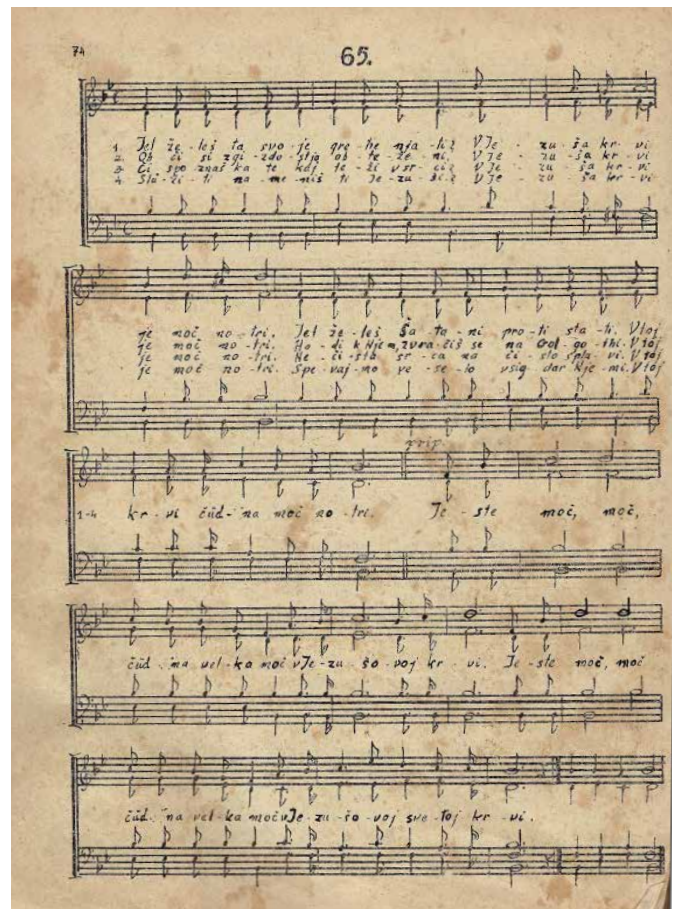
Čprav vsemu človeštvu grozi ta
hudo nalezljivi koronavirus,
jaz zaupam in verujem v vsemogočnega Boga.
On je Stvarnik vsega živega
in Odrešenik vsakega človeka,
ki mu zaupa svoje življenje in živi po Njegovi Besedi.
Za letošnje leto sem še posebej hvaležna
večnemu Bogu, saj je izšla obnovljena,
razširjena in z akordi dopolnjena
krščanska prekmurska pesmarica Radosti glas.

Psalmi so že v preteklosti naše prekmurske vernike spodbujali k petju in slavljenju Boga pri vseh njihovih bogoslužjih in srečanjih. S svtopisemsko vrstico iz Psalma 96 »Pojte Gospodu novo pesem« so leta 1944 na pot pospremili prvo tiskano izdajo male pesmarice z dvestotimi v prekmurščino prevedenimi pesmimi in z zapisom v madžarski slovnici z naslovom Radosti glas.

Leta 1951 je zelo veliko vloženega truda bilo nagrajenega z izdajo prve notne pesmarice z dvesto štiriindvajsetimi pesmimi, ki je po binkoštnih cerkvah omogočila poenotnje in ohranitev petja v prekmurščini. Tedanjo spretnost in odličnost, s katerima so binkoštni predniki v zelo preprostih razmerah pripravili prvo notno pesmarico, lahko danes samo občudujem.

V naslednjih desetletjih pa se je ob mnogih spremembah spreminjalo tudi petje po binkoštnih cerkvah, kljub temu pa je v srcih prekmurskih vernikov ostajala želja Gospoda še naprej slaviti s petjem v prekmurščini. Tako so leta 1971 prejšnjo izdajo dopolnili s petintridesetimi pesmimi in izdali

novi z dvesto devetindesetimi pesmi, a tokrat v slovenski slovnici in s korigiranimi besedili.

V tistem obdobju Binkoštna cerkev drugih notnih pesmaric ni imela, zato se je pesmarica Radosti glas uporabljala vsak teden pri vseh bogoslužjih. Po nekaj desetletjih redne uporabe pa so notne pesmarice zaradi obrabljenosti začele razpadati. Težavo smo poskušali rešiti s kopiranjem pesmi, a so bile kopije zelo slabe in neberljive.

Vse večje število glasbeno izobraženih vodij petja po cerkvah je ob poglobljanju svetopisemskega znanja narekovalo tudi določene spremembe besedil znanih cerkvenih napevov.

Da bi pesmarico cerkve še naprej lahko uporabljale, me je Bog v tisti situaciji poklical k delu, za katerega tedaj še sanjala nisem, kakšen bo končni Božji načrt. Tako sem okrog leta 1990 začela pesmi ročno prepisovati. Najprej tiste, ki so se največ uporabljale, potem pa še vse ostale.

Ko sem ročno prepisala okrog petdeset pesmi, sta za to izvedela tedaj še živeča soavtorica prve notne izdaje pesmarice, Olga Üllen, in avtor hrvaške pesmarice Pjevajmo Gospodinu, Zvonko Šomodji. Poskrbela sta, da sem dobila računalniški program za pisanje not, s katerim sem potem delo dosti lažje nadaljevala.

65 JEL ŽELEŠ

DP 347

JEL ŽE-LEŠ TA SVO-JE GRE-HE NJA-TI ?
O ČI SI Z GI-ZDOSTJOV OB-TE-ŽE-NI ?
ČI SPO-ZNAŠ KA TE KAJ TE-ŽI VSR-CI ?
SLŮ-ŽI-TI NA-ME-NIŠ TI JE-ZO-ŠI ?

JEL ŽE-LEŠ ŠA-TA-NI PRO-TI STA-TI ?
JE MOČ NO-TRIF HO-DI KNJEM,ZVRAČIŠ SE NA GOL-GO-TI,
NE-ČI-STA SR-CA NA ČI-STO SPLAVI, V TOJ
SPEJ-VAJ-MO VE-SE-LO VSI-GDAR NJE-MI;

KR-VI ČŮDNA MOČ NO-TRIF JE-STE MOČ, MOČ, ČŮDNA VELKA MOČ,
JE-STE MOČ, MOČ, ČŮDNA VELKA MOČ,

V JE-ZO-ŠO — VOJ KR-VI F TŮ JE MOČ? JE-STE MOČ, MOČ,
TŮ JE MOČ? TŮ JE MOČ? — JE-STE —

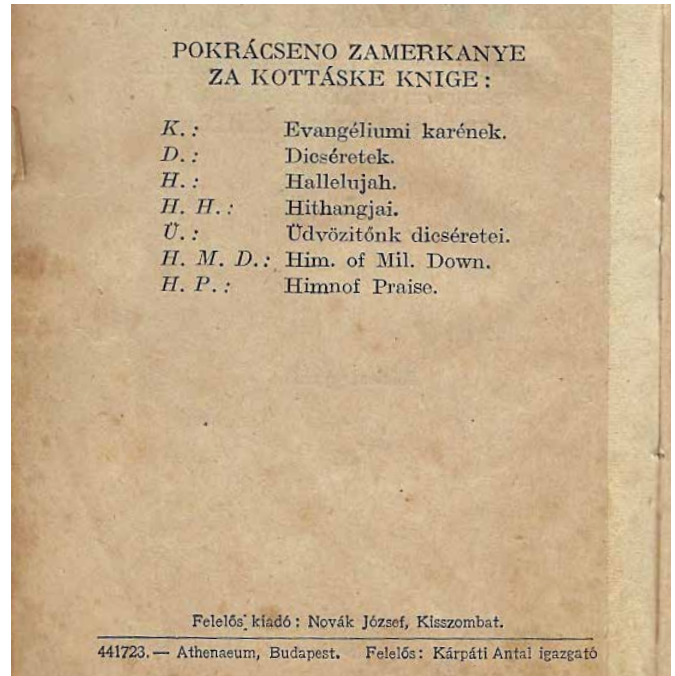
ČŮ-DNA, VEL-KA MOČ, V JE-ZO-ŠO-VOJ SVE-TOJ KR-VI F

12.10.1990 abdelica

Moje dotedanje delo je pregledal tedaj še živeči avtor prve notne izdaje pesmarice, Franc Ouček. Predlagal je korigiranje in urejanje not, harmonij ter melodij na podlagi izvornih pesmaric. Prav tako je dal pobudo za popravo besedil in še sam pripravil nekaj primerov.

V pesmarici sem zbrala in uredila raznoliko zbirko krščanskih pesmi, ki izvirajo iz angleškega, ameriškega, nemškega, madžarskega, ruskega in ukrajinskega krščanskocerkvenega ozadja, imamo pa tudi avtorske pesmi, ki jih je napisal pastor Ludvik Üllen iz Veščice.

In na tem mestu se zahvaljujem vsem, ki ste mi na kakršen koli način stali ob strani, me spodbujali in motivirali, ter mnogim, ki ste mi iz različnih delov sveta pošiljali, pri našali in omogočali dostop do starih arhivskih pesmaric, kjer sem našla originale skoraj vseh pesmi, ki sem jih zajela v pesmarico.

Posebna hvala gospe Biserki Bajzek za pomoč pri izposoji starih krščanskih pesmaric iz arhivov madžarskih knjižnic. Velika zahvala gre tudi vodji začetnih tamburašev naše cerkve Viktorju Benko st., ki je s svojo mandolino preigral na stotine pesmi, da bi tako prepoznal katero izmed iskanih melodij za novo pesmarico. V začetku novega tisočletja je istočasno mag. Franc Kuzmič po cerkvah začel zbirati še druge krščanske prekmurske pesmi, ki so nastale po izdaji notne pesmarice Radosti glas, torej po letu 1951. Ko sem tudi te vpisala in uredila, jih je pastor mag. Franc Kuzmič pregledal, opremil z naglasi in že tudi lektoriral besedila nekaterih pesmi. Medtem je bila sprejeta odločitev, da bo obnovljena in razširjena pesmarica Radosti glas, v kateri sem vse pesmi dopolnila tudi z akordi, ponovno izdana v knjižni obliki.

Besedila prenovljene pesmarice Radosti glas sem se trudila smiselno popraviti in napisati v rimah. Vsi poudarki posameznih besed niso urejeni, ker je le tako lahko bila glavnina obstoječih besedil ohranjena. V določenih primerih so nova popravljena besedila bližje originalnim besedilom, v drugih primerih pa so bila besedila popravljena z namenom boljše spevnosti. Tukaj sta mi v zadnji delovni verziji bila v veliko oporo in potrditev pastor Mitja Škalič in profesorica glasbe Valerija Šömen.

Stare prekmurske besede niso izločene, je pa zato na koncu pesmarice dodan slovarček le-teh.

326 Tvoja mladost

Avtor neznano

1. Tvo - ja mla - dost je hit - ro od - tek - la.
 2. Oh, té šorš hiš - tva, je od Gos - pód - na,
 3. Mla - dost va - ma je hit - ro mi - nó - la.
 4. Bra - tje i ses - tre, mla - di i sta - ri,
 5. Lü - bé - zen i mér z va - ma naj bó - de.
 6. Rö - ke va - ji - ne naj so skle - nje - ne.

Kak rö - zo cve - tö - čo te jem - le, s kró - ga mla - din - sko - ga.
 seg - no v vaj - no sr - cé i vü - va v za - kon zdaj stó - pa - ta.
 Te dén sküp - ne pó - ti va - ji - ne, tak sta do - ča - ka - la.
 že - lí - mo va - ma, da sreč - na sta, vsig - dar se lü - bi - ta.
 Na toj pó - ti va - ma naj vsig - dar naš Bóg po - mōč bö - de.
 Naj z va - ma je bla - go - slov Bo - ži, do kon - ca vaj - nih dni.

I erkao je Jehova Bóg:
 »Ně je dobro ěloveki samomi biditi;
 správím njemi pomočnico, k njemi spodobno.«

I písto je Jehova Bóg globoki sen na Ádama, tak da je zaspao.
 I teda võzmeo edno njegovi rěber, i z mesom je dopuno njega mesto.

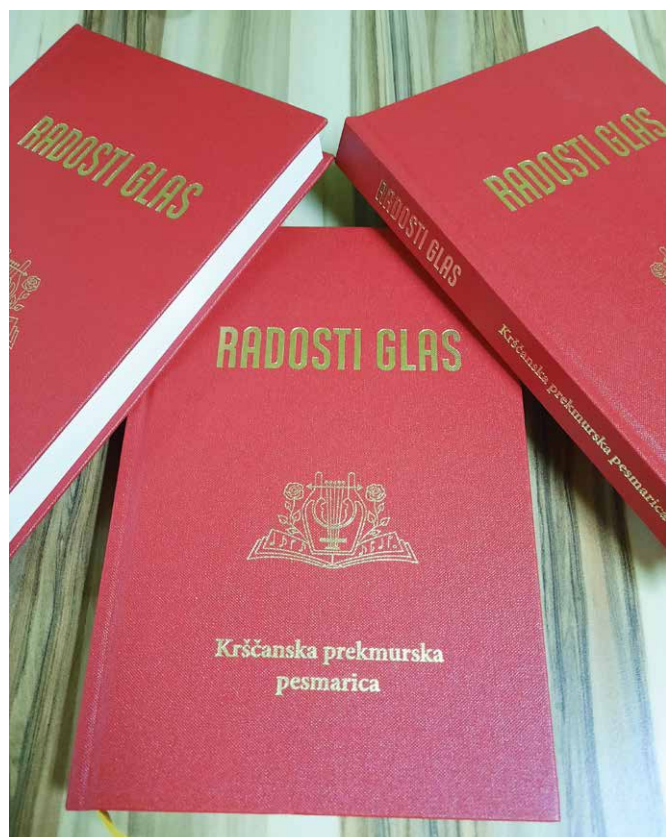
I osnóvao je Jehova Bóg z onoga rebra, štero je z Ádama vzėjo vő,
 žensko i pelao jo k Ádami.

Teda je erkao Ádam:
 »Dönök ednök kőst z moje kősti i tőlo z mojga tőla;
 záto se možica má zvati, geto je z možá nastánola.«

Za toga volo ostávi možki očo svojega i mater svojo
 i pridruží se k svojoj ženi i bodeta edno tőlo.

1 Mojzes 2,18. 21-24

Da med petjem dvostranske pesmi ne bi bilo treba obračati strani, sem po potrebi med pesmi vstavila tematsko ustrezne navedke iz Svetega pisma, seveda tudi v prekmurskem jeziku.

Nova pesmarica vsebuje tristo petdeset pesmi in predstavlja neizmeren prispevek k ohranjanju določenega dela prekmurske glasbene tradicije. Prav z namenom ohranitve te pesmarice za prihodnje rodove, sem se trudila dokončati to našo dragoceno zakladnico krščanskih prekmurskih pesmi.

Pesmarica je bila uradno predana svojemu namenu 5. julija 2020, na svečanem bogoslužju, ki je bilo (zaradi koronavirusnih omejitev zbiranja v zaprtih prostorih) na nogometnem

igrišču na Gornjih Slavečih. Za to možnost se srčno zahvaljujemo ŠRD Slavček.

Pastor Franc Vouri in superintendent Daniel Grabar

Tako je obnovljena pesmarica Radosti glas poklon in zahvala našim prednikom ter obenem neprecenljivo darilo našim potomcem.

Naj Bog blagoslovi vsakega uporabnika prenovljene pesmarice Radosti glas.

**Za Binkoštno Cerkev Nuskova,
Nada KISILAK VOURI**

ČOKOLADNO MLEKO

Tiste noči Mali nikakor ni mogel zaspati. Najprej si je skoraj polomil palec na levi nogi, ko je brcnil v podnožje postelje. Kaj takega se mu še nikoli ni primerilo, čeprav je vsak večer vsaj še petkrat vstal s postelje. Hodil je lulat, pa postal žejen, velikokrat se je odpravil celo v kuhinjo in pred spanjem tako bolj skrivoma utrgal kakšno skorjo kruha, a s tem podnožjem postelje se njegov prst še nikoli prej ni srečal tam spodaj. Hitro je skočil v posteljo in že nekoliko zatečen prst skril pod odejo, da ga ne bi nihče videl. Mama bi sigurno zganjala cel cirkus in poklicala še očeta, da bi videl, kaj si je njun sin spet naredil. Kot da ni zadosti že, da ima vedno krvava kolena, ko se po gramoznem travniku meče za žogo, zdaj si že prst polomi, tako mimogrede, med odhodom v posteljo.

S takim prstom ga sigurno ne bi pustila od doma. Že sedaj je bilo dosti pregovarjanja in nerganja, da bi šel tako mlad tako daleč od doma. Jutri zjutraj, s starejšim bratom v Soboti. Pa kaj boš tam, sta govorila, sploh ne veš, kako dosti hiš je tam, samo izgubiš se lahko in niti njihove govorice ne poznaš, le kje te bomo iskali ...

Bila je zelo dolga noč. Od bolečine, pričakovanja, pa po resnici povedano, od vsega slišanege, tudi od strahu.

Še preden je sonce začelo s prebujanjem domačega hriba in potisnilo noč na drugo stran zavese, je bil Mali oblečen. Mama mu je že zvečer nastavila boljše hlače, pa srajčko, pa nogavice ... joj, nogavice in še bolj čevlje je pa bilo zdaj res težko navleči na levo nogo. Prst je čez noč še bolj nabrekli, vrag si ga vedi, če je sploh kost cela, a danes to ni važno, za ta dan se je predolgo boril, da bi ga zaustavil en in še to najmanjši prst na telesu.

Starejši je bil že večkrat v Soboti, med tednom je stanoval tam, hodil je v šolo, prvi letnik. Tako da njemu sploh ni bilo čudno, ko sta še v težki temi stopala na drugi konec vasi. Mali pa je čisto otrpnil, ko je že od daleč zagledal, kako v

garaži gori in to prav pod avtobusom. Nič se ne boj, ga je pomiril starejši, to šofer pod avtobusom veje kuri, da bo le-ta sploh vžgal v tem zgodnjem hladnem jutru.

Pa čeprav je pod avtobusom gorelo, v njem ni bilo nič kaj tople, ko se je kakih deset potnikov posedlo po že ustaljenem sedežnem redu in je ob točno pol šestih zapeljal z začetne postaje. Potnike je začelo premetavati sem ter tja, ko so se velika okorna kolesa prebijala preko grobega gramoza in lukenj od dežja. Še hujše pa je bilo, ko se je avtobus spopadel s prvim večjim vzponom. Šofer je potegnul veliko grobo palico, ki je imela zgoraj bunko, spodaj pa je bila pritrjena v tla, najprej k sebi, nato pa hitro še vstran od sebe, nekoliko levo in zaslišal se je tak ropot, kot da bi se gromozanska gmota pločevine, v kateri so sedeli, najmanj preplovala, nato pa se je izpod sedežev začel valiti dim, kot kadar je včasih mama doma zakurila v peč, pa ni potegnulo. Navado je imela reči, da je sigurno spet kakšna žival v dimniku, družinski člani pa so se počutili kot svinjske šunke, ko jih iz razsola obesijo v prekajevalnico. In atmosfera v avtobusu je bila, kot da bi oče na ogenj naložil najbolj smolnata polena.

Vsake toliko časa se je avtobus ustavil in prihajali so vedno novi potniki. Mladi, pa starejši, moški in dekleta, a tako mladega potnika kot je bil Mali ni bilo med njimi. Ne pri oznakah za avtobusna postajališča in ne ob cesti, kjer se je šofer ustavil in niti ni vprašal, če gredo tudi oni v Soboti. Že po oblačilih je bilo namreč vidno, kam so namenjeni.

Mogoče so ta dan vsi mlajši še spali, ali pa je morda mama res imela prav, ko je rekla, da taka pot in Soboti ni za otroke.

Počasi je skozi šipo začelo pronicati sonce in pokrajina je razkrivala nove, nikoli videne podobe. Dolgi nizi hiš, zelo različnih velikosti, ob hišah drevesa, ki jih v domači vasi ni bilo, pa polja, neskončne ravnine. Naenkrat se je avtobus

ustavil, večina potnikov je nemudoma vstala in se pomikala proti izhodu. Tudi Mali je vstal in hotel slediti množici, misleč, da so prispeli v mesto in ne velja zamuditi niti minute.

Pa ga je starejši hitro prijel za roko in ga potisnil nazaj na sedež. Tu sedi, midva ne greva nikamor. Moški gredo na jutranji šnops, midva še nisva za to, pa niti denarja nimava za gostilno.

Mali ni točno vedel, kaj je jutranji šnops, a biti je moralo nekaj velikega in močnega, zato ker sicer krepkih možakarjev kar dolgo ni bilo nazaj na avtobus. Podvomil je že, da je z avtobusom vse v redu, ker tako dolgo traja in se zasekirala, kako bo zdaj z bolečim prstom prišel peš nazaj domov.

Pot je trajala skoraj dve uri, preden so se ustavili na peronu, obkroženi še s štirimi, petimi ogromnimi pločevinastimi škatlami. Sprehajalo se je nenormalno veliko število ljudi, vsak je hitel v svojo smer, pihajoč hladen zimski dih, ne meneč se za druge.

Starejši je videl strah in zmedo v očeh Malega, predvsem pa se je zbal, da ga ne bi izgubil v množici, zato ga je že takoj na zadnji stopnici busa prijel za roko.

Zagotovo si zdaj že lačen, ga je hotel malo vzpodbuditi in mu preusmeriti zbegane misli v znane vode. Pridi, stopiva tja za vogal.

Kot če bi pogledal proti nebesom visoka stavba, bližje ko sta šla, višja se je zdela Malemu. Vstopila sta, kar sta hotela sta lahko vzela v roke, policam ni bilo ne konca, ne kraja, pa še stopnice so vodile nekam gor.

Babica je pred pol stoletja odšla za nekaj let v Ameriko in Mali je bil pri priči odločen, da je to to. Čeprav takrat še verjetno niso vozili avtobusi, ker kolikor se spomni iz pripovedovanja, je ona potovala z ladjo.

ln iz tega sanjskega babičinega sveta, v katerega se je vživel, ga je predramila roka starejšega, ki mu je ponudila neznano kocko in vanjo zabodla slamico. Naslonila sta se na steno velike stavbe, neskončnost zaustavila za trenutek in si privoščila čokoladno mleko, čarobni okus soboške blagovnice, prava Amerika za Malega.

Srečko KALAMAR

TEH NAŠIH PET VASI

»Javno življenje se z jutrišnjim dnem ustavlja. Javnega prevoza ne bo več, prav tako se bo s torkom ustavil letalski promet. Ostanite doma in ostanite zdravi!« Sporočilo vladnega govornika, veljavno za vso državo. Prav zares nikoli ne bi pričakoval, da bi se kdaj zgodilo, da bi vsa naša odgovorna in pametna družina na lepem ostala doma. Saj se mi bo kmalu zmešalo od Petjinih modrosti! Odkar študira terapije, nas poskuša komandirati, kakor da je pravkar pojedla jogurt znanja. Najmlajši bratec Ambrož je pravzaprav od vseh še najbolj nastradal, saj je kaj kmalu zamenjal dan za noč in obratno. Ponoči igra računalnik, podnevi poležava. Za avtista je sprememba rutine nekaj najbolj pretresljivega, kar se mu lahko pripeti. Šole so po vsej državi z vladnim odlokom zaprte do nadaljnjega, slišim, da se ponekod že vzpostavlja učenje na daljavo. Tudi sam Simon Ponedeljek, predstavnik umetniškega razreda v naši družini, v teh klavrnih časih, se po novem spopadam z nalogami, prihajajočimi po elektronski pošti ali spletni učilnici. V času slabih medijskih novic se je potrebno vsaj malček odklopiti in poskrbeti za dobro voljo. Nedolgo tega sem si kupil filmsko kamero za denar, ki sem si ga prišparal čez poletne počitnice z nabiranjem jagod v sosednji Avstriji in z žepnino. Kakor naročeno, na svetovnem spletu sem te dni naletel na razpis za snemanje filma na temo izolacije. Čudovita ideja za preganjanje dolgčasa! Zanka se skriva le v tem, da v enem prizoru ne sme nastopati več kot en človek. Hudič se je začel, ko sem o tej ideji povedal

najstarejši Petji! »A si ti normalen? Mi, da bi nastopali v tvojem kvazi art filmu? Raje se Brdavs pišem, kakor da me TAKO vidijo na filmu!« je zacvilila. »Kaj pa ti manjka?« sem jo radovedno povprašal. »Recimo frizura! Odkar moja frizerka ne dela, izgledam kot ptičje strašilo. Poleg tega, dragi moj bratec, kaj naj bi sploh počela pred kamero? A imaš pripravljen vsaj scenarij, ha?« me je hitro postavila na realna tla. »Joj, kako sem lahko pozabil na tako važno stvar!« sem se prijel za glavo. »No, mali, zdaj se pa spravi pisat ta tvoj scenarij, mene pa pusti v kopalnico,« je ravnodušno izjavila Petja. Dobro volje si je odšla ščetkat zobe v kopalnico – mislim, da že šestič to dopoldne, in me pustila samega s svojimi neuresničljivimi idejami. Moj oče Ciril, samostojni podjetnik z avtomehnično delavnico, je moral v času epidemije za nekaj časa zapreti svoj posel. A njegova žena in moja cenjena mama Jelka mu je hitro našla delo – zdaj je kar naenkrat imel ogromno časa za urejanje okolice in hišna popravila, ki bi se, če ne bi bilo te prisilne karantene, zamaknila v pozno jesen ali celo zimo! V natečaju za film je pisalo, da je lahko tudi dokumentarec. Bi posnel očija in njegove spomine na služenje vojaškega roka v Bileci? Redno hodi na srečanja in izlete društva, saj tako ohranja spomine in vezi s tedanjimi vojaki. Služenje obveznega vojaškega roka je nedvomno izkušnja, ki je moja generacija ne bo doživela. Ampak ne! Kljub temu da bi lahko v filmu prikazal mnoge očijeve fotografije iz tedanjega časa in zdajšnjih srečanj, bi film prerasel okvir na-

tečaja. Dobra ideja za kdaj drugič, zdaj pa ... Moja mama Jelka se je morala čez noč iz oskrbovalke preleviti v kuharico za šest ljudi. Petja je namreč iz študenta v Ljubljani prišla domov, kaj če biti sama v prestolnici, kjer ne vozijo ne avtobus in ne obratujejo šoping centri! Doma smo poleg Petje po novem jedli še oče, Ambrož in moja malenkost. Mama Jelka je nemudoma mobilizirala svojo najstarejšo hči Petjo za gospodinjsko pomočnico in edinega sina Simona, mene namreč, za rezanje krompirja, peko palačink, paniranje zrezkov in ostalo drobno pomoč v kuhinji. Oče Ciril je imel namreč za kuhanje že od nekdaj dve levi roki, medtem ko je recimo v vlogi hišnika naravnost briljiral. Petja je za mojo »prismuknjeno« idejo povedala še mami. »Simon, najprej poskrbi, da se boš pridno učil in spraviš drugi letnik gimnazije do konca! Nočem te videti na beraški palici ... A si že rešil matematiko?« je takoj vzkripela. »Mami, ta natečaj je razpisan do začetka maja. Do takrat bo morda karantena že mimo ... Matematiko pa pridno vadim vsak dan, brez skrbi! Saj zdaj bomo enkrat pisali matko prek spletne učilnice ...« sem jo tolažil. Menda ja ne bo zaradi trapaste matematike moja odlična ideja snemanja družinskega filma padla v vodo! Oče Ciril je poslušal poročila. Aktualne informacije s področja boja proti virusu, karantene, morebitnega sproščanja ukrepov, so bile na ta način del našega vsakdanjika. In seveda statistika, ki je v naše domove prinašala izključno slabo voljo in prestrašenost! Število okuženih po svetu in Sloveniji, število mrtvih se je povzpelo, Francija je zaprla letališča, v Združenih državah Amerike se okužba nezadržno širi med prebivalstvo ... Ves svet je kar naenkrat obstal v tihoti, jaz pa sem se ukvarjal s tem, kako bi te vtise prenesel na filmsko kamero! Filmska zgodba se mi je v glavi napisala kar sama od sebe, le kuli sem moral prijeti v roke in jo prenesti na papir. Pravzaprav je bila zgodba bolj podobna planom za snemanje, ampak ni važno! Najpomembnejše je, da se mi jo posreči prenesti v prakso. Da bi ideja pridobila na teži, sem scenarij poslal svoji kolegici (in puncici) Aleksandri, s katero običajno predebatirava dogodke, ki so se nama pripetili čez dan. Ta moja Sandra je obenem tudi gimnazijska kolegica, tako da se lahko pred domačimi mirno izgovorim na pošiljanje zapiskov in ponavljanje snovi ... Opažam, da so družabna omrežja v teh zadnjih tednih, odkar se je uvedla karantena, dobredno eksplodirala. Jasno, ko pa so vsi gori na netu! Ne bom lagal, če bom zapisal, da so filmi in televizijske serije v teh dneh, ko se ne smeš premakniti iz svoje občine, najbolj gledana roba na svetu! »Menim, da boš filmu najbolj pomagal tako, da boš vključil še zunanje lokacije,« se je glasil Sandrin nasvet. »Draga moja, to je odlična ideja!« sem skorajda skakal od veselja. Vozniškega dovoljenja žal še nimam, zato sem bil prisiljen prositi našo vrlo študentko Petjo, se pravi dobra

štiri leta starejšo sestro, da me s svojim renaultom popelje naokrog po občini. »Samo pod pogojem, da sem v zaključni špici navedena kot šofer!« je naposled le pristala. »Če boš želela, si lahko tudi igralka,« sem se ji dobrikal, a o tem ni želela niti slišati. Kakor vsak filmski režiser začetnik sem tudi sam pri poskusnem snemanju naletel na težave. Roko na srce, pri tem filmu sem moral biti ne samo scenarist in režiser, ampak veliko bolj tudi snemalec in montažer. Ne čudite se torej temu, da zunanji svet (eksterier), kjer so se ta hip dogajale usodno pomembne stvari za naše ljudi in ves svet, zame ta hip ni predstavljal izziva. Morda se opazi, da pri pisanju uporabljam nekatere filmske izraze, a to počnem le z namenom, da bi poglobil svoje filmsko znanje, ki si ga pridobivam že od najzgodnejšega otroštva z gledanjem in preučevanjem najrazličnejših filmov, ne glede na žanr. Moji večeri nikoli ne minejo brez filma, zadnje čase sem se posvečal filmom slovitega švedskega režiserja Bergmana. Notranji prizori (interier), ki so vključevali razna družinska opravila, so bili posneti. Pri tem sem imel nekaj zapletov z babico, ki še ni bila obveščena o mojih filmskih podvigih. Povedati babici Helgi, da se v času epidemije ne sme obiskovati sosedov, je podvig, vreden vsaj nominacije za Nobelovo nagrado. V opravičilo babici Helgi je treba zapisati, da pozablja že povsem osnovne stvari ... Filmski kameri se je na široko ognila sestra Petja, pa tudi brat Ambrož, ki me je nemudoma poslal iz sobe, ker ni razumel, kaj neki rovarim s to »škattlo« po njegovi sobi. V nedeljo popoldne je bila moja starejša sestra Petja pripravljena za avtomobilski sprehod po mejah naše občine. Naša vas, ki je pretežno gozdnata in posejana z njivami in travniki, premore pa med drugim tudi kapelo, gasilski dom s športnim centrom, avtomehanično delavnico, žago, gostilno in gradbeno trgovino, se je svetila v svoji jutranji lepoti. Snemal sem kar skozi okno, upal sem namreč, da bo morda prav zaradi tega moj film pustil dodatni umetniški vtis pri gledalcu. Pot na Tromejo v Trdkovi je bila v času epidemije zaprta, sva pa posnela Totov križ v Matjaševcih in zvonik v Doliču, seveda, se razume, iz avtomobila. Naravne znamenitosti naše občine kar same po sebi kličejo po dokumentarnem filmu, morda bo to moj naslednji filmski projekt! Pet vasi, pet različnih zgodb in en občinski grb. To so najlepši kraji na svetu! »Upam, da si seznanjen s tem, da se v trgovino lahko odpraviš samo, če si daš čez obraz masko in rokavice,« me je spomnila Petja. »Po novem lahko tudi brez rokavic, si pa moraš temeljito razkužiti roke,« sem pametoval naprej. »Pohvalno, bratec moj, da vsaj nekaj veš o resničnem svetu! Veš, sedma umetnost ni vse, je samo eden od načinov upodabljanja sveta,« me je podučila Petja. Na trenutke sem bil res ponosen na to, da imam tako pametno in izobraženo sestro! Prava mora pa se je začela takrat, ko

sem začel pregledovati in montirati videoposnetke. Na samem začetku se mi je prav vsaka stvar zdela preslabo posneta. Vedno znova so me mučili dvomi, češ, le kaj bo ob mojem debiju porekla žirija. Če bom seveda film sploh uspel spraviti tako daleč, da ga bom lahko kam poslal ... Vsaj za nekaj časa me je obsedenih misli s filmom popolnoma razorožila matematika. Moram povedati, da v tem času izjemno spoštujem svoje gimnazijske profesorje in profesorice, ki se nam trudijo s pomočjo napredne informacijske tehnologije približati vso potrebno znanje, ki ga bomo potrebovali v prihodnosti. In res ne vem, zakaj potrebujem matematiko, če pa bom šel po gimnaziji direktno na AGRFT! Ja, če se seveda uspem prebiti skozi sprejemce ... Moja družina je skrbno upoštevala vladne nasvete glede epidemije, ravno tako ljudje teh naših petih vasi, zato kakega hujšega žarišča okužb na našem koncu ni bilo. Duh svetovne pandemije mi je očitno zlezel pod kožo, kajti budno sem prežal na vsakršne nove informacije, povezane z virusom. Seveda se je vse to hočeš nočeš poznalo tudi na moji koncentraciji. Učenje na daljavo je vsekakor nekaj povsem drugega kot živi stik s profesorji in sošolci v predavalnicah. Doma se ti hitro lahko pripeti, da izgubiš stik s snovjo. To noro obdobje, ko sem moral delati za gimnazijo DOMA skoraj od jutra do večera, se mi bo za večno zapisalo v spomin. Vedel sem, da kljub vsemu trudu v zvezi s filmčkom NEKAJ manjka! Dolgo sem tuhtal kaj in na koncu prišel do sklepa, da filmu manjka pristen stik z naravo. V mislih sem si že predstavljal, kako kamera snema človeka med sprehodom, v ozadju pa rock glasba. Medtem se je že nevarno bližal rok, ko bo treba zadevo dognati do konca in jo ODDATI! Le kako se počutijo pravi

filmarji tik pred premiero? Kako se je počutil znameniti slovenski režiser France Štiglic pred premiero prvega slovenskega celovečernega zvočnega filma Na svoji zemlji? Se pred premiero kdaj počutijo slabo? Na žalost nisem poznal nobenega pravega režiserja. Najnovejšim dogajanjem na področju sedme umetnosti sem lahko sledil le preko medijev in knjig, ki sem jih, zahvaljujoč svojemu zanimanju za film, imel doma kar nekaj. Sandra je za moj konjiček povedala znancu Joštu, s katerim sva v naslednjih nekaj dneh na njegovo pobudo preko Skypa in družabnih omrežij predebatirala ideje, scenarij in vse, kar spada zraven k filmu. Jošt Trubar – Zicky je bil ljubiteljski montažer, sodeloval je pri snemanju nekaterih glasbenih videospotov in reklam, iz katerih si je nabral prepotrebne izkušnje, s katerimi mi je lahko zdaj svetoval iz prve roke. Ni trajalo dolgo, da sem uspel film spraviti v končno obliko. Pri tem sem v zaključni špici skrbno navedel vse, ki so mi pri tem pomagali, tudi na družinske člane nisem pozabil. Ko sem film poslal na natečaj, so se počasi pričeli rahljati prvi ukrepi, povezani z zaježitvijo epidemije. Zdravstveno osebje po državi se te dni res na vso moč trudi, da bi pomagalo vsem, ki so morali zavoljo virusa v bolnišnico. Samo upam lahko, da smo vsi ostali, ki smo morali zavoljo epidemije te dni ostati za štirimi stenami, ostali živi in zdravi! Vesel sem, da sem v teh čudnih in negotovih časih kljub gimnazijskim obveznostim uspel najti čas za tisto, kar me res zanima. A za dober film rabiš najprej dober scenarij! Že vidim, da me pred naslednjim filmskim projektom čaka ogromno dela ...

Aleš ROPOŠA

LEONARD KOBAL

Leonard Kobal iz Kuzme je mladi obetavni pianist. Pri šestnajstih letih je pripravil svoj prvi solistični koncert v polni grajski dvorani pri Gradu na Goričkem, ki ga je moral zaradi navdušenega odziva občinstva kmalu ponoviti.

Kdaj si začel igrati klavir? Kdo te je navdušil za igranje klavirja? Je bila to mama Lukrecija, glasbena pedagoginja? Si odraščal v glasbeni družini?

Klavir je zame del družine, saj z njim odraščam. Skozi spontano raziskovanje klavirskega zvoka in njegove obsežne zmogljivosti sem sam spoznal, da je to zame najboljši inštrument. Že v zgodnjem otroštvu sem imel možnost spoznati različne inštrumente. Moj oče Cveto igra flavto profesionalno in

poučuje na Glasbeni akademiji v Ljubljani ter na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Stari ata iz Idrije je sicer zdravnik, a je bil vse življenje glasbenik, med drugim kot pozavnist in vodja big banda. Stara mama Marta in moja babica Štefka sta se precej pevsko udeleževali pri različnih zborih. Dedi Ivan mi je zaupal svojo violino, tudi on je velik del življenja pel v različnih pevskih zasedbah in nemalokrat sem poslušal njegove harmonije. Mama Lukrecija pa me je igranje seznanjala z različnimi glasbenimi prvinami in me že zgodaj vključevala v pevske, komorne in spremljevalne zasedbe. Seveda je bila to zame le nekakšna zanimivejša otroška igra.

Kdo je bil tvoj prvi glasbeni mentor? Kdaj si začel javno nastopati? Se spominjaš svojega prvega nastopa s klavirjem pred občinstvom, kdaj in kje je bilo to?

Prva glasbena mentorica mi je bila prav gotovo mama, ki me

je pri štirih letih nevsiljivo vključila v otroški prekmurski pevski zbor Metuljček. V zboru smo bili otroci od štirih pa do desetih let. Ogromno smo nastopali, tekmovali in se ob tem urili zahtevnega odrskega nastopa. Najbolj sta mi ostala v spominu nastopa v Slovenski filharmoniji, kjer smo imeli koncerta ob komorni in klavirski spremljavi. Navdušenje občinstva pa je bilo izjemno.

Za prvi klavirski nastop me je pripravil profesor Predrag Šantek. Izvajal sem dve moderni skladbici, ob katerima sem med igranjem recitiral besedilo in trkal ritem. Ker sta mi bili skladbi zanimivi, sem ju ponosno predstavil v dvorani GŠ Murska Sobota. Poleg mame, ki je bila tam zaposlena, sta me prišla poslušat tudi babi Štefka in dedi Ivan. Bilo je pred desetimi leti.

Kje si obiskoval nižjo glasbeno šolo?

V Murski Soboti.

Tvoji najljubši skladatelji? Bi za katerega od njih lahko rekel, da je najbolj vplival na tvoj glasbeni razvoj ali jih je več? Katere glasbene zvrsti najraje poslušáš?

Trenutno so moji najljubši skladatelji: S. Rachmaninov, M. Ravel, F. F. Chopin, R. Schumann, J. S. Bach, J. P. Rameau, H. Purcell, A. Skrjabin ... Razvojno so name vplivali najbolj Bach, Mozart, Chopin in Debussy. Nekoč sem poslušal vse glasbene zvrsti, jih spoznal, a s tem se moj izbor vedno bolj oži na klasično, jazzovsko, kakovostno etno glasbo in občasno iz radovednosti še kakšne novosti.

Videli smo te igrati prvi samostojni solistični koncert v grajski dvorani pri Gradu na Goričkem. Pripravil si raznolik glasbeni repertoar. Si sam pripravil program? Kakšni so občutki po tvojem solističnem koncertu? Kaj si čutil pred nastopom in kaj po njem? Kakšni so bili odzivi po nastopu? Izbor za solistična koncerta se je oblikoval dolgo in preudarno. Želel sem preizkusiti lastno zmogljivost v vzdržljivosti interpretativne koncentracije, a hkrati občinstvu ponuditi program, ki bo zanimiv slehernemu poslušalcu. Polovica izvede-

nega programa je bila preizkušena in izoblikovana zadnje leto tudi na masterclassu pri profesorju in pianistu Hariju Guseku iz Zagreba in na Danih Josipa Klime v Varaždinu pri profesorju in pianistu Vasilyju Shcherbakovu iz Moskve. Drugo polovico programa sem naštudiral v Kuzmi med obdobjem pouka na daljavo zaradi epidemije koronavirusne bolezni. Nekaj dni pred koncertom pa sva ga s profesorjem Šantekom temeljito izdelala. Tako je bilo izbranih nekaj zahtevnejših skladb po mojem izboru, nekaj pa za glasbene sladokusce.

Pred koncertom sem bil radoveden, kako bo raznoliko občinstvo sprejelo tako pripravljen repertoar. Že po prvih minutah sem začutil dobro energijo, ki se je v bistvu ves čas le še stopnjevala. Res sem bil presenečen nad odzivom občinstva. Vedel sem, da so prisotni željni kakovostnega programa, saj se je razpoložljivo število sedežev zaradi omejitev v zvezi z novim virusom napolnilo v dveh dneh. Ja, odzivi so bili izjemni, oba koncerta sta se zaključila v veličastni atmosferi stoječih ovacij. Občinstvu sem uspel s svojo iskreno interpretacijo omogočiti popolno predajo glasbenemu dogajanju. Najpomembnejše pa mi je bilo mnenje profesorja Šanteka, ki je povedal, da sem presegel vsa njegova pričakovanja. Sleherno čestitko sem sprejel s spoštovanjem in hvaležnostjo. Žal pa mi je, da ni bilo prostora za vse poslušalce, a obljubljam, da bodo še priložnosti.

Nam smeš izdati, koliko vaje je bilo potrebno, da si prišel do svojega prvega samostojnega koncerta? Predvidevam, da vadiš po več ur na dan. Je v prihajajočem letu 2021 v pripravi še kak samostojni solistični koncert?

Resnično ne štejem ur, ki jih preživim v iskanju najboljših izvedb ob klavirju in brez klavirja. Zame je to način življenja. Zavedam se, da je le tehnična dovršenost nastopa lahko zelo dolgočasna. V vsaki mojstrovini je treba najti bistvo, ki bo tudi s svojo eteričnostjo prevzelo poslušalstvo in to je za interpreta velik izziv. Občinstvo takoj začuti, če je izvajalec prepričan in iskren v svojem izvajanju. Tisto, kar loči povprečnega interpreta od vrhunskega, je visok nivo lastne interpretacije. Namensko za koncerte se ne pripravljam, a se moj repertoar

ves čas napolnjuje z novimi deli. Seveda, ko bodo razmere primerne, ste ponovno vabljeni na koncertno dogajanje.

Kako sta se spoznala s tvojim sedanjim glasbenim mentorjem, profesorjem Predragom Šantekom in kako se ti zdi, da je vplival na tvoj glasbeni razvoj? Menda si že v tretjem razredu povedal mami, da kamor bo šel tvoj profesor klavirja, tja pojdeš tudi ti?

Najino spoznavanje je bilo zelo naravno, nič kaj dramatično. Z veseljem sem prihajal »k njemu« in ga presenečal... Všeč mi je bilo, da mi je vedno dovolil, da sem skladbe lahko izvajal tudi s svojimi zamislimi. Nikoli nisem čutil omejevanja ali tlačenja v neke standardne okvirje. Všeč so mi bili njegovi odzivi na moje interese. Ko so me zanimali dinosavri, sva igrala dinosavske skladbe, ko me je prevzel šah, so bile na vrsti Bachove »šahovske« mojstrovine. Vse se je odvijalo naravno in kmalu sem ugotovil, da je tak način v šolah bolj izjema kot pravilo. Zato sem se odločno postavil z željo, da svojemu učitelju sledim naprej, kjer koli bo poučeval. Hja, in tako se resnično dogaja.

Po nižji glasbeni šoli v Murski Soboti si izbral srednjo glasbeno šolo v Varaždinu. Kakšen je urnik? Kako poteka pouk? Igrate tudi pred občinstvom?

Pouk in vaje potekajo čez ves dan. Dopoldan se vrstijo strokovni glasbeni predmeti, popoldan splošni, potem pa se nadaljujejo vaje do poznega večera. Igranje pred občinstvom je nujno, saj se le tako lahko soočaš z vsemi izzivi, ki jih zahteva javni odrski nastop.

Kaj ti pomeni glasba kot umetnost?

Glasba kot umetnost je osebni izraz, je bogastvo življenja v najdragocenejši obliki.

Katere glasbene nagrade, ki si jih prejel v času dosedanjega šolanja, bi izpostavil? Kaj ti pomeni nagrada na glasbenem področju?

Udeleževal sem se tako domačih kot mednarodnih pianističnih tekmovanj in dosegel vrsto prvih in drugih nagrad ter nagrad občinstva, npr. Panonski festival – Murska Sobota, Ivan Rijavec – Rogaška Slatina, Tartini – Piran, Memorial Jurica Murai – Varaždin, Bijeljina, Beograd, Sremska Mitrovica. Vse nagrade so zame enakovredne, saj ne tekmujem s ciljem, da bi nekoga premagal. Pomen najdem v potrditvi, da delam prav in da sem na pravi poti.

V katerih krajih si doslej nastopal s klavirjem ali kakšnim drugim glasbilom? Si nastopal tudi izven Slovenije? Na prostem ali v glasbenih ustanovah in katere ustanove so to bile?

Seveda je bilo v vsem tem obdobju ogromno nastopov (Slovenija, Hrvaška, Srbija, Bosna in Hercegovina, Nemčija) tako

solističnih kot v komornih zasedbah. Pri desetih letih pa sem prvič nastopal kot solist z godalnim orkestrom v koncertni dvorani v Lendavi.

V zadnjem letu se je navkljub okrnjenemu letu (covid-19) zvrstila vrsta zelo uspešnih nastopov, kot so: Noč gledališč – HNK Varaždin, Koncert profesorjev in udeležencev masterclassa v HNK Varaždin in koncertni dvorani GŠ v Varaždinu, v Karlovcu na Piano maratonu (na prostem, v parku) idr.

Igral si tudi šah, kjer si prav tako dosegal vrhunske uvrstitve. Kako bi med seboj primerjal šah in glasbo? Kaj sta ti ta dva »hobija« prinesla v samo življenje? Kdo te je navdušil za igranje šaha in kakšni so bili tvoji največji šahovski uspehi? Si v preteklosti treniral kak šport?

Ja, šah je bil neko obdobje moja prioriteta. Bil sem izjemno navdušen nad dogajanjem na šahovskem polju. Z vsakim, ki je prišel k nam domov, sem želel šahirati. Imel sem veliko srečo, saj mi je babi Štefka pri treh letih predstavila vse figure in pravila gibanja. To je bilo zame osupljivo, saj sem tako lahko šahirati tudi z dedijem, mamo, sosedom Rudijem in vedno je bilo polno »pogruntavščin«. Vse to me je pripeljalo pri osmih letih do odlične trenerke Maje in po sedmih mesecih intenzivnih tekmovanj tudi na svetovno šahovsko prvenstvo, kjer je vsaka partija imela posebno zgodbo.

Šah in glasba imata nekaj skupnih imenovalcev, kot so znanje, pravila, predanost, iznajdljivost in ustvarjalnost. Oba dopuščata svobodo odločitev, ki vplivajo na končni rezultat. Ta »hobija« sta mi omogočila soočiti se s potrebno samostojnostjo, odločnostjo, spoštovanjem sebe in sotekmovalca ne glede na končni izid.

Šport je v življenju zelo pomemben in imel sem srečo, da sem

se lahko ukvarjal z različnimi športi. Najprej sem se pri štirih letih spoznal z zvrstjo plesa breakdance. Ta ples mi je izobilnoval spretnosti, ki so mi pozneje odlično služile na različnih področjih. Sledila sta še košarka in seveda nogomet, a slednji je od mene zahteval vse več časa, zato sem bil z njim prisiljen nehati. Vse bolj mi ostajata vseč gimnastika in atletika, a ju ne treniram, ker je dan prekratek za več intenzivnih dejavnosti. Tako kot pri športu so tudi v glasbenem svetu zelo pomembni disciplina, koordinacija, kondicija in reakcijski čas.

Igraš tudi kak drug glasbeni instrument?

Ja, drugo leto igram tudi kontrabas in sem hkrati vpisan tudi na GŠ Murska Sobota. Poučuje me profesor Saša Špoljar, ki je izjemno dinamična osebnost in glasbenik širokega spektra.

Komponiraš tudi lastne skladbe?

Hja, a v šali lahko rečem, da komponiram vse življenje? Najboljši občutek je takrat, ko sam ustvariš unikatno delo. Od malega se navdušujem nad improvizacijami, in če bi bile te zapisane, bi jih bilo že za nekaj zbirk. Pa ni časa za intenzivno komponiranje. Trenutno največ časa posvečam izvajalskim veščinam in šolanju, komponiram pa, ko odložim vse ostale obveznosti.

Kje se (v smislu glasbenega razvoja) vidiš čez deset let? Želiš nadaljevati glasbeno izobraževanje? Se morda vidiš nekoč kot učitelj glasbe?

Še vedno odkrivam razsežnosti glasbenih dejavnosti. Glasba bo moja stalna spremljevalka. Morda bom nekoč povezoval

pomembne kulturne ustanove, morda koncertiral ali tudi komponiral, dirigiral, verjetno pozneje tudi poučeval ...

Na žalost se v pogovoru ne moremo izogniti letošnji situaciji z novim koronavirusom (covid-19). Je letošnja epidemija oz. na splošno omejitve, ki so nekaj časa prevladovale v javnem življenju, vplivala/vplivale na tvoje glasbeno izobraževanje (šolanje v Varaždinu) in kako, če je?

Seveda, nihče ni ostal ne prizadet. Že zdaj nam je odpadlo ogromno nastopov, tekmovanj, tudi pomembni mojstrski tečaji z eminentnimi gostujočimi profesorji. Vsekakor pa pouk na daljavo predstavlja za glasbenika veliko omejitev kakovosti.

Kaj bi sporočil bralcem Naših Novin ob prihajajočih božično-novoletnih praznikih?

Bralcem v tej čudoviti občini Kuzma sporočam, da naj se v težkih trenutkih nelagodja napotijo v naravo ali h glasbi in ponovno najdejo stik sami s seboj. Vse odgovore lahko najdemo v sebi in ne dovolimo, da zunanji dejavniki preglasijo naš notranji glas. Narava in glasba sproščata, zdravita in uravnovešata naše doživetje. Z gibkostjo telesa in uma bomo boljši zase in učinkovitejši za druge, ne glede na vsa dogajanja okrog nas.

Gospod Leonard Kobal, v imenu Naših novin ti želimo uspešno nadaljevanje glasbene poti!

Aleš ROPOŠA

ANNO DOMINI

Gospodovo leto
dvatisočdvajseto,
bo v zgodovini človeštva
posebno mesto dobilo.

Smo v njega
z zanosom vstopili
ter si dobre želje
medse razdelili.

Komaj smo s polnimi pljuči
pomladno sonce zajeli,
nas je smrtni sovražnik
na preizkušnje postavil.

Smo ga tipali, iskali,
drug drugega obtoževali,
med sabo paniko sejali,
a ga končno le zaznamovali.

Težke borbe
z njim bijemo
in se trudimo,
da zmagovalci postanemo.

Anno domini
se počasi izteka.
Srčno vsi upamo,
da nam naslednje leto
bo odrešitev prineslo.

Ludvik ŠKAPER, 9. 11. 2020
Du Murska Sobota

MASKA

Povej prijatelj stari,
zakaj si nagnil svojo glavo.
Oči se ti več ne iskrijo,
nebeški glas ti je zamrl.

Pa bil si veseljak,
radost delil naokrog.
Ni bilo dneva, ne trenutka,
da ti grlo ne bi pelo.

Tvoj čudoviti glas,
tvoje nežne melodije
so nam ušesa polnile
in dušo nam razveselile.
Osamljen sedaj sediš,
izogibaš se ljudi,
le žalost in samota
ti družbo delata.

Pa se prijatelj na pete postavi
in vsem odločno pravi,
z masko se ne da peti,
brez nje pa ne hoditi po mestu.
Ah, prekleti ta korona svet,
ni mi več za živeti.

Ludvik ŠKAPER, 9. 11. 2020
Du Murska Sobota

CILINA IŽA NA GORNJIH SLAVEČIH

Domačija Bežan, med domačini bolj znana kot *Cilina iža*, je panonska domačija, locirana na slemenu razloženega dela Gornjih Slavečev, južno od občinskega središča Kuzma. Današnja oblika predstavlja enotno tlorisno zasnovo panonskega tipa v L z bivalnimi in gospodarskimi prostori pod enotno dvokapno slamnato streho. Natančen pogled na stavbne detajle in uporabljena gradiva jasno povedo, da je bila domačija grajena v različnih fazah. Najstarejši del je nekoč samostojno stoječa lesena hiša s črno kuhinjo, z dvema bivalnima prostoroma in ozko shrambo. Verjetno je bil zgrajen okoli leta 1890. *Cimprane* stene so z notranje in zunanje strani ometane s tradicionalnim ilovnatim ometom; tudi tla v celotni stavbi so prstena. Lesena kašča je bila ob prvotno stransko fasado bivalnega dela dograjena nekoliko pozneje, kar izpričujejo likovno poudarjeni strešni zaključki čelnega zatropa primarne sosednje stavbe, ki so se tako znašli v notranjščini kašče. Hlev, zidan iz opeke in ometan z apneno malto, in enovito ostrešje domačije v tlorisni obliki L so dogradili okoli leta 1937. Prvotno je stal hlev samostojno in je bil zagotovo lesene, *cimprane* gradnje. Med hlevom in kaščo ima domačija odprt prostor (*gümla*), v katerem so lahko pod streho opravljali različna kmečka dela in shranjevali delovne pripomočke. Z *gümla* so tudi spravljali posušeno krmo pod ostrešje hleva. Pod podaljšano streho obcestne strani stavbe je v leseno opaženem zadnjem delu klasična preša za sadje, medtem ko je sprednja stran pod podaljškom strehe namenjena spravilu drv.

Izjemna spomeniška vrednota domačije je ohranjena črna kuhinja, redkost v lokalnem in širšem slovenskem okolju. Kuhinjskemu prostoru dajejo arhaično podobo črne »sajaste« obloge na stropu in stenah, prvotno zidano ognjišče, plitke stenske odlagalne niše in v stropu, diagonalno od ognjišča, lesena dimnična odprtina z zapahom. V *prednji iži* se nahaja *kajlasta* krušna peč, ki se kuri iz črne kuhinje. *Cilina iža* je primer preprostega kmečkega doma z Goriškega s posestjo, ki ni zadoščala za preživetje in je bilo treba zaslužiti še drugje. Odraž socialnih razmer ob koncu devetnajstega stoletja je vdahnil domačiji njeno osnovno podobo – skromno zunanjščino s prav tako preprosto notranjščino, vključno s

stanovanjsko opremo. Prva tretjina dvajsetega stoletja je za Bežanovo domačijo pomenila spremembe v tipologiji in materialni strukturi. Življenjske potrebe, verjetno tudi izboljšanje materialnega stanja družine, so privedle do večjih gradbenih posegov in preoblikovanja celote, kot jo vidimo danes.

Območna enota Maribor ZVKDS je Bežanovo domačijo evidentirala (Gornji Slaveči – Domačija Bežan, EŠD 13754) že v začetku devetdesetih let dvajsetega stoletja. Občina Kuzma je domačijo razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena leta 2015. Prva celovita in strokovno vodena obnova zunanjsčine Bežanove domačije se je zgodila leta 1999. Finančno sta jo omogočila Ministrstvo za kulturo in Občina Kuzma. Za ureditev bivalnih razmer takrat še tu živeče Cecilije Bežan je bilo treba zamenjati dotrajano slamnato streho, obnoviti zunanje ilovnate omete in popraviti okensko pohištvo. Obnovo je s tradicionalnimi postopki in materiali uspešno izvedel domačin Jože Rogan s Trdkove. Naslednja obnova zunanjsčine in notranjsčine se je odvijala v letih 2017 – 2018. Domačija je medtem prešla v last Občine Kuzma in je že nekaj let samevala in propadala. Prizadevanje lokalne skupnosti za ohranitev izjemnega stavbnega spomenika je rodilo projekt obnove domačije za novo, muzejsko namembnost. Sofinanciralo ga je MK. Tudi zadnja obnova je zahtevala popolno zamenjavo slamnate kritine ter celovito obnovo notranjsčine in zunanjsčine bivalnega in gospodarskega dela. Gradbene posege je izvajalo Gradbeništvo Hajdinjak; mizarska dela je opravil Splošni mizarski servis Franc Pentek; pokrivanje s slamo, ki je predstavljalo zadnjo fazo obnove, je prevzelo slamokrovstvo Rogan¹.

Cila (Cecilija) Bežan je bila rojena leta 1924, umrla je leta 2013, stara 89 let. Vse življenje je živela v tej hiši, siromašno in skromno, brez časovnih bivanjskih sprememb ali izboljšav: brez elektrike, z ilovnatim podom, v črni kuhinji s štedilnikom na drva in z lesenim dimni-

kom, s starimi kosi pohištva in brez kopalnice. Stranišče je bilo izven bivanjskih prostorov. Vodovod je dobila šele proti koncu življenja (za kuhanje). Na njivi si je ročno pridelala okopavine in žita ter jih pospravila tako, da je sama z motiko prekopala celo njivo – tu se v enaindvajsetem stoletju s plugom ni oralo! S koruznim ličjem je gnojila polje; z ličjem je nastiljala svinjam in polnila posteljno blazino. Svetila si je s svečami. Bila je pobožna in je rada molila. Zato je v njeni zapuščini shranjenih veliko podobic, ki jih je prinašala z različnih cerkvenih dogodkov ali so ji podobice prinašali drugi. Zadnja leta svojega življenja je preživljala s pomočjo in v druženju s sosedo Ivanko Celec, ki zna o njenem življenju marsikaj povedati.

Posebnost je zbirka *Cilinih kejpcev*, ki so okvirjeni in razstavljeni v zadnjem delu hiše. Podobica je nabožna upodobitev manjšega formata, pogosto z besedilom, naslikana ali natisnjena na pergament, papir, platno ali svilo. Najbolj razširjene so bile cenejše, v različnih grafičnih tehnikah natisnjene podobice. Po upadu priljubljenosti so se znova razširile s protireformacijo, predvsem v povezavi z romanji. Ker so ljudje verovali, da izžarevajo zdravilno in varovalno moč, so postale eden najpomembnejših elementov zasebnih ljudskih

pobožnosti. Na podeželju so podobice velikokrat lepili na notranjo stran pokrovov skrinj, vrat in omar za obleko, zatikali za okvirje slik ali vlagali v molitvenike². Cila je bila je pobožna in je rada molila: »Ona je fejest svejta bijla, ona je rada molila. Gda je stanola, to je prvo bilo, prle je niti nej jela zajtrka, poudne isto, večer isto, ona je s ten bijla fejest povezana. Poudne se je ona doj sednola, pa zmolila. El pa se möve mimo križa pelale, se je takoj prekrižala, gi koli križ stau, se takoj, trbej se prekrižati, to je bla tak navajena.«³ Zato je v njeni zapuščini shranjenih ok. 300 kejpecof – svetih podobic, ki jih je prinašala z različnih cerkvenih dogodkov ali pa so ji podobice prinašali drugi; glede na starost nekaterih pa lahko domnevamo, da so nekatere podobice Cili ostale še od staršev. Podobice z angleško in francosko vsebino so najverjetneje povezane z izseljeništvom in so bile od tam Cili podarjene. Podobice iz Ciline zapuščine so tiskane na papir, samo dve sta drugačni: ena je tiskana na plastičen trak, druga na blago. Izvirajo iz 20. stoletja, najstarejša z letnico 1909. Podobice so bile shranjene med knjigami z versko vsebino, največ med molitveniki. Besedilo na podobicah je slovensko, nemško, madžarsko, italijansko, poljsko, francosko, latinsko, hrvaško in angleško. Gre za različne cerkvene dogodke, zaradi katerih so bile podobice natiskane: nova maša, obnova misijona ali misijon, romanje, zlata maša, birma, posebna maša, različne družbe. Hranila je tudi podobice, ki so nagovarjale k različnim molitvam. Nekatere podobice imajo na zadnji strani dopise

¹ Lilijana Medved, ZVKDS OE Maribor, besedilo zloženske Cilina iža, Občina Kuzma, september 2020.

² Enciklopedija Slovenije 9 Plo–Ps, Mladinska knjiga, Ljubljana 1995. Gorazd Makarovič, Slovenska ljudska umetnost, Ljubljana 1981.

³ Ivanka Celec, rojena leta 1962, Gornji Slaveči, september 2020.

darovalcev, na eni izmed njih je pripis: »Slušaj mater in očeta, nju zapoved ti je sveta, le tedaj naj ne velja, če bi žalila Boga.«

Vizija Slovenske turistične organizacije (STO) je naslednja: »Zelena, butična, globalna destinacija za zahtevnega obiskovalca, ki išče raznolika in aktivna doživetja, mir in osebne koristi.« Tako bom zapisala: Cilina iža je butična destinacija, ker si zaradi odsotnosti elektrike zahteven obiskovalec hišo (in posamezne podobice) pogleda z baterijo ali pametnim telefonom – na tak način si tega ni mogoče ogledati kjerkoli; mir zahteven obiskovalec najde ob pogledu na arhaično bivanjsko opremo in naraven gradbeni material; osebno korist pa v tem, da je to izjemno dediščino sploh mogoče še videti. Bolj iskreno in ljubeznivo ne znam povedati, vendar je Cilina življenjska skromnost hišo naredila in zapustila kot pomembno kulturno dediščino in učbenik življenja za današnje preveč globalizirajoče človeške posameznike, ki dediščino in »velike« spomenike iščejo vsepovsod, le doma ne.

Za ogled se je treba predhodno najaviti: Občina Kuzma, telefon 02 555 80 14 ali 051 323 527, e-pošta info@obcina-kuzma.si; Jasmina Šinko, telefon 041 863 693.

Jelka PŠAJD,
Pomurski muzej Murska Sobota

SAJARIN VODNJAK V NOVI PREOBLEKI

Sajarin vodnjak, ki so ga leta 2003 temeljito prenovili s pomočjo Heliosovega sklada in Občine Kuzma, je bil letos ponovno obnovljen. Lesena konstrukcija je že nekaj časa klicala k prenovi, ki so jo opravili domači; Zrimovi ali po domače Sajarni, ob pomoči Občine Kuzma, ki je zagotovila premaze, da je na koncu dobil podobo, kot jo je imel ob obnovi leta 2003.

Sajarin vodnjak, v katerem je vreteno, s pomočjo katerega se lahko zajame in dvigne voda, je v zgornjem delu vasi Trdkova ob glavni cesti, ne daleč v stran od znamenitega hrasta Gradon, ki že več kot štiristo let kraljuje na vrhu Le-poševga brega.

Stanislav ŽAMPAR

GOODWOOD – KO SE ZALJUBIŠ V LES

Zgodba dveh mladih oblikovalcev lesa, Nine Hajdinjak in njenega fanta Damijana Lovenjaka, se je začela na Gornjih Slavečih. Nina je ljubezen do lesa razvila že kot otrok, ko je v domači mizarški delavnici opazovala svojega očeta pri izdelovanju izdelkov iz lesa. Ker oče velikokrat potrebuje pomoč v delavnici, Nina pravi, da mu Damijan zelo rad priskoči na pomoč. Nekaj časa je tudi preko študentskega servisa pomagal v mizarški delavnici in tako že od nekdaj rad oblikuje in dela z lesom.

Prvi koraki njenega skupnega ustvarjanja so se začeli aprila letos, ko je njuna prijateljica izrazila željo, da bi rada imela ročno izdelano kuhinjsko desko. Takrat sta se, s pomočjo očetovih napotkov, odločila, da ugodita njeni želji in ustvarita unikatno kuhinjsko desko. Pravita, da sta ob izdelovanju zelo uživala in prav takrat se jima je porodila zamisel, da bi začela njuno zgodbo peljati naprej v podjetniške vode. Nad njuno idejo je bil v hipu navdušen Ninin oče, ki ju je takoj podprl in Damjan je prijavil dopolnilno dejavnost. Naslednji korak je bil izbira imena in celostne grafične podobe, ki ima ključno vlogo pri prepoznavnosti podjetja oz. blagovne znamke. Pri tem jima je pomagal, sorodnik in grafični oblikovalec, Damir Sijanta. Izbrala sta ime GoodWood, kar v prevodu pomeni dobro opravljeno delo in dober izdelek.

Njuni izdelki so narejeni izključno iz lokalnih materialov, ki jih na koncu premažeta s sončničnim ali olivnim oljem. Vsi izdelki so oblikovani ročno in z veliko mero pozornosti. Kot pravita, najraje izdelujeta kuhinjske deske, ki so različnih oblik in velikosti, preizkusila sta se pa tudi že pri izdelavi klubskih miz. Sama izdelava lepljene kuhinjske deske traja od treh do štirih ur, a kot pravita, je vse odvisno tudi od materiala. Ker so v zadnjem času vse bolj priljubljene deske, izdelane iz enega kosa lesa, njima predstavlja iskanje primerne kosa lesa največji izziv. Najraje oblikujeta iz orehovega lesa, ki pa ima zaradi svoje kakovosti in velikega povpraševanja tudi visoko ceno. »Oreh je trd in trpežen les, stotih barv in vzorcev«, pravi Nina in dodaja, da za obdelavo in izdelavo izdelka potrebujeta suhe deske, le-teh pa skorajda ni za najti.

Največ povpraševanja za njune izdelke prihaja iz domačega okolja, imela pa sta tudi že nekaj strank iz sosednje Avstrije. Kar ju pri vsem tem najbolj veseli, je to, da njima je v tako kratkem času uspelo pridobiti prepoznavnost, ne samo v lokalnem okolju, ampak sta dosegla tudi širšo javnost. Njuno zgodbo GoodWood lahko spremljamo na socialnem omrežju Facebook, kjer vsakodnevno objavljata novosti. Zato vas, drage bralci in bralke, vljudno vabita, da njima sledite in ju spremljate na njihovi ustvarjalni poti.

Metka ZRIM

NADA – USTVARJENO Z LJUBEZNIJO

Rebeka Škaper je mlada ustvarjalka, katere srce bije za pletenje, kvačkanje in šivanje. Ljubke izdelke ustvarja pod imenom »Nada – ustvarjeno z ljubeznijo«. V nadaljevanju vam predstavljam njeno zgodbo.

Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš.

Moje ime je Rebeka, stara sem 24 let in sem diplomirana profesorica razrednega pouka. Zdaj končujem magistrski študij, pravzaprav mi manjka še samo magistrsko delo, ki ga imam namen končati to študijsko leto. Upam, da mi glede na trenutne razmere to tudi uspe. V prostem času zelo rada ustvarjam. Ustvarjati sem začela že v osnovni šoli, ko me je mama naučila kvačkati in plesti, vendar se zaradi obveznosti v šoli nisem poglobljala v to in sem dejavnost opustila. Želja se je spet pojavila med študijem, sploh zdaj, proti koncu študija, ko sem brskala po internetu in si zamislila, da bi naredila trak s pentljo. Kupila sem volno in kvačko, pobrskala po spominu in se lotila dela. Znanje o kvačkanju mi je še ostalo in tako je nastal moj prvi trak. Pred dvema letoma sem si za božič zaželela šivalni stroj. Nato sem kupila blago, sukance in se naučila šivati.

Najprej sem začela z ustvarjanjem trakov, predvsem za prijateljice, zdaj pa šivam tudi rutke za najmlajše, šivala pa sem že kape, elastike za lase, vzglavnike, odevjice. Do zdaj je to bil moj »hobi«, s katerim sem preganjala prosti čas.

Kdo te je naučil kvačkati, kako se je pravzaprav začela tvoja zgodba?

Kvačkati me je naučila mama. Ona kvačka in plete že od svojega osmega leta starosti, ko jo je naučila kvačkati njena mama, torej moja babica. Upam, da bom nekoč lahko znanje predala svojim otrokom, če jih bo to seveda zani-

malo, da bo šlo znanje iz roda v rod. Mama me je naučila kvačkati že v osnovni šoli, nekajkrat je tudi prišla v šolo, kjer je predala svoje znanje tudi mojim sošolcem in sošolkam, prijateljem in prijateljicam. Najbolj mi je ostalo v spominu, ko si je vsak zase naredil šal. In tisti lepi občutek, da nekaj ustvariš, narediš, me spremlja že od tedaj in me je to nekako pripeljalo do tega, da sem začela kvačkati, plesti in tudi šivati. Res mi je lepo, ko vidiš, da nekdo tvoje delo ceni in nosi tvoj izdelek, za katerega se potrujiš in ga ustvariš z ljubeznijo.

Komu si naredila prvo stvaritev oziroma kaj je to bilo?

Najprej sem delala zase, spomnim se celo, da sem si enkrat spletla moder brezrokavnik (>haha<), sicer z mamino pomočjo, ali vseeno. Prav smešno je, da je tudi mamin prvi izdelek brezrokavnik.

Kaj najraje oblikuješ in kako dolgo traja izdelava?

Najraje izdelujem pletene trake. Za zdaj izdelava pri meni traja nekoliko dlje, nekje 2 uri za en trak. Mama porabi nekje uro in vmes lahko gleda tudi televizijo (>haha<). Upam, da bom tudi jaz kdaj tako hitra in spretna.

Tvoji izdelki so znani pod imenom »Nada«. Zanima me, kako to, da si se odločila za to ime, in kaj te pri tem navdušuje?

Za ime »Nada« sem se odločila zaradi mame Bernarde. Z imenom »Nada« jo skoraj vsi kličejo – je njen vzdevek. To ime sem izbrala, ker je bila ona moj navdih za ustvarjanje, sploh pa, ker že toliko let ustvarja in je ustvarila veliko lepih

izdelkov (predvsem oblačil) – vem, da sem že kot majhna deklica imela na sebi skoraj vedno nekaj spletenega.

Kje pa lahko najdemo tvoje izdelke in ali narediš tudi kaj po naročilu?

Pred kratkim sem registrirala osebno dopolnilno delo, saj si želim, da bi moji izdelki dosegli več oseb in bom izdelke lahko tudi prodajala. Za zdaj me lahko najdete na družbenem omrežju Facebook, pod imenom »Nada – ustvarjeno z ljubeznijo«, pa tudi na Instagramu »ustvarjeno z ljubeznijo«. Trenutno so v ponudbi aktualni traki in rutke, kmalu pa bom v svojo ponudbo dodala tudi torbice in nahrbtnike z reciklirane preje.

Kakšni so tvoji cilji in želje za prihodnost?

Moje želje so velike; za zdaj želim, da mi uspe doseči več ljudi, prodati čim več izdelkov in z njimi osrečiti čim več ljudi. V vsak izdelek vložim svoj maksimum, da gre od mene takšen, kot si zamislim, saj želim, da je vsak, ki izdelek kupi, z njim tudi zadovoljen; to se mi zdi izjemno pomembno. Za prihodnost še sicer ne vem, ampak nikoli se ne ve, mogoče bom pa kdaj razširila svojo ponudbo in dodala še kaj več, npr. oblačila. Sicer pa se kot učiteljica zavedam pomena razvoja motorike pri otrocih in verjamem, da bom lahko svoje znanje kvačkanja, pletenja in šivanja enkrat v prihodnosti izkoristila tudi v šoli.

Rebekini unikatni izdelki so ustvarjeni z veliko mero ljubezni. Njeni zgodbi lahko sledite na Instagramu in na socialnem omrežju Facebook, pod imenom »Nada – ustvarjeno z ljubeznijo«.

Metka ZRIM

LUKA FILIP – SMUČARSKI SKAKALEC

Luka Filip, najstnik iz Gornjih Slaveč, ki šteje 15 pomladi, je fant kot vsak drug. Včasih zadržan, drugič zgovoren. Zna biti zelo priden, potem spet trmast in poln izgovorov. Večinoma je vesel in nasmejan, tu in tam pa tudi razočaran in otožen. Kot vsak pubertetnik. V enem pa se vendarle razlikuje od svojih goričkih sovrstnikov. Ukvarja se namreč s športom, ki je za naše kraje nekaj nenavadnega – s smučarskimi skoki.

Kdaj si se prvič srečal s smučarskimi skoki?

S smučarskimi skoki sem se prvič srečal pred 8 leti. Točno se spomnim tiste februarske sobote 2012 leta, ko je bilo v Vikersundu na Norveškem svetovno prvenstvo. Takrat je zmagal Robert Kranjec. Naslednji dan je bila še ekipna tekma, naši pa tretji. Od tega vikenda naprej nisem zamudil niti ene tekme več.

Kaj te je navdušilo, da si se odločil za šport, ki v Prekmurju, v primerjavi z nogometom, ni popularen?

Najbolj me je pritegnilo to, da je ta šport zelo adrenalinski.

Kakšni so bili tvoji skakalni začetki?

Smučarske skoke sem začel trenirati oktobra 2013 v Športnem društvu Jablanca poleg Lenarta. To je bila nam najbližja destinacija. Se pa še danes spomnim dneva, ko sva z očetom prvič šla tja, da si trening ogledava in pridobiva vse potrebne informacije. Od veselja sem mislil, da eksplodiram.

Kdo je bil tvoj prvi trener?

Moj prvi trener je bil Franc Mlinarič. Pravi človek na pravem mestu. Čeprav je bil že starejši, je znal otroke pritegniti in z njimi delati. Nanj imam zelo lepe spomine.

V katerem klubu treniraš?

Trenutno treniram v Smučarsko skakalnem klubu Velenje. Tja sem odšel jeseni 2017, kajti v Jablancih imajo največjo skakalnico, na kateri lahko treniraš, dolgo 25 metrov. Jaz pa sem takrat moral skakati že na 40- in 70-metrskih skakalnicah.

Kdo te pa zdaj trenira?

Moj zdajšnji trener je Janez Debelak, nekdanji član Jugoslovanske reprezentance. Človek z velikim srcem. Nanj se lahko obrnem kadar koli, z vsem, kar me teži. Vedno je pripravljen prisluhniti in pomagati. Ko sem bil bolan ali poškodovan in nisem mogel na treninge, je prišel tudi k nam domov, da sem lahko vseeno vsaj delno treniral. Je pa tudi redoljuben tako glede treningov kakor tudi glede šole, kar je za ta šport zelo pomembno.

Kolikokrat na teden treniraš in kako dolgo traja trening?

Ta trening je zelo naporen in zahteven. Na teden namreč treniram 5 do 6 krat, trening pa povprečno traja od 3 do 4 ure. Sestavljen je iz kondicijskih in razteznihi vaj ter skokov. Prav zato sem se odločil, da svoje srednješolsko izobraževanje nadaljujem na velenjski športni gimnaziji.

To je kar oddaljeni kraj. Brez tvojih domačih in njihove spodbude to verjetno ne bi bilo mogoče?

Ne, ne bi bilo. Domači me zelo podpirajo in to mi daje doda-

tnega zagona in motivacije. Še posebej me veseli, da me zelo podpirajo tudi oboji stari starši in ostali sorodniki ter prijatelji, za kar sem vsem neizmerno hvaležen.

Imaš kakšnega vzornika?

Jaz nimam le enega vzornika, ampak kar dva, in sicer Gregor Schlierenzauer in Johann Andre Forfang.

Zaradi telesne teže moraš biti pozoren na prehrano? Čemu se najtežje odrečeš?

Ta šport je zelo vezan na telesno težo, zato je treba bdeti nad tem, da ostajaš v predpisanih okovih, kar pa ni vselej preprosto. Sam za zdaj s tem nimam večjih težav, se pa vseeno najtežje odrečem dobrim čokoladam.

Verjetno jih malo ve, da si prekmurski rekorder v skokih na smučeh. Koliko meri tvoj rekord in kje si ga dosegel?

Moj osebni rekord meri 127 m. Dosegel sem ga to poletje v Planinci. Nisem povsem prepričan, da sem najdaljši Prekmurec. Je pa res, da sam ne poznam nikogar, ki bi skočil dlje.

Povej nam, kaj šteješ za svoj največji uspeh do zdaj?

Moj največji dosežek do zdaj je 3. mesto na mednarodni tekmi na Češkem.

Si že letel na letalnici oz. ali si želiš?

Ne, bi pa zelo rad in že komaj čakam, da bom star 18 let, kar je tudi starostna meja za skok na letalnici. To so namreč sanje vsakega skakalca!

Ko gledam skakalce se mi vedno porodi vprašanje: »Ga ni strah?« Je pri tebi strah prisoten?

Ne bi rekel. Na skakalnici ni časa razmišljati o strahu. Treba se je umiriti, zbrati in se povsem osredotočiti na skok, ki je pred mano. In če mi uspe, potem med skokom samo uživam.

Kam oz. kako daleč bi rad prišel v svoji športni karieri?

Trudim se, da bi prišel vse do vrha svetovnega pokala, vendar me do tja čaka še zelo dolga in naporna pot, na kateri bo treba premagati tudi marsikatero oviro. Kljub temu sem optimist in naredil bom vse, kar je v moji moči.

Damir SIJANTA

DAN, KI BI MORAL BITI DRUGAČEN

Kljub vsemu, kar smo v letu 2020 prestajali skozi prvi val epidemije koronavirusne bolezni, nam je vseeno to leto uspelo narediti nekaj dobrega, lepega in koristnega. Poleg obstoječega Doma starejših, ki stoji že deseto leto v občini Kuzma, nam je uspelo postaviti enoto, ki je namenjena stanovalcem, ki lahko še sami skrbijo zase, potrebujejo pa le osnovno in socialno oskrbo. Ponosno smo gledali, kako se iz dneva v dan spreminja podoba nove zgradbe in nestrpnost čakali na tisti trenutek, ko bo prag te prelepe stavbe prestopil prvi stanovalec. V veliko veselje mi je bilo, ko je prišel trenutek, ko smo izbirali barvne odtenke, vzorce keramike, naročali posteljnino, izbirali pohištvo in druge malenkosti, ki popestrijo prostor. Vedno bližje smo bili dnevu, ko bi pa res lahko odprli vrata novega doma za 16 stanovalcev.

To naj bi bil četrtek, dan, ko bi ponosno prerezali trak in ta trenutek obeležili slavnostno, vendar v drugačni obliki, glede na virus, ki nam je vsem spremenil življenje. Niti najmanj nismo slutili, da nam bo to veselje pokvarila informacija, da imamo v domu okužbo s covid-19 in takrat se je vse spremenilo. Ker smo okužene stanovalce selili v tako imenovano rdečo cono, ki smo jo vzpostavili v samem domu, smo neokužene selili v novo enoto. Ta selitev je bila vse drugo kot veselje, ki so ga v sebi imeli stanovalci že vse leto, ko so opazovali, kako njihov nov dom nastaja. Bil je večer, zunan hladno in vzdušje žalostno. Namesto prijetne selitve v nove prostore je bilo vse skupaj videti kot neko tekmovanje s časom, ki je bilo v tistem trenutku še kako pomembno. Preseliti je bilo treba 14 stanovalcev in ura je bila že pozno v noč. Zaposleni, oblečeni v zaščitno obleko, so vozili postelje, na katerih so stanovalci zložili tiste najnujnejše; bilo je kup kartonskih škatel in vmes pomešanih stvari, za katere smo kasneje ugotavljali, čigave sploh so. Spomnim se nešteto vprašanj, ki so jih postavljali naši stanovalci, a nanje nisem znala odgovoriti, ker mi je glava bila prazna in istočasno

prepolna informacij, zaradi vsega, kar je prinesel s sabo ta presneti koronavirus. Bila sem jezna, ne vem, na koga bi v tistem trenutku lahko kričala, ko sem gledala, kako naši zaposleni, ki so bili v službi že od sedmih zjutraj, še z zadnjimi močmi prenašajo stvari naših stanovalcev in jih zlagajo na kupe. Za trenutek sem se odmaknila od vseh in od daleč opazovala vse to dogajanje. Potem pa tisto vprašanje: Kaj se dogaja? Kako naj to preprečim? Komu naj pomagam in kako, da mu bo lažje? Prehitro sem se zavedla, da tukaj ni pomoči in da je treba z dvignjeno glavo stopiti iz teme, se pomešati med dogajanje in delati tisto, kar v tistem trenutku lahko. Ja, bil je nepozaben dan, dan, ki se ne bi smel zgoditi na takšen način. Naši stanovalci ne bi smeli nikoli na tak način prestopiti praga svojega novega doma, kajti predstavljali so si ga drugače. Danes, ko se vse počasi umirja, se umirjajo tudi obrazi naših stanovalcev na enoti. Stvari so postavili na svoje mesto, vsaka roža je našla svoj prostor, vsaka fotografija je dobila svoje mesto, iz sob je slišati radio, in tisti omamni vonj po kavi je spremenil njihov dan. Prag naše nove enote zdaj prestopim mirno, ker vem, da tukaj bivajo zadovoljni ljudje, ki so kljub grenki izkušnji na koncu vseeno našli tukaj svoj novi dom. V vsakem težkem položaju na koncu vedno spoznamo, kako minljivo in kratko zna biti to naše življenje in se potem zopet zavemo, kaj imamo in kaj si sploh želimo. Ni potrebe, da smo sebičneži, svet ne potrebuje takih ljudi, potrebujemo junake, ki zmago nosijo v svojem srcu in jo znajo tudi deliti z drugimi.

**Melita FICKO, dipl. soc. del.,
strokovna direktorica**

»NIKOLI POZABLJEN DAN 20. OKTOBER«

Nikoli pozabljen dan, 20. oktober, ko se je v našem domu pojavila prva okužba z novim koronavirusom (covid-19) in tako do temeljev zatresla nas, naš dom in našo družbo nasploh, je verjetno že jasno znano vsakomur. Vse nas je zajela precej nepripravljene, čeprav smo mislili, da smo pripravljeni na vse. Veseli smo, da nam je covid-19, vsaj za zdaj, uspelo uspešno zaustaviti. Vendar pa so vsa ta dogajanja, selitve, odstranitve okraskov celoletnega dela naših stanovalcev, prepoved druženja in vsi ti ukrepi za zajezitev širjenja okužbe korenito posegli v naše domsko življenje in naše navade nasploh. Bolezen, ki nam je grozila, je neznana in nepredvidljiva, zato so bile začetne reakcije večkrat povezane s strahom, s tesnobo in z negotovostjo. Stiska, ki je nastala čez noč, je bila v začetni fazi nepremagljiva, vendar smo z mirno ohranjenostjo stopili stiski naproti. Uspeli smo. Ne glede na vse smo se v domu hitro in učinkovito organizirali. Takoj po prvih pozitivnih rezultatih smo vzpostavili cone in naredili vse, da preprečimo nadaljnje širjenje. Največja zahvala gre seveda vam, spoštovani zaposleni Doma Kuzma, ki ste v teh kriznih časih pokazali sočutje do sočloveka, do timskega dela in disciplinarno ter brez velikih pretresov stopili skupaj in naredili vse, da skupaj premagamo to bitko, čeprav ste se sami borili s to boleznijo.

S svojimi ravnanji smo dokazali, da znamo stopiti skupaj, ko smo dejansko vsi stopili narazen, in tako zaščitili drug drugega.

So trenutki v življenju, ko vsak potrebuje pomoč. Lahko je to samo nasvet ali lepa beseda, fizična ali finančna pomoč. Dobro je vedeti, na koga se lahko zanesemo oz. kam se lahko obrnemo. Zato moje naslednje vrstice namenjam vam dragi svojci naših stanovalcev, občani in občanke, prijatelji in znanci, podjetja in dobavitelji, ki ste v tem kriznem položaju kakor koli pomagali prav vsakemu izmed nas s spodbudno besedo, lepo mislijo in raznimi donacijami, ki so olajšala vsaj malo našo stisko v težkih časih. Naj se vam v imenu Doma Kuzma zahvalim, ker ste nesebično in pogumno pomagali in se kljub nevarnosti izpostavljali v dobro vseh nas.

Ker se počasi poslavlja jesenski čas, moj zelo lep čas, vam želim, da bo ta čas v tako posebnem letu nepozaben, sproščujoč in predvsem zdravja poln.

In kot pravi meni ljuba misel: »Meri v luno, tudi če zgrešiš, boš pristal med zvezdami.«

Jožica BAŠA,
direktorica

MOJE DOŽIVLJANJE EPIDEMIJE COVID-19

Kdo bi si mislil, da bo moja nočna izmena, ki sem jo delala 31. decembra 2019, prinesla leto 2020, ki bo tako drugačno od prejšnjih. Januar in februar sta bila še dokaj normalna, čeprav sem že od nekaterih slišala, da prestopno leto ne prinese ničesar dobrega. Polna načrtov za marec, sem se veselila začetka meseca. Potem pa šok; 15. marec – konec koncertov, zabav, druženj, potepanj. Hiter tempo je bil kar nankrat ustavljen, vsi smo se ustavili. Moram priznati, da mi je ta počasni tempo tudi ugajal, ker je bilo več časa za družino in druženje doma. Vsi pa smo začeli govoriti o maskah. Priznam, tudi sama sem včasih dvomila o učinkovitosti le teh, a sem pozneje ugotovila, da njihova uporaba le ni tako slaba; če ne drugo, se je higiena kašlja in kihanja malo spremenila. In če na vse skupaj pogledam z vidika svojega poklica, medicinske sestre, sem se začela spraševati, kaj za vraga mi je bilo, da sem izbrala ta poklic. Delati z okuženimi, delati v skafandrih, v nemogočih pogojih in po cele dneve. Potem pa še v medijih zasledim, da imamo seveda previsoke plače in ne potrebujemo dodatkov, da smo si tako ali tako sami izbrali ta poklic. Ja, res sem si ga, pa ne zato, da bi s tem poklicem zaslužila mastne vsote denarja, ampak zato, da bi rada pomagala ljudem. Pa raje končam, ker se seveda vse začne in konča pri

denarju. V srednješolskem in študijskem času se mi ni niti sanjalo, da bom nekega leta morala v službi ves čas nositi masko in biti oblečena v plastiko. Nikoli. Res nikoli. Še dobro, da se je poletje začelo dokaj normalno in je vse o tem virusu malce potihnilo. Ni se govorilo toliko o maskah, ampak o tem, če virus res obstaja, ali pa gre pri vsem skupaj le za denar. Bom začela pri brisih. Na internetu zasledim, da brisi škodujejo, da poškodujejo možgane. Naj vam na kratko razložim, da je to le palčka, ki ima na koncu malo vate in je ista, kot če so vam kdaj jemali bris za gripo. Razlika se potem začne v laboratoriju. In če se vračam k vprašanju, če virus obstaja ali ne. Če bi vsak človek bil le en dan oblečen v skafander na oddelku s pacienti, ki so pozitivni na Covid-19, bi hitro našel odgovor. Ja, obstaja. Na žalost ste to spoznali tudi nekateri, ki zdaj to berete. Nekateri pač nimajo znakov, nekateri imajo le blage simptome, nekatere pa prizadene bolj. Najbolj so v težavah so zlasti starejši, ker imajo že druge bolezni. Pa si zato res zaslužijo smrt? Jaz mislim, da ne. Vsak celo življenje trdo dela in si mogoče želi, da bi lahko užival v pokoju. Zato naj nam ne bo vseeno za starejše, kajti če ne bi bilo njih, tudi nas ne bi bilo.

Pa če se vrnem k svojemu poklicu. Medicinske sestre si v današnjem času res zaslužimo besede pohvale in ne grajanja, da smo si same izbrale poklic. Res smo si, ampak nobena si ni izbrala dela, kjer bo delala več kot 200 ur mesečno, vse vikende v mesecu, neprestano, brez prostega dne, po 12 ur dnevno in še oblečena v plastična oblačila. Ja, to je resnična zgodba in zato si zaslužimo spoštovanje. Vse to delo delamo

in bomo delale tudi v prihodnje, ker nam je mar za sočloveka. Šele zdaj pa so ljudje spoznali eno, na kar medicinske sestre opozarjamo že vrsto let; premalo smo cenjene, spoštovane in plačane. Ko se govori o zdravstvu, vsi naprej pomislijo na zdravnike, ampak zdravstvo in zdravniki ne bi mogli delovati, če ne bi bilo medicinskih sester. Slednje so tako odhajale iz bolnišnic na delovna mesta, kjer so imele boljše pogoje dela. Pa se sprašujemo, kje so vse te medicinske sestre, zakaj jih toliko primanjkuje v bolnišnicah, sploh v intenzivnih enotah. Odgovor je, da so medicinske sestre tam, kjer so cenjene, spoštovane in primerno plačane. Pa če se na koncu vrnem še k virusu. Težko se je držati vseh ukrepov, ker smo bili vsi navajeni na svobodo, brez kakršnih koli omejitev. Vedno pa nam ostaja upanje. Upanje na boljšo prihodnost. Vendar moramo vedeti, da ko se človeško življenje enkrat konča, pa če tudi zaradi virusa, se nikoli več ne bo povrnilo. Bolnišnice pokajo po sivih, dvomim, da kje v naši deželi obstaja oddelek, ki bi bil prazen. Ne verjamem sporočilu na internetu, da oddelki samevajo. Zato so ukrepi, da se bo v bolnišnici našla postelja za bolnega človeka, z virusom ali brez virusa. In ukrepi so tudi zato, da ne bomo zdravstveni delavci vedno v strahu, da bomo virus prinesli domov. Potrudimo se, vsak po svojih najboljših močeh, da nam bo uspelo v tej bitki in da nam bo kasneje lepo.

Vsem zato želim samo eno, ostanite zdravi.

Tadeja ZRIM

OH TA »KORONAVIRUS«!

Le kdo bi si mislil, da to lahko doleti tudi nas; tako mirno, lepo in neokrnjeno državo, pokrajino, občino ... Ja, ravno to se je zgodilo tudi nam, ampak ker smo močna in uspešna občina, bomo tudi to premagali, da bo vse lepo in prav, kot je bilo do prihoda epidemije covid-19.

A nešteto vprašanj o tem nam postavljajo ravno otroci. Čeprav so še majhni, jim ni jasno, zakaj ne morejo v šolo in v vrtec, zakaj morajo biti doma. Mnogokrat se pri mojem šolarju, ki je v drugem razredu, pojavljajo vprašanja: »Zakaj moram biti doma? Zakaj šola na daljavo? Zakaj ne smem k sošolcem na obisk?«. Moj mlajši sin sicer tega še ne razume najbolj, ni mu pa jasno, zakaj je že tako dolgo doma in mu ni treba v vrtec. Ob vseh teh vprašanjih jima odgovarjam le eno, in sicer, da je to »pojav«, ki se je pač moral zgoditi in bo s časoma tudi minil. Moramo ga vzeti takega, kot je, ko pa bo vse to minilo, bo tako lepo, kot je bilo pred epidemijo covid-19. Vse to še posebej dobro razume starejši sin, mlajši pa malo manj.

Hja! Le kaj počnemo v teh dneh? Seveda je zdaj najpomembnejša šola na daljavo. Drugače pa razne igre, sprehodi v naravo in še in še. Zdaj imamo čas, ko se res lahko posvečamo drug drugemu. Veliko se pogovarjamo o tem, kako preprečiti, da virus ne bi prišel k nam in nam povzročil hudega. In seveda z velikim veseljem tudi delamo na tem.

Le kaj naj vam, dragi občani in občanke, zaželim ob koncu tega leta? Želim vam, da boste zdravi, srečni in zadovoljni. Da boste v novo leto stopili mirni in upanja polni. Vse dobro v novem letu 2021!

Aleksandra ZRIM,
mamica Gala Zrima (2. razred) in Lana Rajnarja
(2. skupina vrtca Kuzma)

KORONA

Že ob samo besedi covid-19 me je po telesu spreletel srh in predvsem strah. »Ah, kaj bi! Saj se sama ne morem okužiti, to pač ni možno! Najraje sem doma, med svojimi domačimi, nikjer se ne potepam ...«

12. 10. 2020 – zvečer se odpravim spat. Ko se uležem v posteljo, me zgrabi taka mrzlica, da mi telo dobesedno trese. »Kaj? Kako? Zakaj?« Zmerim si vročino, »ah samo 37,2 OC«. Uležem se nazaj in zaspim. Ko se okrog pol tretje ure zbudim, se počutim čisto »okej«. Zjutraj, v torek, 13. 10. 2020, me prebudi ura 10 minut pred 6. Vstanem. »Oh, počutim se dokaj v redu, le grlo me malce peče.« Seveda si pred odhodom v službo izmerim vročino. Šok, saj termometer pokaže 37,7 OC, kljub temu da se sploh ne počutim tako, kot da bi imela vročino. Merjenje ponovim še za nekaj časa in termometer pokaže isto.

»Hja, nič,« si rečem. Javim ravnateljici, da me pač ne bo, ker imam vročino. Nato pokličem zdravnico. Seveda prvo je testiranje na novi koronavirus (covid-19).

Okrog devetih me pokličejo s Covid ambulante. Sama se odpravim na testiranje. Ni bilo posebej gneče. En gospod se je pripeljal na test z avtom, eden pa je bil že v ambulanti. Malce počakam zunaj. Po glavi pa mi rojijo vsemogoče misli. Sama sebe še vedno prepričujem, »ne, saj ni mogoče. Jaz ne!«

Odvzema brisa skoraj nisem zaznala. Nato me prijazna zdravnica pregleda. Oba z medicinskim bratom sta izredno prijazna in se mi posvetita, odgovarjata na moja vprašanja. Zaradi pordelih ušes mi odvzamejo še kri. Zdravnica in njen pomočnik sta vsa »zamaskirana«. Tukaj vidiš, da gre zares. Prevzemajo me čudni občutki, občutki negotovosti in predvsem jeze. Na poti domov premišlujem, zakaj jaz, kje, kako. Nič mi ni jasno!

Dan preživim v postelji. Nisem posebej utrujena, grlo me boli, vročine več ni. Ob pol devetih zvečer me preseneti klic z zdravstvenega doma. Prijazna gospa na drugi strani mi pove, da sem pozitivna. Po začetnem šoku, kar ugotovi tudi sama, mi še pove, da moramo ostati jutri vsi doma in počakati na navodila epidemiologa, ki me bo poklical verjetno

zjutraj. Kar se da hitro, obvestim vse. Žal, pogovarjati se ne morem z nikomer, ker nisem enostavno sposobna govoriti. Glavo mi zajame panika, koga vse sem lahko okužila. Sploh ne vem, kdaj sem tisto noč zaspala in kako. Izolirala sem se od meni dragih oseb, Srečka in Sama. Saša je bila v Ljubljani. Vem samo, da sem se ponoči večkrat zbudila, vse me je bolelo. Bolečina mi je prevzemala celotno telo. Tako sem naslednje dni preživela v izolaciji, sama s svojimi mislimi. Treba je bilo organizirati marsikaj. Nabavo iz trgovine, kuhanje ... Moram pa povedati, da posebne samote nisem zaznala. Vedno sem na razpolago imela koga, ki je bil pripravljen tipkati sporočila preko Messengerja ali SMS sporočil. Govoriti ravno nisem imela volje niti posebne moči. Telo je bilo utrujeno, boleče. Pojavila se mi je tudi nekakšna bolečina pri dihanju, občutek, kot da bi imela na prsih vrečo peska ali nekakšno utež. Nato pa dihalna stiska, ki se je pojavila v noči s četrta na petek. Tisti občutek, ko ne veš, ali dihaš ali ne, če si zajel kaj zraka ... Ob globljem vdihu pa napad kašlja. Tako stanje se je vleklo nekje 10 dni. Nato pa se je stanje iz dneva dan boljšalo.

Ni bilo enostavno. Glavno pa mi je bilo, da nisem pristala v bolnišnici. Tudi moji domači so žal, zaradi mene, prebolevali to bolezen, ki jo povzroča ta virus. Njihov potek je bil čisto drugačen, brez nekih bolečin, izgube vonja in okusa. Ravno zdaj v času mojega pisanja, bolezen prestaja še hčerka, ki je praktično nisem videla dobre tri tedne.

Upam, da mi sama bolezen ni pustila nikakršnih posledic; namreč še vedno po mesecu dni opazim težave pri dihanju. Naj končam. Vsem, ki še bolezi niste preživljali, polagam na srce, ostanite doma. Če pa že morate kam, dajte si masko gor, razkužite si roke. To vas nič ne stane! Lahko pa vas stane zdravja. Veliko prijateljev je končalo v bolnišnici, na kisiku. Še enkrat pa se iskreno zahvaljujem vsem domačim (za vso skrb), prijateljicam in vsem, ki so v času bolezi mislili name in mi s tem dajali občutek, da nisem sama v tej borbi.

Alenka URBANČIČ

DECEMBER

Končno smo ga dočakali, bi marsikdo rekel, v upanju, ko iz 31. 12. 2020 prestopimo v 1. 1. 2021, se vse skrbi, prikrajšanosti, zadrege sprevržejo v le še pozabljeno leto. Ko bomo spet vsi stremeli k boljšemu jutri in pisali nove zgodbe v novih 365 dneh.

Jaz pa se želim tukaj ustaviti. Poudariti, da kolikor nam je leto 2020 vzelo, nam je tudi dalo. Pa da raje pišem v svo-

jem imenu. Dalo ogromno radosti, upanja, srčnih pogledov, nasmehov »izpod mask«, pa tudi tistih pristnih, kot sem jih vajena. Dalo mi je toliko novih občutkov, razmišljanj, pogledov na svet. Nekaterih dobrih, drugih spet manj. Decembra, v tem pravljичnem mesecu, bi se rada posvetila le tem dobrim.

Kdaj smo nazadnje preživelili toliko časa s svojo družino? Se pogovarjali, izmenjevali mnenja? Bodrili drug drugega, da bomo pa ja prišli iz te godlje, ki nam jo je dalo prestopno leto. Koliko solidarnosti smo pokazali. Bili so težki trenutki, ko nam je že stisk roke in nasmeh pomenil ogromno, ko smo želeli slišati samo tisti »vse bo še v redu«, pa tudi smo. Pa čeprav morda od nekoga, da si sploh mislili ne bi. Še toliko lepše. Verjamem, da smo se vsi trudili, po svojih zmožnostih, pričarati nasmehe na obraz sočloveku. Eni bolj, drugi manj.

Rečem lahko, da sem kljub vsem preprekam v tem letu uživala, kolikor sem lahko. Preživljala čas s prijatelji, šla na krajši oddih in še več. Torej le ni bilo tako slabo. Posvečala sem se študiju, čeprav v večji meri na (mučno) daljavo. Pa je šlo, pa smo »zrihtali« letnik in se trudimo že naprej! Z dvignjeno glav! Spoznala sem prave prija-

telje, osebe, ki si želijo hoditi »v štric« z mano, pa tudi tiste, ki so (bili) prisotni, da bi metali polena pod noge. Tistemu delu v letu, o katerem pa na ta dan v čarobnem decembru nočem govoriti, pa le to: premagali smo te, in če bo treba, te bomo še enkrat!

Ne nazadnje bi se rada zahvalila svoji družini, fantu, so-rodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste mi kakor koli polepšali to leto, me bodrili, pomagali premagovati ovire in bili z mano v dobrem in slabem, tukaj in zdaj.

Hvala!

Želim vam pravljичni, čarobni in brezskrbni december. Poln radosti, nasmehov, objemov, predvsem pa največ zdravja. Vesel božič in srečno novo leto!

Deja BENKO

PORTOROŽ

Letos sem se v Portorož odpravil konec junija. Moram priznati, da me je situacija kar presenetila in da sem si letošnjo sezono predstavljal čisto drugače. Zame je eden najlepših prizorov na slovenski obali vožnja skozi znameniti Pinijev drevored, nato pa vzpenjanje po hribu in kar naenkrat imaš pred sabo pogled na čudoviti del slovenske obale. Portorož je bil ob mojem obisku nabito poln, ljudje so se zabavali, vroči sončni žarki so sijali in ljudje smo nekako na prisotnost virusa pozabili. Nekateri hoteli so ostali zaprti, drugi pa so imeli rezervacije vse do konca tega leta.

Delo se v veliki meri ni spremenilo, zdi se mi celo, da smo v primerjavi s prejšnjo sezono delali veliko več. Nekateri so znali situacijo z epidemijo koronavirusne bolezni tudi izrabljati, saj si na primer v določene klube lahko vstopil le z rezervacijo mize, za katero si predhodno moral odšteti več

kot sto petdeset evrov, kar pa nekaterih seveda niti malo ni motilo. Naš vsakdan je bil maska, razkuževanje in spoštovanje ukrepov. V začetku se je bilo na masko navaditi težje, sploh na terasah ob vročih poletnih dneh. Letošnja sezona se je zaradi turističnih bonov za nekaj mesecev podaljšala. Moram priznati, da je bilo sploh ob večjem obsegu dela malo težje upoštevati vse predpisane varnostne ukrepe. Poletje je minilo hitro, za sabo pa je pustilo nove, strožje ukrepe, ki na žalost gostinstvu in turizmu niso prinesli ničesar dobrega.

Priznam, da me skrbi, kako si bo celotna turistična dejavnost po tem opomogla. Kljub temu moramo ostati pozitivno naravnani in upati, da se bo vse čim prej vrnilo na stare tire. Ker ljudje smo družabna bitja in potrebujemo drug drugega, prav tako pa topel stisk roke, ki verjamem, da ga vsi že zelo pogrešamo.

Vsem želim lepe in mirne praznike ter vse dobro v letu 2021.

Manuel ČASAR

KOT BLISK ...

Oktober, ali slovensko vinotok. Mesec, ko je večina trgategv že zaključena, grozdni sok pa se počasi spreminja v vino. Narava se iz zelenega pobarva v pisane jesenske barve, jutranji hlad nas osveži in prebudi ... a tebe ni.

Kot blisk te je reševalno vozilo odpeljalo iz toplega, ljubečega domačega okolja v murskosoboško bolnišnico. Dolga, predolga je bila sreda, 28. oktobra 2020, ko smo čakali na prve informacije, ki so bile vse prej kot pozitivne. Vseposod je zavlada epidemija koronavirusne bolezni. Tudi pri tebi se je oglasila, ni te izpustila. Nasmejane obraze nam zamenjala je žalost, sivina ... Upanje je ostalo. Ostalo, da te bo obvarovalo in nazaj domov pripeljalo. Za kanček nam res je nasmeške vrnilo, a kaj kmalu spet presunilo.

Kot blisk sta minila dva tedna, kot blisk ... 11. 11. 2020. Martinova sreda, tebi kot gostilničarju še posebej pomemben dan, ki bil je vedno živ, zabaven in nasmejan – naenkrat postal najnesrečnejši je dan, saj odšel si stran. Zaspal v večnost si, zapustil nas s solznimi očmi. Srce krvavi in boli, ker izgubilo je človeka, kot bil si ti – edinstven, poseben, nenadomestljiv.

Namesto novega vina tečejo solze, namesto degustacije jedi prižigamo svečke ti, boli ... A dragi moj opa, vedi, kjer koli si, moj srček te ima neizmerno rad, najine spomine čuvala bom kot zaklad. Napisala lahko roman bi, ki imel čudovite, barvite bi strani, a zaželela si bom pa le to, da ko pogledala bom v nebo, videla najsvetlejšo bom zvezdico. In ta zvezdica boš ti, moj angel varuh za vse dni.

Zbogom, dragi moj opa, in hvala ti iz srca. Hvala, da sta tvojo toploto in ljubezen občutila tudi pravnuka Nik in Luša. Zdaj pa mirno spi onkraj mavrice, tudi ti ne pozabi me. A ko se spet srečava, se bova objela, »zafüčkala« pa zapela, kot sva to znala midva – kot blisk, kot blisk ...

Natalija MEKIŠ
(v spomin Alojzu Sabu)

»Prišel je dan, ki ste ga dolgo čakali.

Prišel je dan, ki vam bo za vedno spremenil življenje.

Prišel je dan, ki je največje darilo vašega življenja.

Uživajte trenutke sreče, radosti in veselja.«

Iskrene čestitke ob prejemu vaših malih zakladov!

Aurora Ficko, rojena 30. 12. 2019

»Morda nam ne bo uspelo pripraviti prihodnosti za svoje otroke, lahko pa pripravimo svoje otroke na prihodnost.«
(Franklin D. Roosevelt)

Starša Barbara in Igor

Lina Bunderla, rojena 24. 2. 2020

»Noben poljub, ki ga daš otroku, ni izgubljen, ne izraz veselja, ne dotik v pomiritev, nobena pesem, nobena zgodba o čudesih. Vse to se bo zlilo v tisto, kar bo postal.« (Pam Brown)

Starša Zdenka in Franc ter bratec Tim

An Skledar, rojen 24. 3. 2020

24. 3. 2020 je najino življenje postalo popolno.

»Sezi po zvezdah in si dovoli sanjati neverjetne stvari. Vedno. Ko si majhen in ko boš velik. Veš sanje so čudovita stvar. Ne boj se jih, raje jih ulovi.«

Starša Tjaša in Benjamin

Luka Bunderla, rojen 6. 6. 2020

»Nihče ne more vedeti, kaj pomeni življenje, kaj pomeni svet, kaj pomeni kar koli, dokler ne dobi otroka in ga vzljubi. Takrat se spremeni vse vesolje in nič ne bo nikoli več tako, kot je bilo.«

Mamica Petra, očka Slavko in bratec Jaka

Luka Čerpnjak, rojen 21.6.2020

»Mamici v veselje, atiju v ponos, pokukal si na svet brez zobkov in bos. Bodi vedno naš sonček mali, saj smo te komaj dočakali.«

Starša Klavdija in Miran Čerpnjak

Luša Benko, rojena 21. 7. 2020

»Obstajajo deli srca, za katere človek niti ne ve, da jih ima, dokler ne začuti ljubezni do otroka.« (Anne Lamott)

Starša Natalija Mekiš in Benjamin Benko ter bratec Nik

Lovro Jeneš, rojen 17. 8. 2020

»Ko se sreča potroji ...«

Vidu in Emi se je pridružil še Lovro.

Starša Tina in Dejan

MOJA MAMA IN ŠE NEKDO

Ko dojenček na svet bo prišel,
hitro k srcu ga bom vzela.
Z atijem ne bosta
imela tako velikih skrbi,
ker bosta vedela,
da najstarejši brat ob njem stoji.
Ko bodo vsi v službi,
bo lahko v moji družbi.
Z njim igrali se bomo vsi,
dokler ne zaspi.
Z mamo in njim bo vse v redu.
Iz šole pridem in rečem: »Doma sem!«,
dojenčku pa pokuka prvi zobek ven.

**Pesmica je nastala ob veseli novički,
napisal jo je starejši bratec Vid (10 let)**

Luka in Nino Škaper, rojena 7. 10. 2020

»Življenje je kot vožnja s kolesom, če želite ohraniti ravnotežje, se morate premikati naprej!«

**Starša Blažka in Matej
Pripravila
Metka ZRIM**

Dragi mladoporočenci!

Ob vstopu na skupno življenjsko pot
vam iz srca želimo polno sreče, zdravja in razumevanja.
Naj vam bo življenjska pot obsijana z ljubeznijo in smehom.

POROČNA PRAVLJICA KATARINE IN SILVESTRA

Katarina in Silvester sta se spoznala na silvestrovanju leta 2015. Katarina se dogodka ni želela udeležiti, vendar je na koncu vseeno ustregla želji prijateljice. Takrat se ni niti najmanj zavedala, da bo spoznala ljubezen svojega življenja. Kot pravita, sta oba takoj začutila, da spadata skupaj.

Katarina se spominja dneva, ko jo je Silvester povabil na izlet: »... vso pot sem se trudila in ugibala, kam se peljeva, nakar je zavil v Mozirski gaj«. Tam je bila razstava božičnih lučk in ona jih obožuje. Odlična lokacija, čarobno vzdušje in še Silvester jo je zaprosil za roko. Pravljično!

Srečna do nebes je Katarina že na poti domov iskala in izbirala med poročnimi oblekami. Že kot majhna deklica je sanjala o poroki, obleki ... in tudi zdaj je vedela, kakšno poroko si želi. Načrtovanje poroke je trajalo več kot leto dni. Najprej sta izbrala datum poroke (20. 6. 2020) in rezervirala lokacijo v Nedelici, Gostišče pri Studencu. Za tem je sledila še izbira fotografa in glasbene skupine.

Iskanje obleke ji je predstavljalo največji izziv. Hodila je na različne poročne sejme (v Maribor, Mursko Soboto, Ljubljano in Kamnik). Obiskala je kar nekaj poročnih salonov in poskusila vsaj 50 oblek; »... ko sem poskusila to pravo, sem na druge vse pozabila. Bila je točno taka, kot sem si jo vedno želela. Obleka Mila Nova Mirta,« pove Katarina. Za poročni šopek in ostale aranžmaje je poskrbela Andreja iz Trdkove.

Letošnje leto, zaradi epidemije, ni bilo niti najmanj naklonjeno parom, ki so se želeli poročiti. Pravita, da sta vsakodnevno trepetala in čakala odgovore, ali bo poroka dovoljena. Katarina in Stanislav sta imela srečo; »... usojeno nama je bilo, da se poročiva«, doda Katarina. Žal jima je, da se poroke, zaradi omejitev in takratnih ukrepov, niso mogli udeležiti gostje iz tujine.

Glede poroke ne bi spreminjala ničesar. Kot povesta, je poročni dan minil prehitro, kljub temu pa je bila poroka več kot pravljična!

Metka ZRIM

PRAVLJIČEN DAN NA VROČ AVGUSTOVSKI DAN

“Izživela sva pravljičen dan”, začne pripovedovati Sanja. Bil je lepši od pričakovanega in še bolj poseben od dolgo sanjanega. Bil je najin. Poln emotivnih trenutkov in prijetnih presenečenj. Poroko sva skrbno načrtovala več kot eno leto. Sprva sva si želela obljubiti zvestobo maja, a nama je načrte prekrižala epidemija. Vendar se nisva vdala. Tudi v drugo ni bilo videti kaj preveč obetavno, saj je bila poroka podvržena številnim omejitvam. Danes večkrat v smeje pritrdim reku, da ljubezen premaga vse ovire, saj sva midva pravi dokaz za to. Poroka z dušo. Pravijo, da je imela najina poroka dušo, da je bila sanjska.

Temu ne oporekava, naju pa izjemno veselijo taki prijetni komentarji, saj pritrjujejo trudu, ki sva ga vložila vanjo. Skozi načrtovanje poroke sva odkrila, da je to, kar počneva, nekaj, v

čemer neverjetno uživava. Dan za dnev sva preživela v delavnici in izdelovala dekoracijo za poroko. Izdelala in dodelala sva sleherno opremo, ki je krasila najino poroko. Večkrat se pošaliva, da je karantena obudila najino spečo ustvarjalnost. Sama sem se lotila tudi šivanja in izdelovanja poročnih dodatkov, in trenutno delujem pod blagovno znamko S'Adore. Tako da ja, najina poroka je imela dušo, saj sva vanjo dala kanček sebe, svojih zamisli, kreativnosti in celotno organizacijo. Pripravila sva pravo čustveno in estetsko doživetje. In to je tisto, kar svatje na koncu začitijo. Najina poroka je potekala na prostem, odeta je bila v rustikalni stil s sodobnim romantičnim pridihom. To nama je omogočila edinstvena lokacija v Kančevcih.

Dan je bil izjemno vroč, termometer je pokazal stopinjo nad 30. Na že tako vroč dan, nas je preplavila še vročica emocij ob sreči in veselju, da sva v drugo koroni rekla "Ne" in drug drugemu končno "Da". Z nama so se veselili vsi povabljeni. Na ta dan smo za trenutek pozabili na vso grenkobo, ki nas je prežemala v zadnjih nekaj mesecih in se prepustili toku dneva in noči. Rajanje je potekalo do zgodnjih jutranjih ur. Preprosto nepozabno.

Sanja POTOČNIK

Tamara in Benjamin, poročena 21. 11. 2020

»Ti si iskra v mojih očeh, toplina mojega nasmeha, moje najlepše misli, utrip mojega srca in ljubezen mojega življenja!«

Mineva, mineva koledarsko nam leto,
mного je žalosti, manj sreče vanj vpeto.

Kakor se staro leto poslavlja,
tako se nam novo z upanjem javlja.

Želimo si vsi miru in pa sreče,
zdravja obilo in denarja na vreče.
Prijateljev mnogo, poglede iskrene,
posle uspešne in dobre namene.

Želimo si vsi vse to in še več,
želimo, da slabo izgubi se preč.
Naj dobro ostane in seme pusti,
v letu 2021 bogato rodi.

Irena KALAMAR

V SPOMIN

V letu 2020 smo se poslovili od dveh bivših svetnikov občine Kuzma, ki sta vsak po svoje prispevala k lepšemu življenju v naši občini. Dragi Karel in Alojz, hvala vama za vse, kar sta storila za našo lokalno skupnost, počivajta v miru.

KAREL LANG 1939 † 2020
BIVŠI SVETNIK OBČINE KUZMA
VASI TRDKOVA

ALOJZ SABO, 1945 † 2020
BIVŠI SVETNIK OBČINE KUZMA
VASI GORNJI SLAVEČI

Občinska uprava

»Prazen je gasilski dom, igrišče, dvorišče.
Naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas.
Zato pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,
a v naših srcih ti živiš.«

Na god Svetega Martina, 11. 11. 2020, se je moral od nas posloviti spoštovani član Prostovoljnega gasilskega društva Gornji Slaveči, Športno rekreacijskega društva Gornji Slaveči, član Lovske družine Grad – Kuzma in bivši član občinskega sveta občine Kuzma, gospod Alojz Sabo. Član PGD Gornji Slaveči je bil od mladih nog in zato prejel občinska gasilska priznanja in značko za 50-letno delovanje v gasilski organizaciji in status veterana. Bil je vedno med prvimi pri napredku, razvoju in pridobitvah v omenjenih organizacijah, eden prvih na Gornjih Slavečih med organizatorji organiziranega športa v združenjih Zvezda, NK Slaveči, KMN Slaveči in sedanji ŠRD Gornji Slaveči.

Spoštovani Alojz Sabo, vaša zemeljska pot se je končala, vaša dela pa ostala. Nam, ki smo ostali, ste pustili lepe sledi in na nas je, da bomo vašo bogato zapuščino nadaljevali.

Za vse, kar ste nam pripomogli, smo vam hvaležni

HVALA VAM!

ŠRD Gornji Slaveči

»Kadar koli stopim h grobu, me spreleti vprašanje,
ali te kaj zebe ...

Ko se ozrem v nebo, se vedno vprašam, ali me slišiš ...
Ko mi je hudo, te prosim, da si z menoj ... Ko pridejo rojstni
dnevi, me udari spoznanje; brez tvojega voščila...
Čutim grenko bolečino in veliko praznino.«

Dragi opa! Upam, da ti je na drugem svetu lepo. Vedno, ko se bova z Noelle uzrli v nebo, se bova spomnili nate in na tvojo ljubezen, ki si jo dajal nam, tvojim vnukom. »Kogar imaš rad nikoli ne umre, le daleč, daleč je ...«

Suna VOGRINČIČ
(v spomin Alojzu Sabu)

ALBERT MATIŠ, 1947 † 2020
V SPOMIN

Z veliko žalostjo smo se člani rostovoljnega Gasilskega društva Kuzma poslovili od zvestega, dolgoletnega člana, tovariša Alberta Matiša – po domače, Albina. Našemu društvu se je pridružil leta 1964, pri rosnih 17 letih.

Kot operativni gasilec je sodeloval vse do leta 2011. Od takrat je tudi kot veteran vedno našel čas za pomoč pri vseh aktivnostih in si prizadeval za dobrobit društva. Udeleževal se je vseh sej in pregledov gasilskega društva, parad in pogrebov. V društvu je opravljal več funkcij. Dolga leta je bil član upravnega odbora in za svoje zasluge prejel številna republiška in gasilska odlikovanja, med drugim tudi občinsko priznanje 1. stopnje. V kratkem bi prejel še regijsko priznanje 1. stopnje, a je usoda hotela drugače.

Dragi Albin, bil si ena ključnih oseb v našem društvu. Odšel si nepričakovano in mnogo prezgodaj. Težko je dojeti, da te ni več med nami. Bil si človek z veliko začetnico. Bil si gasilec s srcem in dušo. Takšnega se te bomo vedno spominjali. Žal nam je, da ti v teh težkih časih nismo mogli pripraviti slovesa, ki bi si ga zaslužil. Hvala ti za vso pomoč, vložen trud in podporo gasilskega društva. Počivaj v miru!

Družini in vsem žalujočim, ob boleči izgubi, izrekamo iskreno sožalje.

Člani PGD Kuzma

Naj Vam vse božični čas, čas miru,
razveseli srce, leto 2021 pa Vas z zdravjem,
srečo in ljubeznijo obdari!

Člani PGD Kuzma

Ob prihajajočih
praznikih vam želimo
predvsem zdravja in
sreče.

Sij božičnih lučk naj
vam razsvetljuje pot
in vas spremlja skozi
leto 2021.

Srečno in zdravo!
Društvo upokojencev
Kuzma

GOSTILNA | GASTHAUS
Gaberšek

Kuzma 27
9263 Kuzma
Slovenija

T: 02 555 80 66
M: 041 747 361
E: oto.gabersek@siol.net

www.gostilna-gabersek.si

SPOŠTOVANE OBČANKE IN OBČANI,
DRAGI NAM IN CENJENI GOSTJE!

*Božič in novo leto sta praznika,
ki v vseh nas obudita otroško sanjarjenje
in nas navdajata s spomini preteklih let;
sta praznika, ko človeška dobrot,
toplina in ljubezen oživijo;
sta praznika, ko nas poti vodijo pod krov
domačega ognjišča med tiste ljudi, ki so del nas.*

Zato Vam člani družine Gaberšek ob tej priliki želimo voščiti z besedami:

*Le nekaj vročičnih decembrskih dni
je še do božiča in novega leta;
v tem času si vsak le najboljše obeta
in vse kar je dobrega, drugim želi,
naj v vas bo svetloba božične noči,
v prihodnosti pa naj le sreča žari!*

Da pa bi bil vstop v novo leto 2021 za vse tiste, ki ga boste pričakali doma, bolj sproščen in miren, Vam tudi to leto nudimo možnost naročila plošč pa želji, katere Vam potem pripeljemo na dom.

INTERNETNA POSREDNIŠKA TRGOVINA TRNJAR S.P.

»POMOČ OB VSAKEM KORAKU«

Ponujamo vse rezervne dele za vse tipe traktorjev, vrtnega in gozdarskega programa

Kmetijsko in gozdarsko opremo

izposojajo gozdarske opreme
storitev gozdarskih uslug,
prodajo gozdarskih priključkov

Gradbene storitve

Strojne izkope z odvozi,
zaključna gradbena dela,
urejanje okolice urejanje zelenic,
zapuščanih objektov in parcel

Prevoze z avtoveleko

Asistenco in pomoč pri prometnih nezgodah,
pomoč na cesti, odvoz dotrajanih vozil, razgra-
dnjo vozil, prevoze raznih priključkov

Vulkanizerstvo

menjava vseh vrst pnevmatik,
centriranje in
vulkaniziranje pnevmatik,
prodajo rabljenih in novih pnevmatik

Mehanične storitve

servis in obnova strojev,
servis kmetijskih priključkov,
raznovrstne kleparske storitve
servis vrtnega in gozdarske opreme

Traktorski priključki

Zastopamo in prodajamo vse vrste
mulčarjev, rotoبران, plugov
kosilnic, vrtnih traktorjev
Gruberji – podrahljači, prikolic ...

Trgovina TRNJAR ponuja v jesenskih časih veliko akcijo motor-
nih žag, rezervnih delov za motorne žage, olja, maziva, verige ...

Smo pooblaščen prodajalec in serviser Uniforesta.

Prodajamo tudi Krpanove in Robustove priključke

Vsa naročila in povpraševanja po vseh storitvah je možno na
telefon ali na e-mail trnjar.franc@siol.net

TRNJAR Franc Šadl s.p.
Gornji Slaveči 26 9263 Kuzma
Tel.: 02 55 88 279
ID za DDV : SI85333794

Vse naše ponudbe, dogajanja, storitve pa lahko spremljate tudi na
www.kmetijski-center-trnjar.net ali na Facebook strani Trnjar s.p. Franc Šadl

KREATIVNO GRAFIČNO OBLIKOVANJE

- logotipi
- letaki, prospekti, katalogi
- nalepke in embalaža
- grafična podoba
- plakati in transparenti
- oprema vozil
- promocijski artikli
- brošure, ceniki, katalogi
- nakit, vabila, ...

Gornji Slaveči 6a | 9263 Kuzma | T: 031 578 434 | damir.sijanta@gmail.com

STUDIO

Damir Sijanta s.p.

Ker domače pokrajine nimamo le v imenu, ampak predvsem v srcu.

TRGOVSKO PODJETJE
GORIČANKA LAMAR
 Trdkova d.o.o. www.goricanka.si

**Želimo vam čarobni december
 in vedro, optimizma
 in zanaša polno
 2021.**

Skupaj zmoremo - že 31 let

www.goricanka.si

facebook.com/Goricanka

											HAZAR-DNA IGRA	GR. JUNAŠ. EP	PTICA PEVKA	VELIKA PAPIGA
										ZGOR. UD				
										VOJAŠKI NAPAD				
										PUNČKA IZ CUNJ				
										ES(T)I				OMLET. ŽITNA STEBLA
										VRSTA TERAPIJE				
AVTOR LIDIJA HUBER	SKUPŠ. MED NOB	GL. MESTO NEMČIJ	BAN-GLADEŠ	MOŠKO IME	ZAČET. GESLA ↓	NOVA ZELAN-DIJA	SLAVKO ŠORN	ZEMELJSKO OLJE	ANTON JANŠA PROTIN V RAMI			LITER		
IT. FILOZ. NICOLA										OČE 10. ČRKA				
KONEC → GESLA											SIBIR. REKA			
											UČENJE			
NINO ROBIČ			ERBIJ			(TAR-) IFA SRBSKO MESTO					ČASOVNA ENOTA			
			BIBL. ŽIVAL											
SRBSKA PISATELJICA							TOGO Ž. IM				KI,..., KER, DA, MOŠKO IME		ANG. PEVEC PAUL	
YIN				STEKLE-NICA							SREDIŠ. MOL-DAVIJE	IPSILON JURIJ GAGARI		
	NIKEJ PEVKA HAZA			LATVIJ. MESTO ZAIMEK				PO-ZDRAV CAME-RON						
KISIK		NEMŠKI KRALJ JELENOV GLAS								ZAČINJ. OBARA TAJSKA				
DAVKI (ZAST.)							SIN TEZEJA DOK-TOR						OZN. ZA DUŠIK	
DRAMA KARLA ČAPKA				VRSTA ŽITA 1. ČRKA						EISEN-HOWER IKE e		8. ČRKA HE(LJU)		
MOZO-LJAVOST					OROŽ-ARNA						LUK-SEN-BURG		NAŠE NOVINE 2020	

Geslo nagradne križanke pošljite na dopisnici do 31. 1. 2021 na naslov Občina Kuzma, Kuzma 60c, 9263 Kuzma. Sponzor nagradne križanke, podjetje Goričanka Kalamar, podarja tri nagradne bone v vrednosti 40, 30 in 20 eur. Dobitniki nagrad bodo obveščeni po pošti do 20. 2. 2021. Veliko zabave, znanja in na koncu sreče pri žrebanju vam želimo!

Pravilno geslo nagradne križanke iz 48. številke Naših novin se glasi: USTVARJAMO ZDRAVO OKOLJE

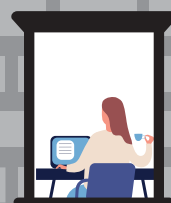
Nagrado podjetja Saubermacher Komunala so prejeli: Anica Majc, Staneta Rozmana 6, 9000 Murska Sobota, Erika Zrim, Kuzma 48, 9263 Kuzma in Simona Krpič, Gornji Slaveči 48, 9263 Kuzma.

OBČINA KUZMA

**Mir v duši, ljubezen
v srcu in zdravje v
telesu.**

Blagoslovljen in miren božič ter uspešno leto 2021 vam želijo župan Občine Kuzma Jožef Škalič, občinski svet in uprava.

Z vami smo, kjerkoli nas potrebujete.

Poslujemo v **vseh pogojih** in smo vam na voljo tudi na daljavo. Omogočamo vam, da lahko večino storitev uredite na daljavo, kjer smo za vas dostopni po različnih komunikacijskih in prodajnih kanalih.

Zavarovanja, tudi avtomobilska, lahko **sklenete na daljavo**. Preverite tudi ponudbo sklepanja zavarovanj na spletu.

Prijavo škode lahko opravite na daljavo. Vse informacije dobite na spletni strani triglav.si/skode/prijava-skode ali pokličite na **080 555 555**.

Za urejanje novih ali obstoječih zavarovanj se lahko obrnete tudi na vašega **zavarovalnega zastopnika**.

Našim zavarovancem zagotavljamo **pomoč v nujnih primerih** z uporabo Asistenčnega centra (**080 2864**) ali mobilne aplikacije **Triglav Asistenca**.

 triglav.si

 info@triglav.si

 080 555 555

 Zavarovalnica Triglav

 [@TriglavGroup](https://twitter.com/TriglavGroup)

 i.triglav.si

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si